

DECAMERONUL *franțuzesc*

Este loc pentru doi

O foarte frumoasă orășeancă din strada Saint-Honoré, de vreo douăzeci și doi de ani, împlinită, durdulie, cu forme dintre cele mai fragede și mai îmbietoare, desăvârșită, cu toate că oarecum plinuță și care pe lângă atâția nuri era ageră, vioaie, plină de o poftă deosebită pentru plăcerile de la care o opreau obiceiurile fără milă ale traiului cu un soț, se hotărâște de la un timp încoace să dea o mână de ajutor bărbatului ei, pe care nu numai că nu-l plăcea că era bătrân și urât, dar acesta își îndeplinea pe cât de rău, pe atât de rar îndatorirea aceea care, dacă ar fi fost puțin mai bine făptuită, ar fi putut să o domolească pe mofturoasa Dolmène, căci așa se numea frumoasa orășeancă. Nimic mai bine ticluit decât întâlnirile pe care ea le dădea celor doi amanți: cu Des Roues, tânăr militar, petrecea între orele patru și cinci ale serii, iar de la cinci și jumătate la șapte îi venea rândul lui Dolbreuse, tânăr negustor cu o înfățișare dintre cele mai plăcute. Era cu neputință să găsească alte prilejuri, acestea erau singurele în care doamna Dolmène era liniștită: dimineața și, uneori, seara ea era la prăvălie, iar când se întorcea bărbatul puneau la cale negoțul. Dealtfel, doamna Dolmène își deschisese inima unei prietene, spunându-i că ei îi plăceau clipele de plăcere care urmează unele după altele: focurile închipuirii nu se sting în acest fel, susținea ea, nu este nimic mai plăcut decât să treci de la o plăcere la alta, nu e nevoie să te ostenești ca să începi din nou. Pentru că doamna Dolmène era o faptură desăvârșită, ea socotea cel mai bine impresiile iubirii. Puține femei știau despre iubire cât ea. Datorită priceperii ei își dăduse seama că doi amanți fac mai mult decât unul, cât privește mândria ei, ea se amăgea că unul îl ascunde pe altul, putea să se înșele, putea fi mereu același cel care venea și se reîntorcea de mai multe ori pe zi, cât despre plăcere, câtă deosebire! Doamna Dolmène, care se temea numai de sarcină, era convinsă că bărbatul ei nu putea să aibă nesăbuiința de a-i îngrășa mijlocul, mai socotise că cu doi amanți primejdia aceasta era cu mult mai mică, pentru că ea credea, ca bună anatomistă ce era, că sămânța celor doi s-ar distruge una pe alta.

Într-o bună zi, ordinea întâlnirilor se tulbură și amanții noștri, care nu se văzuseră niciodată, vor face cunoștință, cum vom vedea, destul de caraghios. Des Roues era cel dintâi, dar a sosit mai târziu și, parcă și-ar fi băgat dracul coada, Dolbreuse, care era al doilea, a venit puțin mai devreme.

Cititorul plin de pricepere va vedea îndată că din alăturarea celor două nepotriviri ajungem la o întâlnire, care nu poate fi ocolită: ea s-a și petrecut. Dar să spunem cum s-a petrecut și să ne ostenim să avem cât mai multă bunăcuviință și înfrânare față de o asemenea povestire destul de necuviincioasă.

Dintr-o toană destul de ciudată — pe care o vedem însă la mai mulți bărbați — tânărul nostru militar, săturat de a fi cel care iubește, vru să se simtă și el ca o iubită. În loc de a fi ținut dragăstos în brațele domniței sale, el vru să o țină el astfel. Să spunem că ceea ce stă dedesubt se

puse deasupra și că prin această schimbare, aplecată la altarul la care obișnuim să aducem jertfe, era doamna Dolmène, goală ca Venus calipiga. Ea stătea întinsă peste amantul ei și arăta la intrarea în încăperea unde se prăznuiau misterele ceea ce grecilor le plăcea cu sfințenie la statuia de care am vorbit, acea parte a trupului destul de frumoasă care, fără a semăna cu lucruri prea îndepărtate, găsește destui iubitori la Paris. Așa se găseau pe când Dolbreuse, obișnuit să intre fără opreliști, venea cântând șăgalnic și îi fu dat să vadă priveliștea pe care nici o femeie cinstită, se spune, nu e bine să o arate.

Ceea ce multora le-ar fi făcut mare plăcere, pe Dolbreuse îl făcu să se dea înapoi.

— Ce văd, strigă el... trădătoare-o ... asta îmi arăți tu?

Doamna Dolmène, care se afla în acel moment în starea în care o femeie simte mai mult decât gândește, se mulțumi să-l pedepsească pentru obrăznicia lui:

— Ce, dracul, te-a apucat, spuse ea celui de-al doilea Adonis, continuând să se dăruiască celuiilalt, nu te necăji pentru atâta lucru; nu ne mai supăra, amice, intră și tu în ce ți-a mai rămas, cum vezi, este loc pentru doi.

Dolbreuse, neputându-se stăpâni să nu râdă de sângele rece al iubitei sale, își dădu seama că cel mai înțelept era să-i urmeze sfatul, așa că nu se lăsă rugat și se spune că toți trei au avut de câștigat.

Floarea de castan

Se susține, nu pot băga mâna în foc, de câțiva savanți care ne înduplecă să credem, că floarea de castan are neîndoios același miros ca și sămânța zămislitoare, căreia naturii i-a făcut plăcere să o pună în șalele bărbatului întru înmulțirea semenilor săi. O tânără domnișoară de vreo cinsprezece ani, care nu ieșise niciodată din casa părintească, se plimba într-o zi cu mama ei și cu plăcuta persoană a unui stareț pe o alee de castani, al căror miros de floare îmbălsăma aerul în felul îndoielnic pe care am îndrăznit să-l pomenim mai sus.

— Oh, Dumnezeuule, mamă, ce ciudat miros, spuse tânăra persoană mamei sale, fără să-și dea seama de unde venea... Îl simți, mamă... este un miros pe care îl cunosc.

— Nu mai vorbi, domnișoară, nu mai spune asemenea lucruri, te rog să mă ascuți.

— Dar de ce, mamă, eu nu văd nimic rău în asta, doar vă spun că acest miros nu îmi este nicidecum necunoscut, și sunt foarte sigură de acest lucru.

— Dar, domnișoară...

— Dar, mamă, îl cunosc, așa cum spun; domnule stareț, spuneți-mi, vă rog, ce rău fac când o încredințez pe mama că eu cunosc mirosul acesta?

— Domnișoară, spuse starețul, oarecum în zefleMEA, pițigăindu-și vocea, este mai mult ca sigur că luat în sine nu e nici un rău în aceasta, dar noi ne aflăm pe o alee de castani acum și împreună cu alți naturaliști, suntem de părerea botanicii că floarea de castan...

— Ei bine, floarea de castan?

— Ei bine, domnișoară, aceasta miroase a f...

Institutorul filosof

Dintre toate științele pe care le băgăm în capul copilului când ne ostenim cu educația lui, tainele creștinismului, de care nu ne îndoim că reprezintă una dintre cele mai desăvârșite părți ale educației, nu sunt totuși, cele care pot fi înghițite cu cea mai mare ușurință de un spirit tânăr. De pildă, ca să-l îndupleci să creadă pe un tânăr de paisprezece sau de cincisprezece ani că Dumnezeu Tatăl și Dumnezeu Fiul nu sunt decât o persoană, că Fiul este consubstanțial Tatălui și Tatăl Fiului, etc, toate acestea, de care e nevoie, totuși, spre a fi fericit în viață, sunt mai greu de înțeles decât algebra, iar dacă vrem ca ele să fie pricepute, suntem siliți să ne folosim de anumite înfățișări lumești, de anumite lămuriri materiale care, oricât de nelalocul lor ar fi, îl ajută pe tânăr să înțeleagă problema necunoscută.

— Părinte, spunea în fiecare zi micuțul conte institutorului său, vreau să vă asigur că consubstanțialitatea depășește puterile mele de înțelegere, îmi este cu neputință să pricep cum două persoane sunt doar una, lămuiriți-mi pe îndelete această taină, vă rog fierbinte, sau cel puțin atât cât să o pricep și eu.

Cuviinciosul părinte, doritor să izbândească cu educația sa, mulțumit că va putea să-i înlesnească elevului său o înțelegere cum nu se poate mai plăcută a problemei, se gândi la un mijloc destul de nostim de a înlătura greutățile care îl nedumireau pe conte, și acest mijloc, luat din natură, mai mult ca sigur că va da roade. El aduse o fetiță, de treisprezece-paisprezece ani și după ce o pregăti bine pe micuță, o împreună cu tânărul său elev.

— Ei bine, îi spuse, acum, prietene, înțelegei taina consubstanțialității? Ai priceput cu mai puțină osteneală că este cu putință ca două persoane să fie doar una?

— Oh, Dumnezeule, da, părinte, spuse cu aprindere încântătoare făptură, înțeleg acum totul cu o ușurință pe care nu o bănuiam. Nu mă mai mir că această taină face, cum se spune, atâta bucurie ființelor din ceruri, căci este foarte plăcut când doi se amăgesc că nu sunt decât unul.

Câteva zile mai târziu, micuțul conte îl rugă pe institutorul său să facă o altă lecție pentru că, așa cum susținea, ar mai fi încă ceva de neînțeles în această taină și care nu ar putea fi lămurit decât sărbătorind-o încă o dată, așa cum o mai făcuse. Binevoitorul părinte, pe care acest fapt îl mulțumise precum se pare la fel de mult ca și pe elevul său, aduse din nou pe fetiță și lecția începu, dar de data aceasta, părintele, tulburat mai ales de priveliștea desfătătoare pe care chipeșul conte de Nerceuil i-o înfățișa consubstanțializându-se cu părtașa lui, nu putu fi oprit de a fi al treilea în deslușirea pildei evanghelice, iar frumusețile pe care mâinile sale le cutreierară pentru aceasta, în cele din urmă îl făcură să ardă de tot.

— Mi se pare că treaba merge prea repede, spuse Du Parquet, luând în stăpânire șalele micuțului conte, sunteți prea sprinteni în mișcări, ceea ce face ca împreunarea să nu fie strânsă, să nu arate prea bine figura tainei care se adevărește aici... Dacă ne vom statornici, da, în acest fel, spuse pungașul, dând școlarului ceea ce acesta dădea fetiței.

— Ah! Oh, Dumnezeuule, de ce îmi faceți rău, părinte, spuse copilul, această slujbă mi se pare fără nici un rost; ce poate să-mi spună mai mult despre taina pe care o învățăm?

— Ei, pe toți dracii, spuse părintele, bolborosind de plăcere, nu vezi, dragă prietene, că te învăț totul deodată? Este Sfânta Treime, copilul meu... este Sfânta Treime, pe care astăzi ți-o lămuresc, încă cinci sau șase lecții asemănătoare și vei ajunge doctor la Sorbona.

-

Păcălește-mă de fiecare dată astfel!

Nu sunt prea multe în lume ființele care să aibă obiceiuri atât de ușuratece ca și cardinalul de..., al cărui nume îmi voi îngădui să-l trec sub tăcere, având în vedere că făptura sa sfântă și plină de bărbăție se mai află în viață. Eminența are la Roma o învoială cu una din acele femei a cărei treabă îndatoritoare este de a face rost pentru desfrânați de acele obiecte trebuincioase pentru a-și mulțumi pornirile. În fiecare dimineață ea îi aducea câte o fetiță de vreo treisprezece sau paisprezece ani cel mult, de care monseniorul se bucura în felul lipsit de cuviință care îi desfăta îndeobște pe italieni, prin care fecioara, ieșind din mâinile Înălțimii Sale aproape la fel de curată precum a intrat, să poată fi vândută din nou ca nefolosită pentru a doua oară unui desfrânat mai cumpătat. Matroana, cunoscând prea bine felul de a fi al cardinalului, negăsind într-o zi la îndemână obiectul pe care se însărcinase a-l preda în fiecare zi, se gândi să îmbrace în fetiță un copil destul de chipeș din corul unei biserici de apostoli. I-a aranjat părul, i-a pus o căciuliță, o fustă, i-a făcut toate dichisurile de care era nevoie spre a amăgi sfânta față bisericească. Nu a putut, totuși, să-i dea ceea ce cu adevărat ar fi putut să-l facă să semene în întregime cu partea femeiască de care aducea aminte, dar acest cusur încurca prea puțin asemănarea... El nu a pus niciodată mâna pe așa ceva, spunea ea uneia din cele care o ajutau la această înșelătorie, mai mult ca sigur că el nu a cercetat decât ceea ce-l face să semene pe acest copil cu toate fetițele din lume, așa că nu avem de ce să ne speriem.

Cumătra se înșela. Fără îndoială că ea nu își dădea seama că un cardinal italian știe să pipăie cu multă grijă și că are simțurile prea ascuțite ca să poată fi înșelat de asemenea lucruri. Jertfa sosește, marele preot o sacrifică, însă la a treia lovitură:

— Per Dio santo, strigă omul lui Dumnezeu, sono ingannato, questo bambino e ragazzo, mai non fu putano!

Și el vru să se convingă... Negăsind nimic care să fie neplăcut în această întâmplare pentru un locuitor al cetății sfinte, eminența sa își vede de treabă mai departe, zicându-și poate ca acel țăran căruia i s-au dat trufe în loc de cartofi: Păcălește-mă de fiecare dată astfel! Iar când lucrarea fu terminată:

— Doamnă, spuse el păzitoarei de fete, nu vă iau în nume de rău disprețul dumneavoastră.

— Scuzați, înalt Prea Sfinția Ta.

— Ei nu, nu spuneți asta, nu vă reproșez întâmplarea, dar când se va mai întâmpla astfel, ar fi bine să mă înștiințați, pentru că... ceea ce n-am văzut prima oară, s-ar putea să văd a doua oară.

Soțul preot, povestire provençală

Între orașul Menerbe din comitatul d'Avignon și Apt din Provența se află o mică și singuratică mănăstire de carmeliți, care se numește Saint-Hilaire, așezată pe crupa unui munte într-un loc unde și caprelor le vine greu să pască. Acest așezământ este un fel de cloacă a tuturor comunităților de carmeliți din apropiere, fiecare din ele aruncând aici ceea ce au ele de ocară, așa că ne putem da seama cu ușurință cât de nevinovată este lumea acestei mănăstiri. Bețivani, vânători de femei, sodomiți, cartofori, din asemenea creaturi este formată nobila alcătuire de schimnici care, în acest rușinos azil, își dăruiesc lui Dumnezeu inimile pe care mulțimea nu le mai vrea. Unul sau două castele apropiate de acest loc și orașul Menerbe, care se află doar la o leghe de Saint-Hilaire, aceasta este lumea în care se mișcă acești buni creștini care, în ciuda condiției și înfățișării lor, sunt departe de a găsi deschise toate ușile dimprejur.

De mai multă vreme părintele Gabriel, unul din sfinții acestui ermitaj, pofta o anumită femeie din Menerbe, al cărei bărbat încornorat ca nimeni altul, purta numele de Rodin. Doamna Rodin era o oacheșă de douăzeci și opt de ani, avea ochii drăcoși, formele pline, fiind întrutotul îmbietoare. Cât despre Rodin, el era un om de treabă, care își vedea liniștit de ale lui. Vânduse postav, fusese judecător, era, deci ceea ce se înțelege printr-un burghez cumsecade. Nu putea să bage mâna în foc pentru cinstea scumpei lui perechi, era însă destul de înțelept să-și dea seama că nu poți îndrepta năravul cuiva decât prefăcându-te că nu-l observi. El studiasse ca să ajungă preot, vorbea latinește ca și Cicero și, adeseori, se așeza la jocul de dame cu părintele Gabriel care, ca orice curtezan dibaci și prevenitor, știa că este nevoie să lingusești soțul tot timpul atunci când ai poftă de a păcătui cu nevasta-i. Părintele Gabriel era un adevărat model pentru urmașii lui Noe. Ai fi spus, văzându-l, că întreaga speță omenească putea să se lase în grija lui, în ceea ce privește înmulțirea fiilor ei. Era un zămislior de copii cum rar s-a mai văzut, cu umeri zdraveni, cu rărunchiul de un cot, avea fața întunecată și oacheșă, sprâncene de Jupiter, era înalt de vreo șase picioare, în toată înfățișarea lui recunoșteai ceea ce-l deosebește cu precădere pe un carmelit, despre care, se spune îndeobște că întruchipează pe cei mai frumoși bastarzi ai provinciei. Care femeie nu s-ar simți cu totul tulburată în fața farmecului unui astfel de bărbat? se întreba nespus de încântată și doamna Rodin, prea puțin convinsă de sublimele calități ale bunului domn pe care părinții ei îl hărăziseră să-i fie soț. Domnul Rodin, așa cum am arătat, se prefăcea a fi bărbatul care nu vede nimic, fără ca prin aceasta să nu fie și mai gelos. El nu părea, prin ceea ce spune, să lase să se vadă ceea ce simțea, așa că el rămânea alături de soție și în momentele când ar fi trebuit să se găsească altundeva. Cu toate acestea, prilejul așteptat se apropia. Mult prea încrezătoarea doamnă Rodin îi spusese fără înconjur amantului ei că stă în așteptarea unui moment care să se potrivească dorințelor lor, ajunse atât de arzătoare că nu li se mai putea împotrivi multă vreme. În ceea ce-l privește, părintele Gabriel îi dăduse de înțeles că este pregătit oricând să o mulțumească. Într-un foarte scurt răstimp, în care Rodin nu se afla în preajma lor, Gabrielu avu grijă să o facă pe încântătoarea sa iubită să

vadă acele lucruri de nespus care o hotărăsc pe femeia care stă puțin în cumpănă... mai lipsea acum doar prilejul.

Într-una din zilele când Rodin venise să ia masa la prietenul său din Saint-Hilaire, cu gândul de a-l chema la o partidă de vânătoare, după ce goliseră împreună câteva sticle de vin de Lanerte, Gabriel văzu împrejurarea aceasta ca pe un moment prielnic în a încerca să-și împlinească dorințele.

— Oh, pe toți dracii, domnule judecător, îi spuse părintele prietenului său, stătea în dorința mea de a ne vedea astăzi, ne-am nimerit cum nu se poate mai bine, căci mă așteaptă o treabă foarte însemnată, la care îmi puteți fi de un folos de neprețuit.

— Despre ce este vorba, părinte?

— Îl cunoașteți pe numitul Renoult din orașul nostru.

— Renoult pălărierul.

— Întocmai.

— Ei bine?

— Ei bine, acest păcătos îmi datorează o sută de taleri și adineurea am aflat că el este în pragul unui faliment, poate că acum când vă vorbesc el să fi plecat din comitat... ar trebui să alerg într-un suflet la el și nu pot.

— Ce vă împiedică?

— Liturghia, pe toți dracii, liturghia, căci îmi vine să spun că ar fi mai bine dacă liturghia ar aparține diavolului și cei o sută de taleri mie.

— Cum, nu se poate găsi o scutire de îndatorirea aceasta?

— Oh, da, firește, scutire ! Suntem doar trei. Dacă nu ținem în fiecare zi trei liturghii, starețul, care n-ar fi în stare să țină una singură, ne-ar pârî până la Roma. Dar ar fi o cale, dragul meu, prin care, dacă ai vrea, ai putea să mă ajuți, nu atârână decât de tine.

— Ei, drace, bucuros, ce-ar trebui să fac?

— Când îmi vine rândul, se va găsi acolo doar paraclisierul. Primele două liturghii fiind slujite, călugării noștri nu se vor mai afla prin preajmă, nimeni nu va bănuî înșelătoria. Adunarea nu va fi prea numeroasă, vor fi doar vreo câțiva țărani. Ar mai fi ceva de spus și despre această doamnă atât de credincioasă care rămâne la castelul din... la o jumătate de leghe de aici, făptură cerească care își închipuie că multele-i chinuri îndreaptă nebuniile bărbatului ei, ați studiat ca să ajungeți preot, țin minte că așa mi-ați spus.

— Desigur.

— Ei bine, ați învățat cum se face liturghia.

— O fac ca și un arhiepiscop.

— Oh, dragul meu prieten, urmă Gabriel îmbrățișându-l pe Rodin, pentru Dumnezeu, îmbrăcați-vă cu hainele mele, așteptați să se facă orele unsprezece, este ora zece acum, așa că vă rog stăruitor să-mi faceți liturghia la vremea ei. Paraclisierul nostru este băiat bun, n-o să vă dea de gol niciodată. Celor care n-o să vă recunoască, el le va spune că sunteți un nou preot, pe ceilalți, care nu or să-și dea seama, îi va lăsa în greșeala lor; între timp, eu voi alerga la acest ticălos de Renoult, îl voi ucide dacă nu-mi recapăt banii și voi fi aici în două ore. Mă veți aștepta, veți pune la fript peștele, veți sparge ouă, veți trage vin; la întoarcere vom prânzi... da, prietene, și apoi vom merge la vânătoare, da, la vânătoare unde vom avea noroc de astă dată; se spune că în ultimul timp ar fi fost văzută o fiară cu coarne prin împrejurimi, vreau, vezi bine,

ca noi s-o dovedim, chiar de-am avea parte de nesfârșite procese cu stăpânul locului!

— Aveți gânduri bune, îi răspunse Rodin și n-aș vrea să precupețesc nimic din ce e nevoie spre a vă ajuta, dar oare prin aceasta nu fac nici un păcat?

— Nu se poate vorbi de păcat, prietene, ar fi poate dacă ai face un lucru și acest lucru ar fi rău, dar făcând ceva care n-are nici o influență, tot ceea ce veți spune nu va însemna nimic. Credeți-mă, mă pricep la cazuistică, nu se poate vorbi aici nici de ceea ce, îndeobște, numim păcat ușor.

— Dar va trebui să spun cuvintele?

— De ce nu? Aceste cuvinte n-au putere decât în gura noastră, care la rândul ei în noi... vezi, prietene, eu aș putea să spun acele cuvinte despre pântecele soției voastre, transformând în zeu templul la care aduceți ofrandă... Nu, nu, dragul meu, nu atârână decât de noi ca să avem puterea transsubstanțierii. Se pot rosti de douăzeci de mii de ori cuvinte care să nu făptuiască niciodată nimic. Adeseori, chiar în noi, lucrarea lipsește cu desăvârșire. Numai prin credință se poate face orice. Cu un grăunte de credință se mută munții, așa după cum știți din cuvintele lui Isus, dar fără credință nu se face nimic... De pildă, adesea, în timpul lucrării, eu mă îndes mai degrabă la fetele și la femeile din rândul adunării decât la acea afurisită bucată de aluat pe care o învârtesc între degete, așa că nu puteți crede că eu fac să se întâmple ceva... m-aș face mai degrabă turc decât să cred aceasta. Slujba pe care-o veți ține va fi deci aproape tot atât de bună ca și a mea; așa că, dragul meu, să nu vă mustre cugetul și, mai ales, fiți cu îndrăzneală.

— Doamne-Dumnezeule, ce poftă îngrozitoare de mâncare am, și acum să stau două ore nemâncat!

— Dar nu vă împiedică nimic să mâncați ceva, luați, aveți aici ceea ce vă trebuie.

— Și ce fac cu liturghia pe care trebuie să o țin?

— Ei, pe toți dracii, ce să faceți, credeți că Dumnezeu va fi mai pângărit dacă are de-a face cu o burtă plină în locul uneia goale? că hrana este înăuntru sau că este afară, să mă ia dracul dacă nu mi-e totuna. Haideți, dragul meu, dacă m-aș apuca să spun la Roma de câte ori mănânc înainte de a face liturghia, aș rămâne pe drumuri pentru toată viața. Și, apoi, nu sunteți preot, nu sunteți supus legilor noastre, ceea ce o să faceți nu va fi decât o imagine a liturghiei, nu va fi chiar liturghia; prin urmare, vi se îngăduie orice, atât înainte de ea, cât și după., ați putea să vă sărutați și nevasta dacă ar fi aici, nu este vorba decât de a face ceva care să semene cu ceea ce fac eu, nu veți sărbători, nu veți împlini jertfa.

— Bine, spuse Rodin, așa voi face, să stăm liniștiți.

— S-a făcut, zise Gabriel, luând-o la fugă și lăsându-și prietenul bine povățuit paraclisierului... aveți încredere în mine, dragul meu, în două ore vom fi iarăși împreună; și preotul o șterse foarte bucuros.

Nu e greu să ne închipuim că el ajunsese în grabă la doamna judecător, care nu se aștepta să-l vadă, deoarece credea că e soțul ei, așa că se arătă a fi nelămurită cu această vizită neașteptată.

— Să ne grăbim, draga mea, îi spuse preotul gâfâind, să ne grăbim, căci nu prea avem timp, un pahar de vin și să trecem la treabă.

— Și soțul meu?

— El face liturghia.

— El face liturghia?

— Ei bine, mii de draci, drăguță, răspunse fața bisericească, răsturnând-o pe doamna Rodin în patul ei. Da, scumpă făptură, l-am făcut preot pe soțul tău și în timp ce ticălosul prăznuiește un mister ceresc să ne grăbim să împlinim unul pământesc ...

Preotul era zdravăn, nu putea fi oprit atunci când punea mâna pe o femeie. Susținerile lui erau destul de convingătoare, el o înduplecă pe doamna Rodin, deoarece nu e nevoie de prea multă osteneală ca să dovedești o ștremgăriță de douăzeci și opt de ani cu fire provensală, așa că el își reînnoiește de mai multe ori dovezile.

— Dar, îngerul meu scump, spuse în cele din urmă frumoasa cu totul convinsă, ce repede trece timpul... trebuie să ne despărțim. Dacă plăcerea noastră nu durează mai mult de o liturghie, trebuie că de mult a fost *ite missa est*.

— Nu, nu, scumpa mea, spuse preotul, dând încă o dovadă doamnei Rodin, haide, sufletul meu, avem tot timpul, încă o dată, draga mea prietenă, încă o dată. Ageamii nu se încălzesc așa de repede ca noi... Încă o dată, îți spun, fac prinsoare că încornoratul nu și-a părăsit încă dumnezeul.

Până la urmă fură nevoiți să se despartă, nu fără a-și făgădui că se vor mai întâlni. Puseră la cale noi viclesuguri și Gabriel plecă să-l găsească pe Rodin. Acesta își făcuse datoria la fel de bine ca și un episcop.

— Numai *quod aures* m-a pus puțin în încurcătură, spuse el. Acum aş vrea mai degrabă să mănânc decât să beau. *Paraclisierul* m-a liniștit. Și cei o sută de taleri, părinte?

— Îi am, fiul meu! *Netrebnicul* a vrut să-mi țină piept, eu am înșfăcat o furcă pe care a simțit-o, pe legea mea, peste toate oasele.

Când termină jocul cei doi prieteni ai noștri pleacă la vânătoare și la întoarcere Rodin îi povestește soției sale despre ajutorul pe care i l-a dat lui Gabriel.

— Am slujit liturghia, spunea marele nătăfleț, prăpădindu-se de râs, da, la naiba, am slujit liturghia ca un adevărat preot, în timp ce prietenul nostru măsoara umerii lui Renoult cu o furcă... el se folosea de armele sale, ce să spun, viața mea, el îl încornora; ah! draga mea, ce caraghioasă această poveste cu încornorați, e de tot hazul... Și tu, iubita mea, ce-ai făcut în timp ce eu slujeam?

— Ah, prietenul meu, răspunse doamna judecător, se pare că cerul ne-a insuflat, ca să vezi cum lucrurile cerești ne-au covârșit pe amândoi fără putință de tăgadă: în timp ce tu slujeai liturghia, eu spuneam acea frumoasă rugăciune prin care *Fecioara* îi răspunde lui Gabriel, atunci când acesta o înștiințează că va rămâne însărcinată cu ajutorul Duhului Sfânt. Cum vezi, prietene, suntem cu siguranță salvați, dacă așa de înălțătoare lucruri ni se întâmplă deodată la amândoi.

Șarpele

Toți cei care au cunoscut-o pe la începutul veacului pe doamna președintă de C..., una din femeile cele mai binevoitoare și mai drăguțe din Dijon, toți aceștia au văzut-o mângâind și ținând în văzul lumii pe

patul ei un șarpe alb, despre care va fi vorba în această povestire.

— Acest animal este cel mai bun prieten al meu, îi spunea ea într-o zi unei alte doamne, care venise să o vadă și care părea dornică să afle pricina atențiilor cu care această drăguță președintă îl copleșea pe șarpe; odinioară, am iubit cu patimă, doamnă, urmă ea, un tânăr încântător, silit să mă părăsească pentru a se duce să culeagă lauri. În afară de înțelegerea noastră stabilită, el îmi ceruse să ne legăm să facem același lucru, așa că la anumite ore, pe care le-am convenit, noi să ne retragem în locuri singuratice și fiecare în felul său să se gândească cu dragoste la celălalt. Într-o zi, la orele cinci ale serii, ducându-mă să mă închid într-un cabinet de flori de la capătul grădinii mele, ca să-mi țin promisiunea, convinsă fiind că nici un animal din această speță nu ar putea să se găsească în grădina mea, deodată zării la picioarele mele această arătare încântătoare, pe care mă vedeți acum iubind-o cu înfocare. Am vrut să o iau la fugă, șarpele se întinse însă în fața-mi, el părea că ar vrea să-mi ceară iertare, el părea să mă asigure că este departe de a avea vreun gând prin care să-mi facă cel mai mic rău. M-am oprit, am privit cu luare-aminte la acest animal. Văzându-mă liniștită, el s-a apropiat, făcând nenumărate tumburi, care de care mai sprintene, la picioarele mele.

N-am putut să mă înfrânez și să nu pun mâna pe el. El mă atinge cu capu-i cu multă gingășie, pun mâna pe el, îndrăznesc să-l așez pe genunchi. El se ghemuiește aici și se preface că doarme. O neliniște, o tulburare, mă cuprinseseră. Lacrimi pe care nu puteam să le stăpânesc începură să-mi curgă și să-l scalde pe încântătorul animal... Deșteptat de suferința mea, el mă privi cu atenție... Începu să geamă... Îndrăzni să își înalțe capul alături de sânul meu..., el îl mângâie... apoi căzu ca mort... Oh, Dumnezeu! drept, s-a sfârșit, strigai, iubitul meu a murit! Părăsesc acest loc blestemat, luând cu mine și acest șarpe, de care părea să mă lege un sentiment ascuns, de care nu îmi dădeam seama... Funeste preveniri ale unui glas neștiut, ale cărui hotărâri le puteți înțelege cum veți voi, doamnă, dar la 8 zile după întâmplarea aceasta am aflat că iubitul meu a fost omorât, chiar la ora în care îmi apăruse șarpele. De acest animal nu vreau să fiu despărțită vreodată, el nu mă va părăsi decât odată cu sfârșitul meu. După aceea, mi-am găsit și un soț, pe care l-am luat cu prevederea anume că nu o să-mi spună niciodată nimic despre această ciudățenie a mea.

Spunând acestea, binevoitoarea președintă luă șarpele, îl așeză la sân și începu să îl învâртеască, precum pe un câine de vânătoare, în fața doamnei care îi cerea lămuriri.

O, Providență, nepătrunse sunt hotărârile tale, dacă această întâmplare este atât de adevărată că întregul ținut de Bourgogne o cunoaște!

Pungașii

De când e în lumea asta, Parisul a cunoscut un soi de oameni ce poate fi văzut pretutindeni și care nu are altă treabă decât să o ducă în paguba celorlalți. Nimic nu întrece în dibăcie felurile tertipuri ale acestor uneltitori. Nu găsim vreo născocire care să le fi scăpat, ei nu se dau îndărăt de la nici o scornire pentru ca prada să intre cu orice chip în

plasele lor blestemate. În timp ce corpul armatei se mișcă prin orașe, detașamentele se împrăstie cu mare vioiciune prin sate, folosind mai ales birjele. Această tristă stare a lucrurilor fiind de acum arătată, să ne îndreptăm atenția spre făptura naivă, pe care nu peste mult timp o vom deplânge de a fi încăput pe asemenea necurate mâini. Rosette de Flarville, fiica unui cumsecade burghez din Rouen, după îndelungi stăruințe, primește în cele din urmă din partea tatălui ei încuviințarea de a merge să petreacă în timpul carnavalului din Paris pe lângă unchiul ei, un anumit domn Mathieu, bogat cămătar din strada Quincampoix. Rosette, deși oarecum fără minte, avea totuși optsprezece ani, o înfățișare încântătoare, era o blondă cu atrăgători ochi albaștri, cu un chip care-ți lua mințile; mătasea străvezie de Gaza, care-i acoperea pieptul, îi prevenea pe oamenii cu gust că ceea ce tânăra ținea ascuns prețuia cel puțin tot atât cât ceea ce ei vedeau... Despărțirea făcu să curgă multe lacrimi, era prima dată când bunul tată își lua rămas bun de la fiica lui. Ea era o fată cuminte, la o vârstă când aproape-și putea purta singură de grijă, apoi, ea se ducea la o rudă de treabă și, oricum, trebuia să se întoarcă de Paște. Toate acestea însemnau îndreptățiri în stare să ușureze durerea despărțirii. Pe de altă parte, Rosette era o fată foarte frumoasă, Rosette era ca o fată slabă de înger și ea pleca într-un oraș plin de primejdii pentru o tânără aducând din provincie multă nevinovăție și multă virtute. Totuși, frumoasa noastră creatură avea toate cele trebuincioase pentru a se distinge la Paris în mica ei lume și lua cu ea destul de multe bijuterii pentru unchiul Mathieu și ficele acestuia, verișoarele ei. Rosette este condusă la birjar, tatăl ei o îmbrățișează, birjarul dă bice cailor și fiecare din părți se pune pe plâns. Poate că ar trebui să se ajungă ca dragostea copiilor să fie tot așa de simțitoare ca și cea a părinților, natura a făcut însă ca fiii să găsească în plăcerile care îi amețesc mijloace de uitare, prin care ei se înstrăinează fără să-și dea seama de cei care le-au dat zile și astfel în inimile lor sentimentele de dragoste încep să se răcească, ele fiind mai deosebite, mai arzătoare și, astfel, destul de sincere în inimile taților și mamelor, atinși de acea nepăsare de neînălțurat, care-i face să fie lipsiți de simțire pentru vechile plăceri ale tinereții lor, așa că în cele din urmă ei nu mai atârnă, ca să spunem astfel, decât de aceste sfinte odoare, care îi reînsuflețesc.

Rosette nu se abătea nici ea de la această obișnuință, așa că lacrimile ei secară imediat, gândul ei fiind stăpânit de încântarea că vedea Parisul și pentru aceasta ea se grăbi să facă cunoștință cu oameni care mergeau spre acest oraș și care dădeau de înțeles că îl cunosc mai bine decât ea. Prima ei grijă fu să afle unde era strada Quincampoix.

— Este aproape de mine, îi răspunde un caraghios bine făcut care, datorită figurii lui și faptului că se repezea întotdeauna să vorbească, întreținea această lume de sdruncinături a birjei.

— Cum, domnule, sunteți din strada Quincampoix?

— De mai bine de douăzeci de ani locuiesc aici.

— Oh! dacă e așa, spuse Rosette, trebuie că îl cunoașteți pe unchiul meu Mathieu.

— Domnul Mathieu este unchiul tău, domnișoară?

— Desigur, domnule, eu sunt nepoata lui; merg să îl văd, vreau să-mi petrec iarna cu el și cu cele două verișoare, Adelaide și Sophie, pe care sunt mai mult ca sigură că le cunoașteți.

— Oh! dacă le cunosc, domnișoară, cum să nu le cunosc pe ele și pe domnul Mathieu, care îmi este cel mai apropiat vecin și domnișoarele de fiice ale lui, de una din ele, o spun în treacăt, sunt îndrăgostit de mai bine de cinci ani.

— Sunteți îndrăgostit de una din verișoarele mele, pun rămașag că este vorba de Sophie.

— Nu ați ghicit, este vorba de Adelaide, o fată încântătoare.

— Am ghicit luându-mă după ceea ce se spune în Rouen, căci eu nu le-am văzut niciodată. Este prima oară din viața mea când vin în capitală.

— Ah! nu vă cunoașteți verișoarele, și tot ce se poate că nici pe domnul Mathieu.

— Din nefericire, nu, domnul Mathieu a părăsit Rouenul chiar în anul când m-am născut și n-a mai revenit aici niciodată.

— Este cu siguranță unul dintre cei mai cumsecade oameni și va fi destul de încântat să vă revadă.

— Are o casă frumoasă, nu-i așa?

— Da, însă nu o locuiește în întregime, numai primul etaj îi aparține.

— Și parterul.

— Fără îndoială.

— Fără îndoială, și chiar câteva încăperi de sus, mi se pare.

— Oh! este un om foarte bogat, dar nici eu nu vreau să fiu mai prejos. Iată, ca să vedeți, o sută de frumoși taleri cu două fețe pe care tatăl meu mi i-a dat ca să mă îmbrac cum se poartă lumea în capitală, ca să nu-mi fac de rușine verișoarele. Mai am și daruri drăguțe pe care să le duc lor. Iată, vedeți acești cercei, ei fac cel puțin o sută de taleri, ei bine, sunt pentru Adelaide, sunt pentru iubita dumneavoastră. Și acest colier care face cel puțin tot cât cerceii, este pentru Sophie, și asta nu e totul. Iată, vedeți această cutie de aur cu portretul mamei mele, a fost prețuită chiar ieri la mai mult de cincizeci de taleri, ei bine, este pentru unchiul meu Mathieu, este un dar pe care i-l face tatăl meu. Oh! sunt convinsă că am asupra mea mai mult de cinci sute de taleri, în haine, bani și bijuterii.

— Nu aveți nevoie de toate acestea ca să fiți bine primită de unchiul dumneavoastră, domnișoară, îi spuse pungașul, privind cu coada ochiului frumoasa și talerii ei. Plăcerea pe care o va avea văzându-vă face pentru el mai mult decât toate aceste nerozii.

— Ei, nu-i nimic. Nu-mi pasă! Tatăl meu este un om care se gândește la toate lucrurile și nu vrea ca să fim priviți disprețuitor deoarece trăim în provincie.

— Într-adevăr, domnișoară, e așa de mare plăcerea de a mă găsi în tovărășia dumneavoastră, că îmi vine să nu mai părăsesc Parisul și aș vrea ca domnul Mathieu să vă dea fiul său în căsătorie.

— Fiul său, dar eu nu știu să aibe.

— Nepotul lui, am vrut să spun, acest mare tânăr...

— Cine, Charles?

— Întocmai, Charles, vezi bine, cel mai bun prieten al meu.

— Ce, l-ați cunoscut și pe Charles, domnule?

— Dacă l-am cunoscut, domnișoară, mai mult chiar, îl cunosc și acum, și numai ca să-l văd pe el eu fac acest drum la Paris.

— Vă înșelați, domnule, el a murit! Încă din copilărie îi eram hărăzită. Nu l-am cunoscut, dar mi s-a spus că era încântător. L-a apucat

simțul datoriei, s-a dus la război și a fost omorât.

— Bine, bine, domnișoară, îmi dau seama că gândurile mele se vor înfăptui. Să nu vă îndoiiți și să nu vă mire prea tare ceea ce vă spun: Charles nu a murit, s-a crezut aceasta, dar acum șase luni s-a întors și mi-a scris că se va căsători. Pe de altă parte, sunteți trimisă la Paris. Domnișoară, nu credeți că ar fi ceva neprevăzut, în patru zile veți fi nevasta lui Charles și ceea ce duceți sunt tocmai darurile de nuntă.

— Într-adevăr, toate lucrurile pe care le presupuneți par să fie astfel, căci adunând la un loc ceea ce-mi spuneți cu anumite vorbe ale tatălui meu, vorbe de care acum îmi aduc aminte, îmi dau seama că este cu putință ca astfel de planuri să fie la mijloc și să fie așa cum spuneți, că urmează să se întâmple... Ce, mă voi mărita la Paris... Voi fi o doamnă de Paris, oh, domnule, cât de plăcut ar fi! Dacă este așa, va trebui să o luați pe Adelaide de soție. Voi încerca și eu să-mi conving verișoara și vom face o plăcută partidă din patru persoane.

Astfel își vorbeau, pe timpul drumului dulcea și neștiutoarea Rosette și pungașul care voia să afle ce e cu ea, încredințându-se din timp de marele folos pe care-l va trage de la această ființă fără minte, care îi cădea în mâini cu atâta nevinovăție. Ce pradă neașteptată pentru banda de stricați, cinci sute de taleri și o fată frumoasă, cine ar mai putea să-și păstreze cumpătul când îi cade din senin un asemenea plocon! Pe când se apropiau de Pontoise:

— Domnișoară, îi spuse escrocul, mi-a venit o idee. Mă duc să iau de aici niște cai de poștă ca să ajung înainte la unchiul Mathieu, ca să-l anunț că veniți. Sunt convins că vor veni cu toții să vă întâmpine, așa că nu vă veți pomeni a nimănui într-un mare oraș pe care nu-l cunoașteți.

Propunerea plăcu fetei, cavalerul urcă pe cal, grăbindu-se să-i înștiințeze pe actorii acestei comedii. După ce le aduse știrea și se hotărî ce e de făcut, două birje purtară spre Saint-Denis așa zisa familie, escrocul făcu prezentările. Rosette se văzu astfel cu unchiul Mathieu, cu marele Charles întors din armată și cu cele două verișoare. Se îmbrățișează, normanda le înmânează scrisorile, bunul domn Mathieu varsă lacrimi de bucurie aflând că fratele lui este sănătos. Nemaiputând aștepta ca să ajungă la Paris pentru a împărți darurile, Rosette, mult prea grăbită în a pune în evidență semeția tatălui ei, se grăbește să fie darnică. Noi îmbrățișări și noi mulțumiri se lasă și apoi se îndreaptă' cu toții spre cartierul general al acestor pungași, pe care ei o lasă să înțeleagă că ar fi strada Quincampoix. Ajung în fața unei case care părea destul de arătoasă, coboară, domnișoara de Flarville este instalată, i se duc lucrurile într-o încăpere și se grăbesc cu toții să se așeze la masă. Aici, se face tot ce este cu putință ca musafira să bea până la a se zăpăci cu totul. Obişnuită până acum să bea cel mult must de mere, ea se lasă convinsă ușor că vinul de Champagne este sucii merelor din Paris. Ușor de înduplecat, Rosette face tot ceea ce vor ceilalți, până la urmă ea se pierde cu totul. Odată ajunsă în starea în care nu mai putea să se apere, ea este despuiată și pungașii noștri, convingându-se de farmecele care i-au mai rămas, acelea datorite de natură și voind ca nici măcar acestea să rămână neatinse, petrecură cu ea până se săturară de-a lungul nopții. Mulțumiți până la urmă de a fi tras toate foloasele cu putință de la această sărmană fată, mulțumiți că i-au răpit mințile, onoarea și banii, ei o îmbracă într-o zdreanță ca vai de ea, și înainte de a-i apuca zorile, o duc și o lasă într-o răscruce din Saint-Roch. Nefericita, deschizând ochii

odată cu razele soarelui care începeau să strălucească, tulburată de starea înspăimântătoare în care se vede, neștiind ce e cu ea, își duce mâna la frunte întrebându-se dacă mai trăiește sau nu. Haimanalele de pe uliți o înconjoară, ea devine bătaia lor de joc mai multă vreme și în cele din urmă îi împlinesc dorința, ducând-o la un comisar, căruia ea îi povestește trista ei întâmplare, rugându-l pe acesta să scrie tatălui ei și să o adăpostească un timp undeva. Comisarul, văzând atâta nevinovăție și cuviință în vorbele acestei nefericite creaturi, o primește chiar la el, bunul burghez normand sosește și după multe lacrimi vărsate și de el și de Rosette, își ia copilul scump acasă care, de atunci, n-a mai încercat niciodată dorința de a se reîntoarce în dulcea capitală a Franței.

Mironosița sau neașteptata întâlnire

Domnul de Serneval, în vârstă de vreo patruzeci de ani, cu un venit de doisprezece sau cincisprezece mii de livre, pe care îl toca liniștit la Paris, lăsând deoparte negoțul din care altădată își făcuse o meserie, acum mulțumindu-se doar cu meritul pe care i-l da numele vrednic de cinste de burghez de Paris ținând la funcția de consilier municipal, se căsătorise de vreo câțiva ani cu fiica unuia dintre vechii săi confrăți, o fată pe atunci cam de douăzeci și patru de ani. Nu se găsea o ființă mai fragedă, mai împlinită, cu forme mai armonioase, mai luminoasă decât doamna de Serneval. Deși nu era din aceeași plămadă cu grațiile, ea era ademenitoare precum mama amorurilor, ea nu avea ținuta unei regine, însă era plină de voluptate în toată înfățișarea-i, avea ochii dulci și galeși, gura desăvârșită, sânii atât de tari și de rotunjiți, făcută parcă numai pentru a naște dorința. Puține erau la Paris femeile care ar fi putut să-i stea alături. Dar doamna de Serneval, cu tot farmecul înfățișării ei, era cu desăvârșire lipsită de spirit... era de o cucernicie de nesuferit, o sfințenie obositoare la culme și un fel de pudoare peste măsură de caraghioasă încât soțului ei îi era cu neputință să o facă să apară în lume. Împingând cucernicia peste orice măsură, rareori doamna de Serneval voia să-și petreacă noaptea cu soțul ei și chiar atunci când ea catadicsea la aceasta, o făcea cu o cumpătare de neînchipuit, niciodată nu își dădea jos cămașa. Un fel de centură de castitate așezată cu meșteșug la porticul templului himenului împiedica intrarea, nepermițându-se nici un fel de atingere necuviincioasă și nici un fel de împreunare a cărnii. Doamna de Serneval ar fi fost apucată de furie dacă s-ar fi încercat să se treacă peste marginile impuse de cuviința sa și dacă acest lucru l-ar fi vrut bărbatul ei, acesta s-ar fi găsit în primejdia de a nu se mai bucura de bunăvoința acestei înțelepte și neprihănite femeiuști. Domnul de Serneval făcea haz de toate aceste maimuțării, dar cum el își iubea peste măsură nevasta, găsea de cuviință că e mai nimerit să-i respecte slăbiciunile. Totuși câteodată încerca să o dăscălească, el îi dovedea în chipul cel mai lămurit că, petrecându-și viața în biserică sau cu preoții, o femeie nu își face datoria, că primele ei obligații sunt cele ale casei, de care o ființă smerită nu ține neapărat seama, că gândurile celui veșnic ar fi cu mult mai mult cinstite dacă ea ar trăi în lume în chipul potrivit decât dacă s-ar închide la mănăstire, că mult mai multe primejdii pot veni de la acei armăsari ai Fecioarei decât de la prietenii lui de nădejde, cărora ea le respingea caraghios tovarășia.

— Trebuie să te cunosc și să te iubesc atât cât o fac, mai adăuga la acestea domnul Serneval, ca să nu mă neliniștească ceea ce se întâmplă cu tine la toate aceste slujbe, religioase. Cine mă încredințează că nu îți faci câteodată datoria mai degrabă în moalele pătuț al preoților decât la picioarele altarelor lui Dumnezeu? Nu găsești pe lumea asta ființe mai primejdioase decât acești pungași de preoți, căci ei ne amăgesc tot timpul nevestele și fiicele vorbind în numele Domnului, și întotdeauna, cu ajutorul acestui nume, ei ne necinstesc și ne înșeală. Crede-mă, prietenă, poți să fii cinstit oriunde te-ai afla, cinstea nu se află nici în chilia preotului chinez, nici în firida idolului pe care virtutea își înalță templul, ci în inima femeii înțelepte, iar lumea cuviincioasă cu care te îndemn să ai legături n-are în ea nimic care să nu stea alături de credința față de cel veșnic... Se spune despre tine că ai fi una din cele mai înflăcărate întru Domnul, și eu cred acest lucru, dar ce dovadă pot să am că ești vrednică cu adevărat de acest renume? Aș crede aceasta cu mai multă tărie dacă te-aș vedea ținând piept unor atacuri viclene. Nu se poate numi femeie aceea care își ia măsuri să nu fie niciodată ispitită, a cărei virtute este cel mai ușor de stabilit, ci femeie este aceea care este atât de stăpână pe sine încât poate sta în fața oricărei primejdii fără nici un fel de teamă.

Doamna de Serneval nu răspundea niciodată la acestea, deoarece cele spuse nu lăsau în nici un fel loc de răspuns, însă ea începea să plângă, mijloc de scăpare obișnuit de femeile slabe, înșelate sau prefăcute, așa că soțul ei nu îndrăznea să meargă prea departe cu învățăturile.

Lucrurile stăteau cam astfel până când un vechi prieten al lui Serneval, pe numele lui Desportes, sosi din Nancy ca să-l vadă și să încheie totodată câteva afaceri pe care le avea în capitală. Desportes era un bărbat plin de viață, apropiat ca vârstă prietenului lui și el nu disprețuia nici una din plăcerile pe care binefăcătoarea natură le-a lăsat oamenilor ca să se slujească de ele pentru a mai uita de durerile care-i copleșesc, așa că el nu se împotrivi propunerii pe care i-o făcu Serneval de a locui la el. Se bucură revăzându-l, mirându-se totodată de strășnicia soției sale care, din clipa în care și-a dat seama că se află cineva străin, nu mai vru cu nici un chip să mai apară și nu cobora nici măcar la masă. Desportes crezu că-i stânjenește, vru să se mute altundeva, Serneval nu-l lăsă și îi mărturisii în cele din urmă toate caraghioasele moravuri ale scumpei sale soții.

— Să o iertăm, îi spunea soțul prea lesne încrezător, ea își răscumpără greșelile prin tot atâtea virtuți, așa că dinspre partea mea ea a dobândit iertarea și îndrăznesc să cred că și din a ta.

— Foarte bine, îi zise Desportes, dacă nu are nimic cu mine pot să-i iert orice, iar cusururile nevestei celui la care țin nu vor fi astfel decât însușiri vrednice de respect.

Serneval își îmbrățișează prietenul și nu se mai gândesc de acum decât la lucruri plăcute.

Dacă negliobia unor doi sau trei nătărăi, care de mai bine de cincizeci de ani gospodăresc meseria de târfă și, mai ales, cea a unui pungaș spaniol care câștiga în vremuri nu prea depărtate cinci mii de livre pe an printr-o speță de inchiziție de care va mai veni vorba, dacă îngusta strășnicie a acestor oameni nu s-ar fi gândit la faptul prostesc prin care unul din cele mai nimerite chipuri de a conduce statul, unul din

mijloacele cele mai potrivite de guvernare, în sfârșit, unul din temeiurile virtuții, stătea în a porunci acestor creaturi să dea seamă lămurit de partea corpului lor care face cea mai mare plăcere insului care le linguește cu un anumit folos, astfel că între un bărbat care privește un sân și unul care privește cu luare-aminte partea de jos a spinării se află neapărat aceeași deosebire ca și între un bărbat cinstit și un stricat, ajungându-se de aici a crede că cel care s-ar afla în una sau în alta din situații (după cum bate vântul) trebuie să fie neapărat cel mai mare dușman al statului, fără aceste de disprețuit nerozii, aş spune, mai mult ca sigur că doi cetățeni de vază, dintre care unul are ca nevastă mironosită și altul nu are de loc, ar putea să meargă să petreacă destul de îndreptățiți una sau două ore cu aceste domnișoare. Dar aceste lipsite de înțeles ticăloșii înghețând până și plăcerea cetățenilor, lui Serneval îi veni greu chiar și să-l bănuiască pe Desportes că i-ar place acest fel de distracții. Acesta, dându-și seama și ghicind care sunt pricinile, își întrebă prietenul de ce atunci când i-a vorbit despre toate plăcerile din capitală nu i-a spus și de acelea de mai sus? Serneval îi amintește de neghiobia stării de lucruri, Desportes o găsește de răs și în ciuda listelor, a rapoartelor comisariilor, a spuselor celor care te previn și a altor încrengături ticăloase stabilite de șeful acestei meserii care place și țăranului din Luteția, îi spune prietenului său că el ar vrea cu orice chip să ia masa cu niște târfe.

— Ascultă, îi spuse Serneval, m-ai convins. Ca dovadă a largimii mele de vederi asupra acestui subiect, te voi ajuta să intri în această lume, dar dintr-o delicateță pe care vreau să nu mi-o iei în nume de rău, datorită sentimentelor pe care le am față de soție și cărora nu pot să mă împotrivesc, îmi vei îngădui să nu iau parte la plăcerile tale, îți voi face doar rost de ele și mă voi opri!

Desportes vru ca să-și ia în derâdere prietenul, dar, văzându-l hotărât să nu mai discute cu nici un chip, consimți la cele spuse și plecară amândoi.

Renumita S.J. fu aleasă drept preoteasă la templul căreia Serneval se gândi să-și jertfească prietenul.

— Avem nevoie de o femeie de încredere, de o femeie cinstită, spuse Serneval. Acest prieten pentru care vin să vă cer fierbinte să aveți toate atențiile, nu se află decât pentru puțin timp la Paris. El nu ar vrea să plece de aici cu urmări neplăcute pentru numele bun de care se bucură în târgul lui. Spuneți-ne deschis dacă aveți ceea ce ne trebuie și mai spuneți-ne cât vă datorăm pentru aceasta.

— Ascultați, le spuse S.J., îmi dau seama de cinstea de a avea de-a face cu persoane ca voi, nu sunteți acei bărbați pe care să vreau să-i păcălesc, vreau, deci, să vă ajut ca o femeie cinstită și felul în care o voi face vă va arăta aceasta. Am ceea ce vă trebuie, rămâne doar să ne înțelegem la preț. Am pentru voi o femeie drăguță, o creatură care vă va încânta de îndată ce o veți ști... În sfârșit, este ceea ce noi păstrăm preoților, căci bănuți că acestor bărbați, care îmi sunt cei mai de soi mușterii, nu pot să le dau ceva rău... Acum trei zile domnul episcop de M. mi-a dat pentru ea douăzeci de livre. Arhiepiscopul de R. m-a făcut să câștig cincizeci ieri și chiar în dimineața aceasta un ajutor de prelat mi-a numărat în mână treizeci de livre... V-o dau doar pentru zece livre și aceasta numai ca să fiu vrednică de cinstea pe care mi-o faceți, dar va trebui să vă țineți de ziua și ora pe care o voi stabili, căci ea se află în

stăpânirea bărbatului ei, un bărbat atât de gelos că stă cu ochii numai pe ea. Ea nu se poate rupe de acasă decât în anumite momente, așa că nu trebuie să întârziati cu nici o clipă față de timpul pe care vi-l stabilesc...

Desportes se târgui puțin, nici o târfă, spunea el, nu este plătită cu zece livre în întreaga Lorenă, cu cât el încerca să mai micșoreze din preț, cu atât mai mult S.J. Își lăuda marfa, până la urmă reușind să se înțeleagă ca a doua zi la orele 10 ale dimineții să se întâlnească cu toții. Serneval nu voia să fie părtaș la această afacere, așa că nu mai putea fi vorba să cineze acolo, așa cum se gândise mai înainte. Desportes, care era acum mulțumit că va isprăvi devreme această treabă pentru a-și vedea în restul zilei de alte lucruri mai trebuincioase. La vremea hotărâtă cei doi prieteni ai noștri ajung la drăguța de mijlocitoare, iar un budoar, pe care îl luase în stăpânire o lumină a zilei întunecată și voluptoasă, adăpostea zeița pe care Desportes urma să o jertfească.

— Norocos copil al amorului, îi spuse Serneval împingându-l în lăcașul sfânt, aleargă spre brațele voluptoase care se întind înspre tine și vină mai apoi de-mi povestește plăcerile tale. Îmi va părea bine de norocul tău și bucuria mea va fi cu atât mai curată cu cât nu o voi pizmui în nici un fel pe a ta.

Catehumenul nostru pătrunse înăuntru, trei ore folosite din plin abia îi ajunseră ca să-și aducă respectul cuvenit. El se întoarse apoi, încredințându-și prietenul că de când e pe lume nu a cunoscut ceva asemănător și că chiar mama amorurilor nu l-ar fi copleșit cu atâtea plăceri.

— Ea este, deci, desfătătoare, spuse Serneval p jumătate înflăcărat.

— Desfătătoare? ah, eu nu aș putea să găsesc cuvinte prin care să-ți dai seama de ceea ce este ea cu adevărat și chiar în această clipă, când ar trebui să fie nimicită orice amăgire, eu simt că nu s-ar putea găsi nici un penel care să zugrăvească șuvoiul de încântări în care ea m-a scufundat. Ea adaugă farmecelor pe care i le-a dăruit natura o măiestrie atât de mare în a desfăta simțurile, că aceste daruri sporesc. Ea știe să pună atâta spirit, un gust atât de real în plăcerea simțurilor ei că eu încă parcă sunt într-un fel de beție... Oh, prietene, încearcă și tu, te rog stăruitor, oricât de obișnuit ai putea să fii cu frumusețile Parisului, eu sunt convins că tu îmi vei mărturisi că nici una dintre acestea nu înseamnă pentru tine cât aceasta.

Serneval nu putea fi clintit din hotărârile sale, dar, acum, mânat de puțină curiozitate, o rugă pe S.J. să o facă pe această fată să treacă prin fața lui când va ieși din budoar... Aceasta încuviință. Cei doi prieteni stăteau în picioare ca să o poată cerceta cu deamănuntul și iată că prințesa trece cu multă semeție...

Dumnezeule drept, numai tu ne poți spune ce s-a petrecut în sufletul lui Serneval când își recunosc soția... este ea... este acea mironosiță căreia îi era rușine să apară în fața unui prieten al soțului ei, dar care avea nerușinarea de a veni să se înjosească într-un asemenea loc.

— Ticăloaso, strigă el cu mânie.

Dar în zadar ar fi vrut el să se repeadă asupra acestei creaturi perfide, ea îl recunoscuse deândată ce îl zărise și era acum departe de casă. Serneval, aflat într-o stare greu de arătat, vrea să se ia de S.J. Aceasta își cere scuze pentru neștiința în care se găsește și îl încredințează pe Serneval că de mai bine de 10 ani, adică cu mult

Înaintea căsătoriei acestui nefericit, această tânără lucrează la ea.

— Nelegiuita! strigă nefericitul soț, pe care prietenul lui se străduiește zadarnic să îi ușureze mâhnirea... dar nu, trebuie să sfârșesc cu ea, nu îi datorez decât disprețul, pentru totdeauna ea trebuie să îl simtă și eu am de învățat din această cumplită încercare că niciodată nu trebuie să te încrezi în înfățișarea prefăcută a femeilor.

Serneval se întoarce acasă, dar nu o mai găsi pe tîrfă. Ea plecase în mare grabă, ceea ce pe el nu îl neliniște. Prietenul său nu îndrăzni să-și prelungească șederea la el după cele întâmplute, așa că a doua zi își luă rămas bun de la el și nefericitul Serneval, copleșit de rușine și de durere, scrisese un in-quarto împotriva nevestelor fățarnice, care nu îndreptă în nici un fel femeile și pe care bărbații nu îl citiră niciodată.

Cum s-a încornorat cineva singur
sau Împăcarea neașteptată

Unul din cele mai mari cusururi ale inșilor de joasă speță stă în a arunca fără încetare cu cea mai mare ușurință tot soiul de vorbe nesocotite, de clevetiri și de bârfe asupra oricărei ființe și ei fac aceasta și atunci când se află în preajma unor oameni pe care nu-i cunosc. Nu vă puteți închipui cât de multe neazuri sunt fructul unor asemenea flecăreli. Într-adevăr, poate oare un om cinstit, care aude spunându-se lucruri urâte despre el, să nu îl pună la locul lui pe cel care a îndrăznit să-l jignească? Nu se face îndeajuns ca tinerii să împărtășească în educația lor o regulă de bună purtare cumpătată, nu sunt obișnuiți destul să cunoască lumea, numele, calitățile și situația persoanelor în preajma cărora trăiesc. Ei sunt îndopați cu nenumărate prostii, care nu sunt bune decât să calce totul în picioare când ei ajung la vârsta judecății. Îți vine să crezi că toți cei care primesc educație ar fi niște capucini: tot timpul ei sunt ghiftuiți cu multă cucernicie, maimuțări și fleacuri, și niciodată cu o bună învățătură de urmat în viață. Mergeți mai departe, întrebați-l pe un tânăr despre adevăratele datorii față de societate, întrebați-l ce își datorează lui însuși și ce datorează celorlalți, întrebați-l cum crede el că trebuie să se poarte spre a fi fericit. El vă va răspunde că a învățat să meargă la liturghie, să recite lungi pomelnice de sfinți, da că nu știe nimic despre alte lucruri de care-i vorbiți că el a fost învățat să danseze, să cânte, dar nu și să trăiască cu oamenii. Încurcătura, care va fi o urmare a neajunsului pe care tocmai l-am arătat, nu a fost atât de mare ca să se ajungă la vărsări de sânge, ea s-a terminat oarecum caraghios și ca să o putem prezenta amănunțit ne vom folosi mai mult decât trebuie de răbdarea cititorilor noștri. Domnul de Raneville, în vârstă de vreo cincizeci de ani, era unul dintre acei oameni cu mult sânge rece, care-ți săreau imediat în ochi când te aflai în lume datorită unor plăcute însușiri: el râdea puțin, dar îi făcea pe ceilalți să râdă mult, iar prin vorbele de duh, prin spiritul său mușcător și prin felul nepăsător prin care arunca cuvintele, el găsea adeseori, fie numai prin felul cum știa să tacă, fie prin felul caraghios de a se exprima al trăsăturilor feței sale, de obicei calme, meșteșugul ascuns de a înveseli mult mai mult adunările la care era primit, decât acei greu de mistuit guralivi supărători, plictisitori, care au întotdeauna câte ceva de povestit, de care ei râd cu mult înainte, fără să aibă norocul de a descreți măcar pentru o clipă frunțile celor care

îi ascultă. El își găsisese o bună întrebuințare într-un departament al proprietarilor de pământ și, ca să-și ușureze mâhnirea pricinuită de o căsătorie cu totul nepotrivită pe care o încheiase la Orleans, după ce și-a lăsat necinstita nevastă în părăsire acolo, el își mânca liniștit la Paris un venit de douăzeci sau douăzeci și cinci de mii de livre cu o frumoasă femeie pe care o întreținea și cu câțiva prieteni tot atât de binevoitori ca și el.

Iubita domnului de Raneville, e de înțeles, nu era o fată oarecare. Ea era femeie măritată și, prin urmare, mai picantă, căci se spune, pe bună dreptate, că sarea fină a adulterului dă, cel mai adesea, mai mult gust plăcerii. Ea era deosebit de frumoasă, avea treizeci de ani și una dintre cele mai plăcute înfățișări cu puțință. Despărțindu-se de un soț searbăd și plicticos, ea venise din provincie să-și încerce norocul la Paris și nu i-a trebuit prea mult ca să aibă parte de el. Raneville, de felul lui libertin mereu cu ochii-n patru după vânatul de soi, nu lăsa să-i scape această pradă și după trei ani de purtări cinstite față de ea, punându-și la bătaie atât strălucirea minții cât și a banilor, o făcu pe această femeie să uite necazurile care o năpădiseră cu dărnicie altădată prin unirea cu un soț. Împărtășind amândoi aproape aceeași soartă, ei își aduceau mângâiere unul altuia și întăreau prin aceasta acel mare adevăr, care mai stă încă în picioare, potrivit căruia n-ar fi pe lume atâtea căsnicii nefericite, și prin urmare atâta durere, dacă nu s-ar găsi acei zgârciți de părinți care împerechează mai degrabă averi decât ființe nimerite, căci, așa cum îi spunea adesea Raneville iubitei lui, este mai mult ca sigur că numai soarta i-a făcut pe ei să fie împreună, în loc ca ea să aibă parte de un soț tiran și caraghios iar el de o nevastă desfrânată, s-a ajuns ca în drumul lor, în locul spinilor, pe care atâta vreme i-au cules, ei să culeagă acum trandafiri.

O întâmplare oarecare, pe care nu e nevoie să o arăt, îl conduse într-o bună zi pe domnul de Raneville în acest loc mocirlos și vătămător care se numește Versailles, în care regi făcuți să fie slăviți în capitala lor par să se ferească de-a avea de-a face cu supușii lor, în care ambiția, zgârcenia, răzbunarea și trufia îi mână fără încetare pe toți acei nenorociți aici, aceștia neavând altceva mai bun de făcut decât să se jertfească preaputernicului zilei, acest loc în care cele mai de vază personaje ale nobilimii franceze, care ar putea să aibă un rol cu mult mai necesar în ținuturile pe care le stăpânesc, primesc să vină să se umilească în săli de așteptare, făcând în chip josnic temenele portarilor de la uși sau cerșesc un prânz cu mult mai sărăcăcios decât cel de care ar avea parte acasă și asta de la cei câțiva inși, pe care norocul îi smulge pentru o clipă din întunericul uitării, în care nu peste multă vreme se vor scufunda din nou.

După ce domnul de Raneville își duse la bun sfârșit treburile pentru care venise, se urcă în una din acele trăsură de curte, cărora li se spune și oale de noapte, și aici se întâlni întâmplător cu un anume domn, pe numele lui Dutour, un guraliv fără pereche, gras ca un pepene, bine legat, rânjind mai tot timpul, funcționar ca și domnul de Raneville departamentul proprietarilor de pământ, dar Orléans e în ținutul lui de baștină, care, așa cum se va vedea, era și al lui Raneville. Ei intră în vorbă. Raneville așteaptă ca tovarășul său de drum să înceapă și astfel află cum îl cheamă, care îi este porecla, de unde vine, ce afaceri învârtește, și toate acestea el le află fără să apuce să scoată vreo vorbă.

După ce toate aceste lucruri, care îl priveau pe el au fost făcute cunoscute, Dutour începu să vorbească despre alți oameni.

— Ați fost la Orléans, domnule, spuse Dutour, adineauri mi se pare că mi-ați vorbit de aceasta.

— Am stat acolo vreo câteva luni mai demult.

— Ați cunoscut aici, nu vă supărați, pe o anumită doamnă de Raneville, una din cele mai mari femei ale lumii, cum rar găsești în Orléans?

— Doamna de Raneville, o femeie destul de drăguță.

— Cu siguranță.

— Cred că am văzut-o undeva prin lume.

— Ei bine, o să vă fac o mărturisire: a fost a mea un oarecare timp, cum te văd și cum mă vezi. Mai mult ca sigur că bărbat mai încornorat decât domnul de Raneville nu găsești cât e lumea de mare.

— Îl cunoașteți și pe el?

— Nu chiar, doar din spuse. Se zice că ar fi un stricat care își prăpădește averea la Paris cu desmățate și desfrânați ca și el.

— Nu pot să spun nimic despre el, nu îl cunosc dar eu îi compătimesc pe bărbații încornorați. Nu cumva, din întâmplare, faceți parte din tagma lor?

— Ce vreți să știți, dacă sunt însurat sau dacă sunt încornorat?

— Și una și alta! Aceste cuvinte sunt atât de apropiate astăzi, că ar fi foarte greu să se facă vreo deosebire între ele.

— Am fost însurat, domnule, am avut nefericirea de a avea parte de o nevastă nepotrivită pentru mine. Felul său de a fi, împăcându- se prea puțin cu al meu, ne-am despărțit în bună înțelegere. Ea a dorit să meargă să-și împărtășească singurătatea cu una din rudele ei evlavioase la mănăstirea din Saint-Aure. Ea stă acum acolo și îmi dă din când în când câte o veste, dar nu ne mai vedem în nici un fel.

— A devenit ea o cucernică?

— Nu cred. Mie însă mi-ar părea bine să fie așa.

— Ah, vă înțeleg. Și nu sunteți dornic să știți cum se simte, acum cu prilejul șederii datorate treburilor care vă poartă la Paris?

— Într-adevăr, nu, căci mie nu îmi plac mănăstirile, eu sunt făcut pentru plăceri, mie îmi place să petrec, să mă veselesc, să fiu căutat de oameni, așa că nu mă gândesc ca pentru un vorbit la mănăstire să-mi primejduiesc cel puțin șase luni în care-mi pot face de cap.

— Dar o femeie...

— Este o creatură la care iei seamă doar atunci când te folosești de ea, dar de care trebuie să știi să te lepezi fără milă când motive întemeiate te îndepărtează de ea.

— Sunteți necruțător în ceea ce spuneți acum.

— Ba de loc... e înțelepciune... este ceea ce vântură, este glasul bunului simț, pe care e bine să ți-l însușești, de nu vei trece de prost.

— Ceea ce îmi spuneți poate că trădează vreun neajuns pe care îl are soția dumneavoastră. Lămuriți-mă despre ce e vorba: vreun cusur de la natură, nu e destul de îndatoritoare, nu știe să se poarte în lume.

— Câte ceva din toate acestea... câte puțin din toate, domnule, dar să trecem peste asta, vă rog și să ne întoarcem la doamna de Raneville. Pe toți dracii, nu înțeleg cum de ați putut trăi la Orleans fără să petreceți niciodată cu această creatură... toți de acolo au făcut acest lucru.

— Nu chiar toți, căci, după cum vedeți, eu nu am făcut-o.

Trebuie să știți că mie nu îmi plac femeile măritate.

— N-aș vrea să par necuviincios, dar îmi puteți spune cu cine vă petreceți, domnule, mă rog, timpul?

— În primul rând îmi văd de treburile mele și apoi cunosc și eu o frumoasă făptură, cu care iau cina din când în când.

— Sunteți însurat, domnule?

— Da, sunt.

— Și nevasta?

— Ea stă în provincie, o las acolo, așa cum și a dumneavoastră este lăsată la Saint-Aure.

— Căsătorit, domnule, căsătorit, va să zică veți fi fiind din aceeași tagmă, haide, spuneți.

— Nu v-am spus că soț și încornorat sunt două cuvinte asemănătoare... Stricarea moravurilor, belșugul... iată lucruri care fac ca o femeie să decadă.

— Oh, este într-un tot adevărat, domnule, este într-un tot adevărat.

— Vorbiți de parcă ați fi un bărbat atotștiutor.

— Nu într-un tot: să fie, deci, așa cum spuneți, o prea frumoasă ființă vă alină întristarea în lipsa unei soațe părăsite.

— Da, așa este, o prea frumoasă ființă, pe care aș vrea să o cunoașteți.

— Îmi faceți o deosebită cinste, domnule.

— Hai, nu mai faceți nazuri, iată-ne și ajunși. Vă las în seara aceasta să vă vedeți liniștit de treburi, dar mâine vă aștept negreșit la cină la adresa aceasta.

Și Raneville avu grijă să i-o dea, dar sub un alt nume. Îi înștiințează numaidecât pe toți cei apropiați lui ca atunci când va veni cineva să-l caute sub acel nume să poată fi adus cu ușurință la el.

A doua zi, domnul Dutour nu întârzie la întâlnire ajutat și de măsurile care fuseseră luate ca să poată găsi fără greutate pe Raneville la locuința lui sub un alt nume. Odată schimbate cele dintâi salutări, Dutour își trădă nerăbdarea, neliniștindu-se că nu vedea încă zeitatea pentru care venise.

— Om nerăbdător, îi spuse Raneville, nu e greu să ghicesc spre ce căutați cu ochii... vi s-a făgăduit o frumoasă femeie, ați vrea să vă învârtiți de îndată împrejurul ei. Obișnuit cum sunteți să încornați bărbații din Orléans, ați vrea, mai mult ca sigur, să vă purtați la fel și cu ibovnicii din Paris. Pun rămășag că nu v-ați da în lături dacă ați putea să mă așezați pe aceeași treaptă cu acel nefericit de Raneville, despre care mi-ați vorbit ieri cu atât haz.

Dutour îi răspunse precum un bărbat cu multă trecere la femei, ca un înfumurat, așadar spunând multe neghiobii, discuția se învioră pentru un moment, după care Raneville, luându-l de mână, îi spuse:

— Haide, om neînduplecat ce ești, haide în templul unde vă așteaptă zeitatea.

Spunând acestea, el îl duse pe Dutour într-un încântător alcov în care se afla iubita lui Raneville, pregătită să-și bată joc și știind ceea ce s-a hotărât. Ea era îmbrăcată în cea mai mândră rochie de seară, îi aștepta pe un divan de catifea, însă era acoperită cu un văl, nimic nu îi ascundea eleganța și bogăția făpturii, numai chipul îi era cu neputință de zărit.

— Iată o preafrumoasă ființă, strigă Dutour, dar de ce sunt lipsit de

plăcerea de a mă minuna de chipul ei? Ne găsim oare în seraiul Sultanului?

— Să nu vorbim despre asta. Este vorba d pudoare.

— Ce fel de pudoare?

— Credeți că eu aș vrea să mă mulțumesc doar prin a vă arăta trupul și rochia iubitei mele? Fără îndoială că nu. Izbânda mea va fi deplină numai atunci când, făcând să dispară toate aceste văluri, eu aș putea să vă conving de fericirea pe care o am aflându-mă în stăpânirea atâtor fermece. Dar cum această tânără este de felul ei destul de rușinoasă, nu aș vrea să o fac să roșească spunându-vă toate amănuntele. Ea a binevoit să consimtă la aceasta dar numai cu condiția anume ca să fie acoperită de un văl. Vă dați seama ce înseamnă pudoarea, delicatețea femeilor, domnule Dutour. Nu pe un bărbat elegant și cu gust precum sunteți ar trebui să lămuresc asupra acestui lucru.

— Cum, pe cinstea mea, chiar vreți să convingeți?

— Întru totul, așa cum v-am spus, nu găsiți un alt bărbat mai puțin gelos decât mine, fericirea care aș putea să o gust numai eu mi se pare searbădă, nu găsesc desfătare mai mare decât în ceea ce poate fi împărțit și cu altcineva.

Și, ca pentru a întări aceste cuvinte, Raneville începu să ridice eșarfa străvezie, care lăsa astfel descoperiți numaidecât cei mai frumoși sâni pe care un muritor are puțința să-i vadă... Dutour se aprinse cât ai clipi.

— Ei, zise Raneville, cum vi se par acești sâni?

— Par să fie chiar nurii zeiței Venus.

— Nu vi se pare că astfel de sâni atât de albi și de tari sunt făcuți întradins ca să înflăcăreze... atingeți-i, prietene, atingeți-i, ochii ne mai înșeală câteodată, vă sfătuiesc să ajungeți la cea mai mare desfătare folosindu-vă de toate simțurile.

Dutour apropie o mână tremurândă și începu să pipăie înnebunit cel mai frumos sân din lume, neputându-se dumiri de bunăvoința de necrezut a prietenului lui.

— Să coborâm mai jos, îi spuse Raneville, ridicând până peste mijloc fusta ușoară de tafta, fără ca nimic să se împotrivească acestei cercetări, ei bine, ce ziceți, credeți că templul dragostei ar putea fi sprijinit pe mai frumoase coloane?

Și drăguțul de Dutour pipăia fără încetare tot ceea ce Raneville dezvăluia.

— Pungașule, îți ghicesc gândurile, mai urmă binevoitorul prieten, acest templu neasemuit pe care chiar grațiile l-au acoperit cu un mușchi moale... ardeți de dorința de a-l întredeschide, nu-i așa? Ce spun, v-ați mulțumi și dacă l-ați săruta, pun rămașag că e așa.

Și Dutour orbit... bolborosind... nu mai răspundea decât prin simțurile sale năvalnice, privirile mijlocind totul... este îmbărbătat... degetele sale de cunoscător mângâie porticul templului pe care chiar voluptatea îl întredeschide dorințelor sale... i se îngăduie și dumnezeiescul sărut, el îl dă și îl soarbe cu nesaț timp de o oră.

— Prietene, zise el, n-aș mai vrea decât sau să mă goniți de aici, sau să-mi îngăduiți să merg mai departe.

— Cum, ați vrea mai departe, și unde ați vrea să ajungeți, mă rog?

— Vai, cum nu vreți să mă înțelegeți, eu sunt îmbărbătat de dorință

și nu mă mai pot înfrâna.

— Dar dacă această femeie este urâtă?

— Este cu neputință când ea are aceste farmece dumnezeiești.

— Dar dacă ea este...

— Oricum ar fi, vreau să spun, dragul meu, că nu mă mai pot stăpâni.

— Aida de, prieten neîndurător, aida de, dacă trebuie o să vă împlinesc dorința, veți ști să-mi fiți cel puțin recunoscător pentru bunăvoința-mi?

— Ah, cât voi putea de mult, fiți sigur.

Și Dutour îl apucă cu blândețe pe prietenul său de braț, ca și cum l-ar fi îndemnat să-l lase singur cu această femeie.

— Oh, ca să vă părăsesc, nu, nu pot să fac aceasta, îi spuse Raneville, dar o să vă frământ oare conștiința și nu v-ar mulțumi faptul că voi fi și eu de față? Între bărbați astfel de mofturi nu-și au locul. Eealtfel aceasta este condiția: sau în fața mea sau nu.

— Aș face-o chiar dacă ar fi și-n fața diavolului, strigă Dutour nemaiputându-se stăpâni și se repezi spre sanctuarul în care tămâia sa ar fi vrut să ardă, dacă asta vreți, mă învoiesc și la asta.

— Ei bine, îi spuse Raneville, vom vedea dacă v-au înșelat cele ce le-ați văzut, vom vedea dacă darurile făgăduite de atâtea farmece sunt amăgitoare sau adevărate... ah, niciodată nu mi-a fost dat să văd așa ceva.

— Dar blestematul acesta de vâl, vâlul acesta viclean nu mi se va îngădui să-l dau la o parte?

— Ba da... În ultimul moment, în momentul atât de desfătător când simțurile noastre vor fi fermecate de o dumnezeiască beție, când vom fi tot atât de fericiți ca și zeii, și poate chiar mai presus de ei. Această neașteptată plăcere va face ca încântarea să vă fie de două ori mai mare: plăcerii de a o avea chiar pe Venus, îi veți adăuga desfătarea de nespus de a contempla trăsăturile Florei și totul se va împreuna sporindu-vă netulburata fericire; vă veți scufunda tot mai mult în acest ocean al plăcerii în care omul găsește atâtea dulci temeieri pentru a-și mângâia viața... Îmi veți face semn...

— Oh, vă înșelați amarnic, spuse Dutour, căci în acel moment voi fi de nestăpânit...

— Da, vă văd că sunteți cam zvăpăiat...

— Zvăpăiat, însă până la un punct, oh, prietene, ca să mă apropii de această clipă cerească, înlăturați, înlăturați aceste vâluri ca să pot contempla cerul însuși.

— Iată cerul, spuse Raneville, dând la o parte vâlul, dar păziți-vă ca acest paradis să nu vă poarte chiar în infern!

— Oh, Dumnezeule, strigă Dutour, recunoscându-și soția... cum, dumneavoastră sunteți, doamnă... domnule, ce glumă ciudată, ați merita... această ticăloasă...

— O clipă, o clipă, om zvăpăiat, meritați tot ce s-a întâmplat, e bine să învățați, prietene, să fiți mai cu luare-aminte la oamenii care vă ies în cale, nu așa cum ați fost ieri cu mine. Acel nenorocit de Raneville, de care v-ați bătut joc în asemenea chip la Orléans, sunt chiar eu, domnule; cum vedeți, el se află la Paris; dealtfel, iată că vă aflați mult mai departe decât v-ați închipuit, ați crezut că m-ați încornorat pe mine și, iată, tocmai v-ați încornorat singur.

Dutour își dădu seama că a primit o lecție, întinse mâna prietenului său încredințat că a căpătat ceea ce merita.

— Dar această trădătoare...

— Ei bine, ea îți calcă pe urme, căci care este acea barbară lege care înlănțuie acest sex, lăsându-ne nouă toată libertatea? Cât de dreaptă este o astfel de lege? Și cu ce drept al naturii v-ați închis soția la Saint-Aure, în timp ce la Paris și la Orléans îi încornorați pe bărbați? Prietene, acest lucru nu mi se pare drept, această scumpă făptură, pe care nu ați știut să o prețuiți, a venit la Paris în căutare de alte cuceriri și bine a făcut, căci, găsindu-mă, eu am făcut-o fericită, faceți același lucru pentru doamna de Raneville, încuviințez aceasta și să trăim fericiți toți patru, în așa fel ca victimele sortii să nu fie și ale oamenilor.

Dutour găsi că prietenul lui avea dreptate, dar, printr-o fatalitate de neînțeles, el se îndrăgosti din nou ca un nebun de soția sa. Raneville, pe cât de mușcător îl știm, avea un suflet tot pe atât de mare că nu putu să fie potrivit stăruințelor lui Dutour de a-și recăpăta nevasta, acest lucru fu dorit și de tânăra femeie și astfel am putut vedea cu siguranță prin această întâmplare fără seamăn o pildă, cu totul neobișnuită în felul ei, despre loviturile sortii și ciudățeniile iubirii.

Bărbatul îndreptat

Un bărbat aflat de acum la anii când se coboară panta vieții se gândi să se căsătorească, cu toate că trăise până atunci fără nevastă, și lucrul cel mai necugetat pe care-l făcu fu acela de a-și lua ca soață o tânără de optsprezece ani, cu o înfățișare dintre cele mai plăcute cu puțință și cu un trup desăvârșit. Domnul de Bernac, căci așa se numea acest bărbat, făcea o prostie luându-și nevastă, cu atât mai mult cu cât el nu era nici măcar în stare de a se folosi de plăcerile obișnuite ale legăturii dintre soți și i-ar fi trebuit mult ca toanele prin care el înlocuia curatele și alesele plăceri ale traiului în doi să poată să încante pe o ființă tânără cu un fel de a se prezenta precum al domnișoarei de Lurcie, căci așa se numea nefericita de care Bernac tocmai își legase viața. Chiar din noaptea nunții el îi făcuse cunoscute tinerei neveste pornirile lui, după ce o convinsese să jure că nu va spune nimic despre acestea părinților ei. Era vorba, așa cum ne arată și renumitul Montesquieu, de acel fel mârșav de a te purta cu cineva, fel care amintește de copilărie: tânăra femeie, stând într-o poziție a corpului ca și o fetiță care-și primește pedeapsa, se supunea, cincisprezece sau douăzeci de minute, mai mult sau mai puțin, toanelor sălbatece ale bătrânului ei soț care, în amăgirea pe care i-o dădea această scenă, încerca acea desfătătoare beție, pe care orice bărbat cu o minte mai sănătoasă ar fi vrut să o simtă în brațele binecuvântate ale domnișoarei Lurcie. Felul de a fi tratată păru cam aspru pentru o fată delicată, drăguță, crescută în îndeșulare și departe de orice pedantism, totuși, cum ea fusese sfătuită să fie supusă, ea crezu că acesta ar fi felul de a se purta al tuturor soților, poate și fiindcă chiar Bernac o ajutase să ajungă la această idee și, drept urmare, ea se învoia la modul cel mai cinstit din lume să facă pe plac acestor gusturi stricate ale satirului de soț. Zi de zi ea avea parte de același lucru și, uneori, chiar de două ori pe zi. La capătul a doi ani de căsătorie domnișoara de Lurcie, căreia noi nu încetăm a-i spune astfel, deoarece,

ea era încă fecioară ca și în prima zi a nunții, își pierdu părinții și odată cu ei și speranța de a-și ușura pedeapsa, căci de la un anumit timp ea se gândise să le spună tot ceea ce i se întâmplă.

Această pierdere îl făcu pe Bernac mult mai îndrăzneț și, dacă el se ținuse în anumite margini atunci când trăiau părinții soției lui, deîndată ce ei nu mai erau, el depăși în cruzime orice închipuire, știind și că ea era acum în neputință de a-i implora ca răzbunători. Ceea ce la început nu părea să fie un lucru prea îngrijorător, cu timpul ajunsese să fie un adevărat chin. Domnișoara de Lurcie nu se mai putea stăpâni, inima ei se înăsprea; ea nu se mai gândea decât la răzbunare. Domnișoara de Lurcie vedea destul de puțini oameni, bărbatul ei o îndepărta cât putea mai mult de semeni. Doar cavalerul d'Aldour, în ciuda uşoarelor muștrări ale lui Bernac, nu înceta să-și vadă ruda. Acest tânăr avea o înfățișare plăcută, cum rareori s-a văzut și nu întâmplător el stăruia în a-și vizita neconținut verișoara. Cum se vorbea prea mult în lume despre bărbații geloși, de teamă să nu fie luat în derâdere, Bernac nu prea îndrăznea să-l alunge pe d'Aldour de pe lângă casă... Domnișoara de Lurcie își aruncase ochii asupra acestei rude pentru a găsi o cale de scăpare din sclavia în care trăia. Ea asculta în fiecare zi vorbele dulci cu care o copleșea vărul ei și, în cele din urmă, ea își deschise cu totul inima acestuia și îi mărturisi ceea ce i se întâmplă.

— Răzbună-mă pe acest păcătos de om, îi spunea ea, răzbună-mă într-un astfel de chip ca el să nu îndrăznească vreodată să pomenească despre aceasta. Ziua când vei izbuti acest lucru va fi și cea a izbândeii tale, acesta este prețul cu care eu voi fi a ta.

D'Aldour, încântat, îi făgăduiește că va face tot ce îi stă în puteri și nu se mai frământă decât la a găsi felul care să-i aducă o izbândă care să-i dăruiască atât de plăcute clipe. Când totul a fost pregătit:

— Domnule, îi spuse lui Bernac într-una din zile, mă bucur de cinstea de a vă fi atât de apropiat, iar încrederea pe care o am în dumneavoastră este deplină încât pot ca să vă înștiințez despre căsătoria în secret pe care tocmai am încheiat-o.

— O căsătorie în secret, spuse Bernac, încântat de a se vedea descotorosit prin aceasta de un potrivnic la care se gândea cu groază.

— Da, domnule, tocmai mi-am legat viața de o fermecătoare făptură și mâine va fi ziua fericirii noastre. Mărturisesc, este o ființă care nu are avere, dar mie nu-mi pasă, cât am eu ne va ajunge la amândoi. Mă căsătoresc, este adevărat, cu o întreagă familie, aș putea să zic, sunt patru surori care trăiesc toate împreună, dar cum tovărășia lor este plăcută, fericirea mea va fi cu atât mai mare... M-aș simți măgulit, urmă tânărul, dacă verișoara mea și cu dumneavoastră îmi veți face cinstea de a veni cel puțin la masa de nuntă.

— Domnule, eu ies în lume destul de puțin și soția mea chiar mai puțin, noi trăim amândoi ca niște mari singuratici, dacă ei i-ar place, din partea mea eu nu mă împotrivesc.

— Vă cunosc pornirile, domnule, mai zise d'Aldour și pot să vă spun că totul va fi pe pofta inimii... ca și dumneavoastră și mie îmi place singurătatea, dealtfel, eu am acum și anumite motive ca să mă ascund de restul lumii: petrecerea va fi la țară, timpul este prielnic, totul vă cheamă și vă dau cuvântul meu de onoare că vom fi cu desăvârșire singuri.

Lurcie, într-adevăr, lăsă de înțeles că ar dori să meargă, soțul ei nu

îndrăznește să se împotrivească de față cu Aldour și lucrurile rămân hotărâte.

— A trebuit ca să vrei un asemenea lucru, spuse Bernac dojenitor atunci când rămase singur cu soția lui. Știi bine că mie nu-mi pasă de toate acestea, voi avea grijă să pun capăt unor astfel de dorințe și aş vrea să te înștiințez că în curând am de gând să te duc și să te așez pe una dintre moșiile mele. Acolo nu vei vedea niciodată pe altcineva în afara mea.

Și, ca să aibă un motiv, întemeiat sau nu, prin care să sporească și mai mult farmecul scenelor de desfrâu, a căror urzeală Bernac le născocea când nu mai avea pe ce să se sprijine, el se folosi de acest prilej și o duse pe Lurcie în camera lui, unde îi spuse:

— Vom merge... da, am promis, dar vei plăti scump dorința pe care ai arătat-o...

Sărmana făptură nefericită, știindu-se aproape de capăt, îndură totul fără să se plângă.

— Fă așa cum îți place, domnule, spuse ea cu umilință, mi-ai făcut un hatâr pentru care nu pot să-ți fiu decât recunoscătoare.

Atâta blândețe, atâta supunere ar fi înmuiat orice inimă, nu însă pe cea împietrită în viciu, cum era cea a libertinului Bernac, acesta nu poate fi oprit, el se face fericit, se culcă apoi fără să-și facă griji. A doua zi, d'Aldour, așa cum se înțelesesem, vine să-i ia pe cei doi și pleacă cu toții.

— Iată, spuse tânărul văr al domnișoarei de Lurcie, intrând împreună cu aceasta și cu bărbatul ei într-o locuință destul de retrasă, vedeți că acest loc nu prea seamănă a sărbătoare publică. Nici o trăsură, nici un servitor care să ne aștepte, așa cum v-am spus, suntem cu desăvârșire singuri.

Totuși, patru femei înalte, de vreo treizeci de ani, bine făcute, voinice și având înălțimea cam de cinci picioare și jumătate fiecare, înaintează înspre ei și vin în felul cel mai cuviincios cu putință să-i primească pe domnul și doamna de Bernac.

— Iată soția mea, domnule, spuse d'Aldour, arătând spre una dintre ele și acestea trei sunt surorile ei. Ne-am căsătorit în zorii zilei la Paris și v-am așteptat ca să sărbătorim nunta.

Se spun lucruri curtenitoare și de o parte și de alta. După un scurt popas în salon unde Bernac se convinse spre marea lui uimire că ei sunt atât de singuri pe cât și-o dorise, un servitor anunță ospățul și se puseră cu toții la masă. O mare veselie îi cuprinse pe toți. Cele patru așa-zise surori, destul de obișnuite cu toate vorbele de duh și glumele, aduseră la masă toată zburdălnicia și toată voia bună cu putință, și cum totul avea loc în marginile unei cuviințe desăvârșite, Bernac se zăpăci într-atât că se credea în cea mai bună societate de care avusese vreodată parte. În timpul acesta, Lurcie, încântată că îl vedea pe tiranul ei atras în cursă, se întreținea voioasă cu vărul ei și lua hotărârea disperată de a trece peste acea înfrânare care nu adusese decât amărăciune și lacrimi, ea dădea pe gât pahar după pahar de șampanie și îl copleșea pe tânăr cu cele mai dragăstoase priviri. Surorile eroinei noastre, care se învioraseră și ele, schimbau de alături priviri între ele, iar Bernac, prins în vârtejul petrecerii, negăsind decât o plăcere nevinovată în ceea ce se întâmpla în jurul său, nu se lăsa mai prejos decât ceilalți. Dar cum el nu trebuia să își piardă judecata, d'Aldour îl opri la timp și îi chemă pe toți la o cafea.

— Haide, cumetre, spuse el după aceea, faceți-mi plăcerea de a-mi

vedea casa deoarece vă știu un om cu gust. Am cumpărat-o și am aranjat-o anume în vederea căsătoriei, dar tare mi-e teamă că am făcut o afacere proastă, aş vrea mult să știu ce părere aveți.

— Îmi face plăcere, îi zise Bernac, nimeni nu se pricepe ca mine la aceste lucruri și pun rămășag chiar pe zece livre că voi ști să prețuiesc totul.

D'Aldour o ia sprinten pe scări, dând mâna drăguței lui verișoare. Bernac este așezat între cele patru surori și pătrund rânduți astfel într-o încăpere foarte întunecată și foarte îndepărtată, situată în partea cea mai lăturalnică a casei.

— Aceasta este camera de nuntă, îi spuse d'Aldour bătrânului gelos. Vedeți acest pat, cumetre, aici soția va înceta să mai fie fată mare. Nu-i așa că a venit clipa după care ea tânjește?

Aceste cuvinte dădură tonul la ceea ce urmează: în chiar acea clipă cele patru ștengăroaice ale noastre săriră asupra lui Bernac, înarmate fiecare cu un mănunchi de nuiele. Îi dădură jos pantalonii și el este ținut astfel de două dintre ele ca să nu poată mișca, în timp ce celelalte două se dezlanțuiră bărbătește cu bicele asupra lui.

— Scumpe cumetre, îl strigă d'Aldour, nu v-am prevenit eu ieri că totul va fi pe pofa inimii duminică? nu am putut însă găsi nimic altceva care să vă fie mai pe plac decât această cale prin care vă înapoiez ceea ce încântătoarea soție pe care-o aveți primește zi de zi. Nu îmi vine să cred că ați putea fi atât de barbar încât să faceți un lucru care să vi se pară apoi neplăcut când cineva vi-l întoarce și dumneavoastră, așa că mă gândesc că veți fi mulțumit de curtenia de care dau dovadă. Mai lipsește totuși ceva ca această dovadă de politețe să fie desăvârșită: verișoara mea mai susține că este atât de neatinsă de parcă și-ar fi luat bărbat adineaori, știu însă că au trecut ani buni de când sunteți împreună. O asemenea nepăsare din parte-vă se datorează cu siguranță neștiinței, pun rămășag că nu știți cum se face treaba... ca bun prieten ce vă sunt, o să vă învăț eu.

Și, spunând acestea, în tărboiul groaznicelor țipete de alături, sprintenul cavalier își aruncă verișoara pe pat și o făcu femeie sub privirile uluite ale soțului ei nevrednic... Odată cu aceasta și femeile noastre își încetară ceremonia.

— Domnule, spuse d'Aldour coborând de deasupra altarului, poate că găsiți că această lecție este prea din cale-afară, dar e vremea să recunoașteți că felul în care vă necinsteați soția nu era cu nimic mai prejos. Domnule, nu sunt și nu vreau să fiu iubitul soției pe care o aveți, iată, v-o înapoiez, dar vă sfătuiesc să vă purtați de acum înainte într-un chip mai cinstit cu ea, altfel ea își va găsi în mine un răzbunător care o să vă cruțe și mai puțin.

— Doamnă, strigă Bernac, furios la culme, cu siguranță că acest fel de a te purta...

— ... Este cel pe care l-ați meritat, domnule, îl opri Lurcie, dacă nu v-a priit nu vă oprește nimeni să-l faceți cunoscut în gura mare, vom arăta fiecare ce ne-a îndemnat la aceasta și o să vedem de cine va râde lumea.

Bernac, rușinat, recunoaște că a fost nedrept, el nu caută sofisme pentru a se dezvinovăți, așa că se aruncă la picioarele soției lui și o roagă să-l ierte: Lurcie, dulce și mărinimoasă, îl ridică și îl îmbrățișează, amândoi se reîntorc acasă și nu știu ce mijloace a folosit Bernac, dar

niciodată Parisul de atunci nu a cunoscut o pereche mai devotată, prieteni mai iubitori și soți mai virtuoși.

Augustine de Villeblanche sau vicleșugul iubirii

Dintre toate rătăcirile de la natură, cea care a făcut să curgă cel mai mult cerneala, cea care li s-a părut cea mai ciudată acestor așa ziși filosofi care vor să studieze orice, fără să înțeleagă niciodată nimic, este dată de acea pornire de neînțeles pe care femeii de un anumit fel sau de un anumit caracter o au pentru persoane de același sex, îi spunea uneia dintre cele mai bune prietene ale ei într-o zi domnișoara de Villeblanche, despre care vom avea prilejul de a vorbi îndată. Cu toate că, mult înainte de vestita Sapho și după ea, nu poți găsi un loc în lume, un singur oraș în care să nu întâlnești femei având această aplecare și prin urmare, având dovezi atât de convingătoare, ar părea mai potrivit să învinovățești natura de ciudățenie decât pe aceste femei de crimă împotriva naturii, cu toate acestea, deci, ele au fost defăimate fără încetare și fără prestigiul sexului nostru, căruia nimeni niciodată nu i s-a putut împotrivi, cine știe dacă un Cujas, un Bartole, un Ludovic IX n-ar fi născocit împotriva acestor simțitoare și nefericite creaturi legi ca și împotriva ereticilor, așa cum gândiseră să dea împotriva acelor bărbați care, având ca și ele aceeași ciudată pornire, și aceleași întemeiate motive, au crezut că pot gusta din plăcere între ei și s-au gândit că amestecul sexelor, necesar pentru înmulțirea neamului omenesc, ar putea la fel de bine să nu aibă aceeași însemnătate când e vorba numai de plăcere. Dea Domnul ca noi să nu ne căsătorim niciodată acolo înăuntru... nu-i așa, draga mea, urmă mai departe frumoasa Augustine de Villeblanche, dând prietenei niște sărutări care păreau totuși să îi dea acesteia de bănuț, dar în locul unor legi aspre, în locul disprețului, în locul batjocurii necruțătoare, a acestor arme tocite de tot în zilele noastre, nu ar fi oare mult mai simplu, ca urmând o cale care să fie fără nici o însemnătate pentru societate, la fel și pentru Dumnezeu și poate mai necesară decât se crede pentru natură, să se ajungă ca fiecare om să facă ceea ce pofteste... De ce ar trebui să ne temem de acest desfrâu?... În ochii oricărei ființe cât de cât înțelepte, acest desfrâu ar putea să pară ca înlăturând alte nenorociri mai mari, dar nu se va putea dovedi vreodată ca el să aibă ca urmare lucruri primejdioase... Ei, Dumnezeu, să ne fie teamă oare că ciudățeniile acestor ființe de un sex sau de altul ar face lumea să piară, că ele ar pune la mezat prețioasa speță omenească și că așa zisa lor crimă ar duce speța la pieire, deoarece nu ajută la înmulțirea ei? Dacă ne-am gândi mai bine ne-am da seama că aceste pierderi fără folos sunt neînsemnate pentru natură, căci ea nu numai că nu le osândește de loc dar ea ne arată prin mii de exemple că le vrea și că și le dorește, și dacă aceste pierderi i-ar pricinui mâhnire, le-ar îngădui în celelalte numeroase cazuri, oare, ar îngădui ea, oare, dacă pui de om i-ar fi neapărat trebuincioși, ca o femeie să nu slujească în vederea acestui lucru decât a treia parte din viața ei și ar îngădui ea, oare, ca abia ieșite din mâinile ei, jumătate din ființele pe care le zămislește să aibă porniri potrivnice acestei progenerii de care ea are totuși nevoie? Mai bine să spunem astfel: ea îngăduie ca speciile să se înmulțească, dar ea nu are trebuință de aceasta și cu siguranță că ea va avea întotdeauna

mai multe ființe de care nu se va folosi, însă ea va fi departe de a se supăra pe pornirile celor care nu au în vedere înmulțirea speciei și cărora le este scârbă ca să se supună acesteia. Ah! să o lăsăm să facă cum crede ea mai bine pe această bună mamă a noastră, care e natura, să fim convinși că mijloacele ei sunt uriașe și că nimic din ceea ce noi facem nu o ofensează și că crima care ar avea să pună capăt legilor ei nu este cunoscută de oameni.

Domnișoara Augustine de Villeblanche, al cărei fel de a gândi tocmai l-am văzut, rămasă stăpână pe viața ei de la vârsta de douăzeci de ani și având pentru aceasta un venit de trei mii livre, se hotărâse, urmând îndemnul inimii ei, să nu se căsătorească niciodată. Fără să fie de viță nobilă, ea era fiica unui bărbat care se îmbogățise în Indii, ea era singurul lui copil și acesta murise fără ca să poată să o convingă să se căsătorească. Nu este nevoie să ne ascundem, Augustine intra în tagma celor care aveau acea ciudățenie, pe care am văzut mai înainte că ea o apăra. Ea își mărturisise scârba ce o simțea față de căsătorie. Fie că fusese sfătuită astfel, fie datorită educației, fie datorită vreunei porniri a firii ei sau datorită fierbințelii sângelui ei (ea se născuse la Madras), fie insuflată de natură, fie datorită oricărui alt lucru, ca să fim mai scurți, domnișoara de Villeblanche nu-i putea suferi pe bărbați. Ea se dăruise în întregime acelui lucru pe care unii oameni cu auz fin îl aud rostit prin cuvântul saphotism. Ea nu găsea plăcere decât cu ființele de același sex cu ea și se despăgubea prin farmecele acelui dispreț față de Amor.

Augustine era o făptură în stare să ducă la pierzanie pe orice bărbat: înaltă, foarte bine făcută, ea era o oacheșă cum rareori întâlnești, avea nasul puțin corioat, niște dinți minunați și ochii ei aveau un mod de a se exprima, o vioiciune... pielea îi era de o delicatețe și de o albețe fără seamăn, ea era întru totul de o voluptate atât de picantă... Încât mai mult ca sigur că văzând-o făcută parcă a dăruia dragoste și ea fiind atât de hotărâtă să nu primească, se poate ca multora dintre bărbați să le fi dat prilejul cel mai nimerit de a o împrósca cu o mulțime de ocări față de pornirea ei, de altfel destul de obișnuită, dar care lipsea templele lui Paphos de una dintre cele mai potrivite creaturi pentru a le sluji, o astfel de ființă aducea mult necaz închinătorilor la templele zeiței Venus. Domnișoara de Villeblanche râdea cu nepăsare la toate ocările acestea, la toate aceste clevetiri și își vedea mai departe de toanele ei.

— Cea mai mare nebunie, spunea ea, este aceea care face ca nouă să ne fie rușine de aplecările dăruite de natură. Și a-ți bate joc de o ființă ale cărei porniri sunt deosebite este la fel de barbar ca a lua în zeflemea pe un bărbat sau pe o femeie care au ieșit chiori sau șchiopi din pântecul mamei lor. Dar ca să încerci să-i convingi de niște lucruri atât de obișnuite pe proști este tot una cu a încerca să oprești mersul astrilor. Găsim un fel de plăcere în îngâmfarea de a-ți bate joc de niște cusururi care nu există și aceste plăceri sunt atât de gustate de oameni, mai ales de imbecili, că rareori îi vezi lepădându-se de ele... Aceasta dă naștere, dealtfel, la răutăți, la cuvinte de duh lipsite de viață, la jocuri de cuvinte searbăde și pentru o societate, adică pentru o adunătură de ființe pe care plictiseala îi strânge la un loc și pe care stupizenia îi mișcă, este atât de plăcut să aibă ce vorbi două sau trei ore fără să spună nimic, este atât de desfătător când cineva se ridică pe socoteala altuia și, veștejind un rău, el se poate înfățișa ca fiind străin de acesta... este în asta un fel de laudă adusă mie, pe care o deslușesc fără a fi spusă. Cu acest preț

toți aceștia se învoiesc chiar să se înțeleagă între ei și să uneltească spre a nimici pe acea ființă al cărei neajuns stă în a nu gândi precum cea mai mare parte a muritorilor. Și atunci când cel care printr-o asemenea purtare n-a dovedit de fapt decât pedantism și prostie, el va da înapoi încredințat de deșteptăciunea sa.

Astfel gândea domnișoara de Villeblanche, hotărâtă să nu-și înăbușe pornirea, niciodată, orice s-ar fi ivit. Astfel, scumpa de Augustine lua în derâdere clevetirile, fiind destul de bogată ca să nu aibă nevoie de ajutorul altora, ea trăia fără să-i pese ce se spune despre ea, năzuind epicurian la o viață de plăceri și nicidecum la fericirile cerești, în care ea nu se prea încredea, mai mult chiar, viața veșnică i se părea lipsită de orice temei pentru simțurile ei. Ea se înconjurase de un mic grup de femei care gândeau ca și ea și astfel Augustine se deda cu nevinovăție tuturor plăcerilor care o încântau. Mulți erau bărbații care suspinau după ea, dar ei au fost în asemenea hal luați în batjocură că în cele din urmă erau pe pragul de a se lăsa păgubași, dacă nu s-ar fi găsit și un tânăr, pe nume de Franville, care era cam de aceeași vârstă cu ea și cel puțin tot atât de bogat. Acesta se îndrăgostise nebunește de ea, așa că el nu numai că nu era plictisit de strășnicia ei, ci chiar se hotărî de-a binelea să nu îi lase să îi scape această fortăreață rămasă necucerită. El îi înștiința pe prietenii săi de ceea ce plănuise, aceștia îl luară în zeflemea, el susținu că va izbândi, ei se prinseră că nu va izbuti și el trecu la treabă. Franville avea cu doi ani mai puțin decât domnișoara de Villebranche, abia îi crescuseră tuleiele. Era destul de chipeș, avea trăsături pline de gingășie și cele mai minunate plete cu puțință. Când se deghiza în fată, îi veneau așa de bine hainele că punea în încurcătură cele două sexe, astfel că el adeseori primise o mulțime de mărturisiri atât de hotărâte, unele greșind ținta, altele nimerind-o, încât ar fi putut să fie în același timp Antinous pentru vreun Hadrian sau Adonis pentru vreo Psyche. Îmbrăcat astfel în fată, Franville se gândi că ar putea să o cucerească pe domnișoara de Villeblanche. Vom vedea cum o va face.

Una din marile plăceri ale Augustinei era ca la carnaval ea să se deghizeze în bărbat și să fie nelipsită de la toate întrunirile, îmbrăcată astfel încât să se potrivească cu totul pornirii ei. Franville, care îi observa pe furiș mișcările și care avusese până acum prevederea de a se feri cât mai mult de ea, află într-o zi că cea pe care el o îndrăgea va merge în seara aceea la un bal dat de societatea Operei, la care puteau să ia parte toate măștile și, că, urmând obiceiul pe care-l avea, această încântătoare fată va fi deghizată în căpitan de dragoni. El se deghizează în femeie, se dichisește cât se poate de bine și de îngrijit, se sulemenește peste măsură ca să nu aibă nevoie de mască și, urmat de una din surorile lui cu mult mai puțin drăguță decât el, pleacă astfel la întrunirea la care și binevoitoarea Augustine venea să-și încerce norocul.

Franville nu apucă să înconjoare de trei ori sala că și fu zărit în mulțime de ochii de cunoscător ai Augustinei.

— Cine este acea frumoasă fată? o întrebă domnișoara de Villeblanche pe prietena care o însoțea. Mi se pare că nu am mai văzut-o pe nicăieri, cum de a putut să ne scape o astfel de fermecătoare făptură?

Și Augustine, abia că lăsă să-i scape aceste cuvinte, că se și grăbi să intre în vorbă cu cea care se da drept domnișoara de Franville, care mai întâi fuge, apoi se întoarce, se ferește, scapă iar și toate acestea pentru a se face dorită cu mai multă înflăcărare. În sfârșit o lasă să se apropie,

încep prin a-și spune cuvinte obișnuite și încetul cu încetul discuția se face mai vioaie.

— S-a făcut o căldură îngrozitoare în sală, îi spuse domnișoara de Villeblanche, să ieșim de aici ca să luăm puțin aer în încăperile de joc și unde putem să ne răcorim.

— Ah! domnule, îi zise Franville domnișoarei de Villeblanche, prefăcându-se tot timpul că are de-a face cu un bărbat... aș merge dar nu îndrăznesc, mă aflu aici împreună cu sora mea, dar știu că trebuie să vină mama cu bărbatul care mi-a fost hărăzit și dacă atât ea cât și el m-ar vedea cu tine nu le-ar veni prea bine...

— Bine, bine, ar trebui să treci peste aceste spaime de copil... Câți ani ai, înger frumos?

— Optsprezece, domnule.

— Ah! e bine să știi că la optsprezece ani orice ființă are dreptul să facă tot ceea ce vrea... haide, haide, vino după mine, nu-ți fie teamă de loc... și Franville se lăsă în voia Augustinei.

— Cum, faptură încântătoare, urmă Augustine, îndrumând ființa pe care ea o credea ca fiind bărbat spre încăperi apropiate de sala balului, cum, chiar vrei să te căsătorești... Îmi vine să-ți plâng de milă... și cine este persoana care ți-a fost hărăzită? pun rămășag că e vorba de un ins plictisitor... Ah, cât de norocos va fi acest bărbat și cât aș vrea să fiu eu în locul lui! Mai bine te-ai învoi să te căsătorești de pildă cu mine, îi spuse de-a dreptul cereasca fată.

— Vai, poate că știi, domnule, când ești tânăr poți oare să-ți urmezi pornirile inimii?

— Ei bine, respinge-l pe acest păcătos de bărbat, noi o să ajungem să ne cunoaștem într-un chip care o să ne apropie mai mult și dacă noi ne potrivim... de ce să nu cădem la învoială... eu n-am, slavă Domnului, nevoie de îngăduința nimănui, eu... cu toate că n-am decât optsprezece ani, sunt stăpânul averii mele. Ai putea să-i îndupleci și tu pe părinții tăi să-și dea încuviințarea și poate că nici opt zile nu vor trece până noi să fim uniți pentru toată viața.

Tot sporovăind astfel, ei ieșiseră din sala balului și isteața de Augustine, care nu-și scotea prada de-acolo cu cele mai bune gânduri, avu grijă ca ei să ajungă într-o încăpere dosnică, în stăpânirea căreia intrase de multă vreme printr-un fel de târg pe care-l făcuse cu cei care orânduiau balul.

— Oh, Dumnezeule, strigă Franville, după ce o văzu pe Augustine închizând ușa camerei și repezindu-se să-l strângă în brațe, oh, cerule, ce vrei acum de la mine?... Cum, singură între patru ochi cu tine, domnule, și într-un loc atât de ferit... lasă-mă, lasă-mă, te rog, nu mă face să cer ajutor, să țip...

— N-o să mai poți, înger ceresc, îi zise Augustine, apăsând gura ei nesățioasă peste buzele lui Franville, țipă acum, țipă dacă poți, țipă dacă vrei ca boarea curată a răsuflării tale de roză să-mi cuprindă mai devreme sufletul.

Franville se apăra și nu prea: este greu să fii prea tare înfuriat când de-abia ai primit cu atâta înfocare primul sărut de la ființa cea mai scumpă. Augustine, încurajată, ataca navalnic cu puteri sporite, ea era de o înfocare ce nu le cuprinde astfel decât pe femeile ispitite de pornirea de care-am vorbit. Cât de curând mâinile rătăcesc drumul, Franville, prefăcându-se a fi femeia care a pierdut lupta, își lasă și el

măinile să umble în voie. Veșmintele toate sunt date la o parte și degetele amândorura se îndreaptă cam în același timp înspre locul unde fiecare își închipuie că o să găsească lucrul acela atât de plăcut... Ah! sărind ca ars, Franville pare să fie un alt om:

— Oh, Dumnezeuule, strigă el, ei cum, nu ești decât o femeie...

— Groaznică creatură, îi răspunse Augustine atingând cu mâna lucruri aflate în starea în care nu poți să te gândești că ar fi amăgitoare, cum? mi-am dat atâta osteneală numai ca să gădesc un păcătos de bărbat... trebuie că sunt o ființă destul de nefericită.

— Cu siguranță că nu mai mult decât mine, zise Franville, potrivindu-și hainele și arătând un dispreț desăvârșit, eu îmi schimb veșmintele numai ca să-i ademenesc pe bărbați, pe ei îi iubesc, umblu după ei și nu ca să întâlnesc o p...

— Oh, p..., asta nu, îl întrerupse cu asprime Augustine... n-am fost așa ceva niciodată, nu poți fi privită astfel atunci când îi urăști atât de groaznic pe bărbați...

— Cum? ești femeie și nu poți suferi pe bărbați?

— Da, și aceasta din aceleași pricini care te fac pe tine ca, fiind bărbat, să nu poți suferi femeile.

— Întâlnirea noastră este în felul ei fără seamăn, iată tot ce se poate spune.

— Mai mult chiar, domnișoară, această întâlnire este pentru mine dezgustătoare, spuse fără cruțare și Franville, iată-mă spurcat pentru trei săptămâni. Știi tu că cei din tagma noastră au făcut jurământ să nu se atingă niciodată de femeie?

— Ar putea să te mângâie faptul că onoarea ți-a rămas întreagă atingând o femeie de felul meu.

— Pe legea mea, frumoaso, urmă Franville, nu vād să fie mari pricini ca să te crezi deosebită, căci nu am auzit ca printr-un viciu să sporească chiar virtuțile.

— Un viciu... dar tocmai tu te găsești să mi-l iei în nume de rău... când al tău este la fel de josnic.

— Să ne oprim aici, îi zise Franville, să nu ne mai certăm, nu ne mai datorăm nimic unul altuia. Cel mai nimerit ar fi să ne despărțim și să nu ne mai vedem niciodată.

Și, spunând acestea, Franville se pregătea să iasă pe ușă.

— O clipă, o clipă, strigă Augustine, împiedicându-l să iasă... pun rămașag că te duci să trâmbițezi în toată lumea întâmplarea noastră.

— M-ar distra să o fac.

— Dealtfel, ce-mi pasă, eu sunt, mulțumită Domnului, deasupra tuturor clevetirilor, pleacă, domnule, pleacă și spune tot ce îți place... și oprindu-l încă o dată... știi, îi spuse ea zâmbind, această întâmplare este cu totul neobișnuită... ea ne face pe amândoi să greșim.

— Ah! greșeala este cu mult mai cumplită, îi zise Franville, pentru oamenii care au pornirea mea decât pentru persoanele care o au pe a ta... căci pe noi ne dezgustă pântecul...

— Pe legea mea, dragul meu, crezi tu că ceea ce ne dați voi nu ne face silă cel puțin tot atât? Haide, dezgusturile sunt aceleași, dar întâmplarea este plăcută, ce ne împiedică să nu recunoaștem asta?

— Nu știu.

— Eu nu mă mai întorc, spuse Augustine... m-ai făcut să simt niște lucruri... o neplăcere, mă duc la culcare.

— Minunat.

— Dar o să binevoiești să fii atât de bun încât să mă conduci până acasă? Nu am trăsura care să mă ducă.

— Te voi însoți bucuros, îi zise Franville, pornirile noastre nu ne pot împiedica să nu fim curtenitori... vrei să-ți dau mâna?... iat-o.

— Mă folosesc de tine fiindcă nu am pe altcineva la îndemână.

— Eu te încredințez că fac acest lucru numai din politețe.

Ajung la ușa casei Augustinei și Franville se pregătește să-și ia rămas bun.

— Ai fost atât de drăguț, îi zise domnișoara de Villeblanche, acum văd însă că vrei să mă lași în stradă.

— Mii de scuze, spuse Franville, nu îndrăzneam să intru.

— Ah, cât pot să fie de ursuzi acei bărbați cărora nu le plac femeile!

— Bine, o să-ți fac pe voie, îi spuse Franville domnișoarei de Villeblanche, însoțind-o până în pragul încăperii ei. Acum, domnișoară, te las și mă întorc cât mai grabnic la bal unde o să caut să-mi îndrept prostia.

— Prostia? ești așadar supărat că m-ai găsit pe mine?

— Nu spun asta, dar, oare, nu crezi și tu că atât unul și altul dintre noi ar putea găsi pe cineva cu mult mai nimerit?

— Da, ai dreptate, îi zise Augustine, intrând în cele din urmă în casă, ai dreptate, domnule, mai cu seamă eu... tare mă tem, domnule, ca nu cumva această dureroasă întâlnire să fie aducătoare de nenoroc.

— Cum, a început să se clatine felul tău de a simți

— De ieri până azi s-au schimbat multe.

— Ah, nu îți mai urmezi convingerile.

— Nu mai știu ce să urmez căci mă scoți din răbdări.

— Ei bine, plec, domnișoară, plec... Să mă ferească Dumnezeu ca să te supăr mai mult.

— Nu, rămâi. Îți poruncesc să rămâi! Aș vrea să-mi spui dacă ai putea să-ți calci pe inimă o dată în viață și să te supui unei femei?

— Eu, spuse Franville așezându-se ca să-i facă plăcere, sunt gata să fac orice lucru, ți-am arătat doar că am bun simț.

— Te-ai gândit vreodată cât de îngrozitor este ca la anii tăi să ai plăceri atât de stricate?

— Crezi, oare, că la anii tăi ele ar fi mai potrivite?

— Oh! la noi, femeile, este cu totul altceva, este reținere, este pudoare... este, dacă vrei, și mândrie, este teama de a ne dăruia unui sex care ne ademenește numai pentru a ne stăpâni... Totuși simțurile își cer și ele partea și noi le-o dăm, dar între noi. Ajungem astfel să nu fim văzute în lume și din asta ni se trage spoiala de cumințenie care adesea însuflă respect, astfel natura este mulțumită, cuviința sare în ochi și moravurile nu sunt batjocorite.

— Iată ce înseamnă bunele și frumoasele sofisme, care luate așa cum sunt îndreptățesc orice lucru, așa că te întreb dacă nu ți se pare că astfel de prejudecăți am putea avea și noi, tot ca să ne apere și să ne îndreptățească?

— Nu e același lucru. Voi aveți prejudecăți mult deosebite de ale noastre așa că pe voi nu vă încearcă aceleași spaime, izbânda voastră stă în înfrângerea noastră... cu cât aveți parte de mai multe cuceriri cu atât vă mândriți mai mult, căci voi nu încuviințați dragostea pe care noi v-o trezim decât dacă sunteți stricați sau desfrânați.

— Dacă o ții așa, cred că vei fi pe cale să-mi schimbi felul meu de a gândi.

— Asta și vreau.

— Și la ce ți-ar folosi aceasta, atâta timp cât chiar tu stăruiești în greșeala ta?

— Îmi fac astfel datoria față de sexul meu și cum iubesc femeile sunt mulțumită când pot face ceva pentru ele.

— Chiar dacă ai înfăptui această minune, ea ar fi lipsită de orice urmare și nu ai face astfel nimic că eu mi-aș schimba felul meu de a fi doar cu o singură femeie, va fi cel mult o încercare.

— Felul în care vezi lucrurile mi se pare cum n se poate mai nimerit.

— Tot ce-mi spui ține de un fel de prejudecată, eu cred mai degrabă că nu poți judeca vreun lucru fără să-l fi încercat.

— Cum? nu ai cunoscut nici o femeie?

— Niciodată, dar tu... ai face din întâmplare încercări atât de neprimejdioase?

— Oh, încercări, nu...femeile cu care mă văd sunt atât de iscusite și de pizmașe că nu aș putea... nu, nu am cunoscut niciodată vreun bărbat.

— Ai făcut jurământ să nu cunoști?

— Da, n-am vrut să am ochi pentru ei, n-am vrut să cunosc decât pe unul care să aibă aceleași porniri deosebite, cum am eu.

— Sunt mâhnit că nu m-a încercat și pe mine aceeași dorință.

— Nu cred să se afle pe lume o altă ființă care să fie mai neobrăzată...

Și, rostind aceste cuvinte, domnișoara de Villeblanche se ridică și îi spuse lui Franville că poate pleca. Tânărul nostru îndrăgostit, păstrându-și sângele rece, o salută preaplecător și se pregătește să iasă.

— Te întorci la bal, îi spuse cu nepăsare domnișoara de Villeblanche, privindu-l cu părere de rău amestecată cu cea mai arzătoare iubire.

— Așa e, ți-am mai spus, ai uitat.

— Ducându-te acolo, îmi arăți că nu ești vrednic de sacrificiul pe care l-am făcut.

— Cum, despre ce sacrificiu vorbești?

— M-am întors de acolo ca să nu mai văd pe nimeni după nenorocul că te-am cunoscut.

— Nenorocul?

— Mă silești să mă slujesc de acest cuvânt, nu ții decât de tine să folosesc un altul diferit într-un tot.

— Și cum s-ar împăca acesta cu pornirile care te stăpânesc?

— Cât de ușor te lepezi de toate atunci când iubești!

— Ei bine, chiar așa fiind, ți-ar fi cu neputință să mă iubești.

— Fără îndoială, atâta timp cât vei fi stăpânit de , obiceiuri atât de îngrozitoare cum am văzut că ai.

— Și dacă m-aș lepăda de ele?

— Le-aș jertfi și eu pe ale mele pe altarul dragostei... Ah! perfidule, cât de știrbită va fi onoarea-mi pentru aceste cuvinte pe care abia mi le-ai smuls, mai zise Augustine, având ochii în lacrimi și lăsându-se să cadă în fotoliu.

— Mi-a fost dat să fac ca gura care îmi spune cel mai mult pe lume să rostească cele mai încântătoare cuvinte pe care le-am auzit vreodată, spuse Franville, aruncându-se la picioarele Augustinei...ah! m-au purtat înspre tine cele mai curate gânduri de dragoste. Dă-ți seama de

Înșelătoria mea și nu mă pedepsi pentru ea, îți cad la picioare și îți cer iertare și nu mă ridic până nu o să o am. Îl ai în fața ta, domnișoară, pe îndrăgostitul cel mai statornic și mai înfocat. Am crezut că trebuie să mă folosesc de un șiretlic pentru a învinge o inimă care, altfel, știu că nu s-ar fi lăsat biruită. Dacă am izbutit, frumoasă Augustine, lasă la o parte acele năravuri stricate de care ai găsit de cuviință să vorbești și îndrăgostitului vinovat... vinovat, eu... vinovat de ceea ce ai crezut... Ah! cum poți să-ți închipui că s-ar găsi cea mai mică aplecare spre desfrâu în inima celui care te-a dorit întotdeauna numai pe tine.

— Trădătorule, m-ai înșelat... dar te iert... ah, ce ușor îți vine ție căci nu trebuie să-ți părăsești obiceiurile, vicleanule, așa că amorul meu propriu n-o să se simtă prea încântat. Ei bine, nu-i nimic, cât despre mine, mă las de orice vrei... Iată, ca să-ți fac pe plac, mă lipsesc bucuroasă de acele păcate la care se ajunge fie din mândrie deșartă, fie din pornire proprie. Simt că natura e mai puternică decât noi. Eu mi-am înăbușit pornirile lăsate de ea cu acele toane pe care acum am ajuns să le urăsc din răsputeri. Noi nu putem să ne împotrivim naturii, ea ne-a făcut pentru voi și pe voi v-a făcut pentru noi, să urmăm, așadar, legile naturii, ea mi le insuflă acum și prin glasul iubirii, care le desăvârșește. Iată mâna-mi. Domnule, te cred om de onoare și în stare să-mi ceri mâna. Dacă au fost motive care să te facă pe bună dreptate să nu mă crezi vrednică de respectul tău vreodată, voi ști să fiu atât de binevoitoare și de plină de grijă cu tine că îmi voi răscumpăra greșelile astfel ca să fii nevoit să recunoști că păcatele născute din închipuire nu înjosec o ființă cu suflet ales.

Franville, în culmea fericirii, scăldând în lacrimi de bucurie scumpele mâini pe care nu le mai lăsa, se ridică și se aruncă în brațele care-l primiră:

— O, tu, cea mai norocoasă zi a vieții mele, strigă el, ai tu știre de ceva care să-l asemeni izbândeii mele, căci eu am adus din nou pe calea cea bună o ființă care va fi pe veci a mea.

Franville o îmbrățișează de nenumărate ori pe iubita lui și își iau apoi rămas bun. A doua zi el făcu cunoscută fericirea lui tuturor prietenilor. Domnișoara de Villeblanche era o alegere cum nu se poate mai nimerită, așa că părinții lui se învoiră și nunta avu loc chiar în acea săptămână.

Dragostea, încrederea, cumpătarea cu măsură, cuviința cea mai desăvârșită i-au încununat căsnicia, căci el a știut să fie atât de îndemânatec încât a făcut din cea mai păcătoasă fată cea mai înțeleaptă și mai cinstită dintre femei.

Facă-se după cum ți-e voia

— Fiica mea, îi spunea baroana de Fréval celei mai mari dintre odraslele sale, care urma să se căsătorească a doua zi, abia împlinești treisprezece ani, ești ca un înger de frumoasă, ești mai fragedă și mai drăguță ca niciodată, îmi pare că amorului însuși i-a făcut plăcere să-ți zugrăvească trăsăturile, și totuși iată-te nevoită să încapi pe mâna unui bătrân poznaș ale cărui apucături ne dau mult de bănuț... Este o învoială pe care nu o văd nicidecum cu ochi buni, dar aceasta este dorința tatălui tău. Eu aș fi vrut să fac din tine o femeie cu trecere și nimic altceva. Iată-te însă acum sortită să târăști după tine greutatea titlului de președintă...

Ceea ce mă face să cad pradă durerii este și gândul că poate nu vei fi niciodată președintă decât pe jumătate... Rușinea mă împiedică să îți spun prea multe asupra acestui lucru, fata mea... dar e bine să știi că acești bătrâni păcătoși, care se îngrijesc să îi judece pe alții, fără să se îngrijească de a se judeca pe ei, au cu toții gusturi destul de ciudate, obișnuiți cum sunt să trăiască în deplină nesimțire... Acești păcătoși se strică de când încep să umble, ei se pierd în prăpastia desfrâului și se târăsc în mocirlă, în legea lui Iustinian și în nerușinările capitalei, la fel ca și năpârca care nu ridică din când în când capul decât spre a înghiți insecte, așa și pe ei nu îi vezi ieșind de aici decât pentru a pune la îndoială unele hotărâri de mai sus sau pentru a da sentințe. Ascultă-mă, deci, fata mea, stai dreaptă, căci dacă îți pleci astfel capul o să-i plăci prea mult domnului președinte. Nu mă îndoiesc că el nu te va face adesea, să stai cu fața la perete... dar ca să sfârșesc, iată despre ce este vorba. Respinge fără înconjur soțului tău primul lucru la care o să te îndemne, sunt încredințată că acest dintâi lucru va fi cu siguranță de-a dreptul necinstit și nepotrivit... noi îi știm gusturile, acum patruzeci și cinci de ani datorită unui fel caraghios de a privi, lumea, acest nefericit pungaș ușuratic s-a obișnuit să facă anumite lucruri altfel decât toată lumea. Îl vei respinge, deci, fata mea, ascultă ce-ți spun, zicându-i astfel: Nu, domnule, în orice alt loc atât cât vei dori, dar nicidecum în acesta.

Acestea fiind spuse, domnișoara de Fréval se pregătește, se înfrumusețează, se îmbăiază, se parfumează, președintele sosește, gătit ca o păpușă, pudrat din belșug, fonfăind, hămăind, vorbind despre legi și orânduind statul. Datorită felului meșteșugit de a-și purta peruca, a hainelor sale strimte, a degetelor lui grase și roșii ce nu-și găsesc astâmpăr, abia i-ai fi dat patruzeci de ani, cu toate că el se apropia de șaizeci. Mireasa se dezbracă, ei ajung în pat și pentru prima dată în viața lui, președintele, fie că voia să mai amâne pentru o vreme în care să-și pregătească eleva, fie că se temea de vorbele usturătoare de ocară care le-ar fi putut stârni flecărelile nevestei lui, președintele, cum am arătat, pentru prima dată în viața lui nu se gândește să se aleagă cu nimic altceva decât cu plăcerile îngăduite. Dar domnișoara de Fréval, așa cum bine fusese învățată, aducându-și aminte că mama ei o sfătuisese să respingă fără să se clikească primul lucru care i se va cere, domnișoara de Fréval, deci, nu pregetă ca să se împotrivescă președintelui:

— Nu, domnule, nu o să-ți fac pe poftă, în orice alt loc atât cât vei dori dar nicidecum în acesta.

— Doamnă, spuse președintele uimit, aș putea să mă împotrivesc: m-am întrecut pe mine însumi, mi-am dat osteneala... Într-adevăr, am avut tăria...

— Nu, domnule, în zadar încerci, nu o să mă îndupleci niciodată.

— Ei bine, doamnă, nu-mi rămâne decât să te mulțumesc, îi spuse poznașul, luând în stăpânire farmecele dorite, mi-ar fi părut atât de rău dacă te-aș fi supărat, mai ales în noaptea nunții, dar ia bine seamă, doamnă, în zadar vei încerca altădată, nu o să mă mai poți face să-mi schimb calea.

— Știi bine ceea ce vreau să-ți spun astfel, spuse tânăra, luând poziție, nu te teme că o să-ți cer.

— Haide hai dacă asta voiești, zise acest de treabă bărbat făcându-i pe potrivă, în numele lui Ganimede și a lui Socrate, facă-se după cum ți-e voia.

Castelana din Longeville sau nevasta răzbunată

Pe vremea când nobilii viețuiau samavolnic pe pământurile lor, în acele timpuri glorioase când Franța număra între hotarele ei o mulțime de monarhi în loc de treizeci de mii de sclavi josnici care se târăsc doar în fața unuia, trăia în mijlocul domeniilor sale seniorul de Longeville, având în stăpânire o destul de întinsă moșie în apropiere de Fimes în Champagne. El avea alături o soțioară oacheșă, zburdalnică, iute din fire, nu prea frumoasă, dar drăcoasă și de neoprit în lăcomia ei pentru plăceri. Doamnei castelane i-ai fi dat cam douăzeci și cinci, douăzeci și șase de ani iar soțului ei cel mult treizeci. Ei erau împreună de zece ani și amândoi la vârsta nimerită ca să umble să-și mai ușureze oarecum necazurile traiului laolaltă, așa că ei căutau să-și facă rost de cele trebuincioase pentru aceasta cât mai aproape de casa lor. Târgul, sau mai bine zis cătunul din Longeville, nu le pune înaintea prea multe mijloace de scăpare. Cu toate acestea, o femeie de pe moșia lui, având optsprezece ani și fiind atât de ispititoare și de fragedă, găsise știința ascunsă de a-i fi pe plac monseniorului și de vreo doi ani acesta se înțelegea cu ea cum nu se poate mai bine. Louison, acesta era numele drăguței de turturele, venea seară de seară să se culce cu stăpânul ei. Ea venea pe o scară ascunsă, păstrată în unul din turnurile care se afla lângă încăperea ocrotitorului ei și dimineața ea ștergea putina înainte ca doamna să intre la bărbatul ei, așa cum ea obișnuia să o facă, pentru a lua masa împreună. Doamna de Longeville știa prea bine despre mărunta necuviință din felul de a se purta al soțului ei, dar cum ei îi părea bine că putea la rândul ei să petreacă la fel, ea tăcea mîlc. Nu se afla pe lume ființe atât de binevoitoare precum femeile nestatornice. Ele țin atât de mult să-și ascundă pornirile lor, că le scrutează pe ale celorlalți mult mai puțin decât o fac cele prefăcute. Un morar din împrejurimi, pe care-l chema Colas, și care era un năbădăios de vreo optsprezece sau cel mult douăzeci de ani, curat ca și făina din moara lui, cu mușchi țepeni ca și catârul său și frumos ca trandafirul care-i creștea în grădină, acesta se strecura precum Louison într-o odaie apropiată de camera doamnei și apoi de-a dreptul în patul ei, acest lucru întâmplându-se când castelul se cufunda în liniște. Nu s-ar putea închipui o viață mai tihnită decât a celor două perechi. Sunt încredințat că dacă nu și-ar fi băgat dracul coada, ele ar fi fost date ca exemple în întreaga Champagne.

Nu râde, nu, cetitorule, nu râde la auzul cuvântului exemplu; în lipsa virtuții, viciul făcut cu multă cuviință și ascuns cu grijă poate sluji de model: nu este, oare, pe cât de bine, pe atât de potrivit să păcătuiești fără a-ți supăra aproapele și, într-adevăr, cât de primejdios poate fi răul atunci când el nu este cunoscut? Haide — hotărâți — dacă acest fel neînsemnat de a te purta, așa neobișnuit cum este, nu ar putea totuși să fie preferat priveliștii pe care moravurile de astăzi ne-o înfățișază ochilor. Nu vă încântă mai mult seniorul de Longeville tolănit cuviincios și în tăcere între cele două frumoase brațe ale frumoasei sale iubite și vrednica sa de respect soție aflată la pieptul unui frumos morar, a căror fericire nu este cunoscută de nimeni, nu vă încântă mai mult decât ducesele noastre de la Paris, care își schimbă în văzul lumii curtezanii

lună de lună sau se dăruiesc servitorilor lor, în timp ce soțul cheltuiește două sute de mii de taleri pe an cu una din aceste creaturi vrednice de dispreț, pe care luxul le face să fie prefăcute, pe care nașterea le înjosește și pe care desfrâul le strică? Așa că vă spun încă o dată, fără vrajba ale cărei otrăvuri vor picura în curând asupra acestor preferați ai sorții, nu s-ar putea găsi ceva atât de dulce și de înțelept precum frumoasa și nevinovata lor înțelegere.

Dar seniorul de LongeviUe, care avea, ca mulți bărbați nedrepti pretenția crudă ca el să fie fericit, fără ca și soției să i se întâmple același lucru. Așadar seniorul de Longeville, care își închipuia precum potârnichele că nimeni nu îl vedea deoarece își pusese capul la adăpost, descoperi legătura amoroasă a soției lui și o găsi neplăcută, ca și cum felul său de a se purta n-ar fi îndrituit pe deplin cel pe care el se gândea să nu-l încuviințeze.

De la aflarea unui lucru până la răzbunare nu e decât un mic pas pentru o ființă pizmașă. Domnul de LongeviUe luă hotărârea să nu spună nimic, dar să se descotorosească de secătura care îi necinstea numele. Să fiu un soț încornorat, își zicea vorbind cu sine însuși, dar de un bărbat din aceeași clasă cu mine, fie... dar nu de un morar, oh! domnule Colas, veți avea bunătatea, dacă o să vă placă, să mergeți să măcinați la altă moară, vreau să zic că cea a soției mele nu o să se deschidă mai mult pentru sămânța ta. Și cum ura acestor mici tirani suzerani era întotdeauna prea neînduplecată, cum ei se foloseau prea mult de dreptul la viață și la moarte pe care feudalii îl aveau asupra vasalilor lor, domnul de LongeviUe nu se mai gândi la nimic altceva decât la a-l arunca pe sârmanul Colas în unul din acele șanțuri pline de apă care se aflau prin împrejurimile castelului său.

— Clodomir, îi spuse el într-o zi celui mai mare peste bucătari, va trebui ca tu și băieții tăi să mă scăpați de un moic care mânjește patul doamnei.

— O vom face, monseniore, îi răspunse Clodomir, îl vom măcelări dacă vreți și o să vi-l servim gătit ca pe un purcel de lapte.

— Nu, prietene, îi răspunse domnul de Longeville, îmi ajunge dacă o să-l puneți într-un sac care să aibă și pietre înăuntru și dacă îi veți da drumul astfel încotoșmănat în fundul șanțurilor de lângă castel.

— Așa vom face.

— Da, însă înainte de orice trebuie ca noi să îl prindem și să nu îl scăpăm.

— Îl vom prinde, monseniore, va fi ca și mort când va scăpa din mâinile noastre, îl vom prinde, așa cum v-am spus.

— El va veni în seara aceasta pe la orele nouă, spuse soțul jignit, va trece prin grădină, va ajunge mergând prin același cat la încăperile din partea de jos, va veni și se va ascunde în odaia de lângă capelă și va sta ascuns aici până când doamna, crezându-mă adormit, va veni să-i dea drumul și-l va duce în camera ei. Trebuie să-l lăsăm să-și facă toate aceste tertipuri, ne vom mulțumi doar să-l pândim și când el se va crede la adăpost vom pune mâinile pe el și îl vom trimite la apă ca să-și astâmpere focul.

Nu se poate închipui o punere la cale mai bine gândită, așa că sârmanul Colas mai mult ca sigur că ar fi ajuns să fie mâncat de pești dacă toată lumea și-ar fi ținut gura, dar baronul și-a deschis inima la prea multă lume ca să nu fie trădat. Un băiat de la bucătărie, care îndrăgea

mult pe stăpâna lui și care se gândea poate că va veni ziua când va împărți cu morarul dovezi de bunăvoință, lăsându-se mai degrabă în voia dragostei care o nutrește pentru stăpâna lui decât a geloziei care ar fi trebuit să-l facă bucuros de nenorocul potrivnicului său, acest băiat, deci, alergă într-un suflet ca să o înștiințeze pe doamnă de tot ceea ce tocmai se plănuiase și aceasta îl răsplăti cu un sărut și cu doi taleri de aur, care însă prețuiau pentru el mai puțin decât sărutul.

— Nu se poate pune la îndoială, spuse doamna de Longeville atunci când rămase singură cu una din femeile care o ajutau în legătura ei amoroasă, că acest monsenior este cu totul nedrept... ei bine, el face ce vrea și eu nu îi zic nimic și găsește urât că îmi scot părleala pentru zilele de post pe care mi le face. Ah! nu mai pot să-l sufăr, draga mea, nu mai pot să-l sufăr. Ascultă, Jeannette, ești tu în stare să mă ajuți în ceea ce plănuiesc, atât ca să-l salvez pe Colas cât și ca să-l trag pe sfoară pe monsenior?

— Ba bine că nu, doamnă, nu vă rămâne decât să-mi porunciți și voi face tot ce-mi stă în puteri. Acest sărman de Colas este un băiat așa de cumsecade, n-am mai văzut la nimeni șale atât de puternice și o înfățișare atât de plină de viață. Oh, da, doamnă, vă ajut bucuroasă, ce trebuie să fac?

— Trebuie ca în această clipă chiar, îi spuse doamna, să te duci să îi dai de știre lui Colas să nu mai apară la castel decât atunci când îl voi înștiința eu și să îl rogi din partea mea să- mi împrumute toate hainele pe care el obișnuiește să le îmbrace când vine aici. Când aceste haine se vor afla în mâinile tale, Jeanette, te vei duce să o găsești pe Louison, iubita necinstului meu de bărbat și îi vei spune că vii din partea monseniorului care vrea cu tot dinadinsul ca ea să se îmbrace cu veșmintele pe care le vei avea la șorț și să nu mai vină pe drumul pe care-l obișnuia, ci prin grădină, prin curte și prin încăperile din partea de jos și că atunci când va fi în casă să se ducă să se ascundă în odaia care se află lângă capelă până ce domnul va veni să o caute, iar la întrebările care ea ți le va pune asupra acestor schimbări tu îi vei spune că ele se trag de la gelozia doamnei, care a aflat totul și care o să o pândescă pe drumul pe care ea obișnuia să vină până acum... Dacă ea o să ți se pară înspăimântată, tu o vei liniști, îi vei dăruia ceva și o vei sfătui ca nu cumva să nu vină deoarece monseniorul are să-i spună în seara aceasta lucruri de cea mai mare însemnătate, privitoare la tot ce a urmat după scena de gelozie a doamnei.

Jeanette plecă, ea își duse cum nu se poate mai bine la capăt cele două însărcinări și la orele nouă ale serii, Louison, îmbrăcată cu hainele lui Colas, se afla în odaia unde urma să fie prins asupra faptului iubitul doamnei.

— Să ne apropiem, spuse domnul de Longeville oamenilor care stăteau încă cu ochii în patru la pândă, să ne apropiem, l-ați văzut cu toții ca și mine, nu-i așa, prieteni?

— Da, monseniore, pe cinstea noastră, este un băiat drăguț.

— Deschideți cu iuțeală ușa, aruncați-i un ștergar deasupra capului ca să nu poată să strige, vârați-l în sac și înecați-l fără nici o altă judecată.

Toate acestea se fac cum nu se poate mai bine, se astupă atât de bine gura nefericitei prizoniere că era cu neputință să poată fi recunoscută. O înfășoară în sac, au grijă să pună în fundul acestuia niște

pietroaie și chiar prin fereastra odăii unde au prins-o o aruncă în mijlocul șanțurilor. Acestea fiind făcute, toți pleacă să-și vadă de treburile lor, iar domnul de Longeville ajunge în camera lui, destul de grăbit ca să-și primească iubita, care, așa cum credea el, nu va întârzia să apară, fără să își dea seama că abia o pusese la loc sigur. O jumătate de noapte trecu fără ca nimeni să apară. Cum era o noapte cu o lună clară parcă cum nu mai fusese, îndrăgostitul nostru neliniștit se gândi să se ducă chiar el să vadă la locuința iubitei lui care să fi fost pricina care o împiedicase să vină, el iese și în acest timp doamna de Longeville, care voia să ducă până la capăt ceea ce plănuise, veni și se așază în patul soțului ei. Domnul de Longeville află că Louison a plecat de acasă ca de obicei și că se găsește cu siguranță la castel. Nu i se spuse nimic despre faptul că s-a îmbrăcat cu alte haine deoarece Louison nu spusese despre acest lucru nimănui. Ea se strecurase de acasă fără să fie văzută de nimeni. Seniorul se întoarce acasă și găsi stinsă lumânarea pe care o lăsase aprinsă când plecase. Luă un amnar de lângă patul lui ca să o aprindă. Apropiindu-se, el auzi răsuflarea cuiva, fu încredințat că scumpa sa Louison venise în timp ce el o căutase și că ea se culcase, fiind neliniștită că nu îl găsește în camera lui. El nu stătu în cumpănă și iată-l în curând și pe el în pat mângâindu-și soția cu cuvintele de dragoste și cu toată duioșia cu care o obișnuise pe scumpa lui Louison.

— Cât m-ai făcut să te aștept, o, dulcea mea iubită... unde ai întârziat, scumpa mea Louison! ...

— Trădătorule, îi spuse atunci doamna de Longeville, descoperind lumina unui felinar cu care poți vedea fără să fi văzut, felinar pe care ea îl ținuse ascuns, nu mai e nici o îndoială asupra purtării tale față de mine. Lângă tine se află soția ta și nu p... căreia tu îi dai ceea ce mi se cuvine doar mie.

— Doamnă, îi spuse atunci soțul, fără să-și piardă cumpătul, cred că sunt stăpân pe tot ceea ce fac atâta timp cât tu mai ales nu îți faci datoria.

— Nu îmi fac datoria, domnule, ce vrei să spui, domnule?

— Crezi că nu știu despre legătura ta cu Colas, unul din cei mai josnici țărani de pe pământurile mele?

— Eu, domnule, răspunse cu semeție castelana... eu să mă înjosesc până într-atât, îți trec prin cap gânduri nebunești. Nu e nimic adevărat în tot ce spui și mă prind că nu o să ai nici o dovadă.

— Este adevărat, doamnă, căci îmi va fi greu să am vreo dovadă acum, căci tocmai l-am aruncat în apă pe ticălosul care mă necinstea, așa că nu o să-l mai vezi niciodată.

— Domnule, îi spuse castelana cu și mai multă obraznicie, dacă l-ai aruncat pe acest nenorocit în apă datorită unor astfel de bănuieli, fără îndoială că te faci vinovat de o mare nedreptate, dar dacă, așa cum zici, el a fost pedepsit doar că venea la castel, teamă mi-e să nu te fi înșelat căci el nu a fost niciodată aici.

— Cu siguranță, doamnă, mă faci să cred că sunt nebun...

— Să lămurim lucrurile, domnule, să lămurim lucrurile. O putem face cu mare ușurință. Trimite pe Jeanette să îl caute pe acest țaran față de care ești atât de nedrept și atât de caraghios de gelos, și astfel vom vedea cine are dreptate.

Baronul consimte, Jeanette pleacă, ea îl aduce pe Colas care aflate de toate. Domnul de Longeville se freacă la ochi văzându-l, poruncește

ca toată lumea să se trezească de îndată și să se ducă să vadă cine este în acest caz ființa pe care el a aruncat-o în șanțuri. Pleacă în grabă cu toții și se întorc cu un cadavru care este cel al nefericitei Louison care se arată astfel în fața ochilor iubitului ei.

— O, Dumnezeu, strigă baronul, o mână necunoscută se vădește în toate acestea, dar pronia este-cea care călăuzește, nu pot să mă arăt afi nemulțumit de loviturile ei. Că vei fi fiind tu sau oricare altul, doamnă, la mijlocul acestui dispreț eu încetez să mai adâncesc acest lucru. Iată-te, deci, scăpată de cea care îți pricinuia atâtea neliniști, scapă-mă și pe mine de cel care m-a neliniștit și pe mine, astfel ca din această clipă Colas să dispară din acest ținut. Te învoiești la aceasta?

— Fac chiar mai mult, domnule, mă alătur ție ca să îi poruncesc să plece, pentru ca pacea să se ivească din nou între noi, pentru ca dragostea și respectul să își recapete drepturile lor și pentru ca nimic să nu le mai întoarcă din drumul lor de-acum înainte.

Colas plecă și n-a mai fost văzut niciodată, Louison a fost înmormântată și nu s-au mai văzut de atunci în întreaga Champagne soți care să se înțeleagă mai bine decât seniorul și doamna de Longeville.

Emilia de Tourville sau cruzimea frățască

Nimic nu este mai sfânt pentru o familie decât onoarea celor care o alcătuiesc, dar dacă acest tezaur a fost terfelit, oricât de prețios va fi fiind el, cei care se îngrijesc să-l apere trebuie oare să facă acest lucru cu prețul de a lua asupra lor menirea umilitoare de a fi prigonitorii nefericitelor creaturi care au adus jignire numelui lor? Nu ar fi oare mai înțelept să aruncăm în cumpănă grozăviile cu care ei o chinuiesc pe victimă și această vătămare, adesea deșartă, pe care ei se plâng că au suferit-o? În sfârșit, cine este mai vinovat, dacă e să judecăm după dreptate? Oare acea fată slabă și înșelată sau —oare nu cumva acei apropiați ai ei care, dându-se drept răzbunători ai familiei, ajung să fie călăii acestei nefericite? Întâmplarea pe care o punem sub ochii cititorilor noștri poate că va da un răspuns întrebării.

Contele de Luxeuil, locotenent general, bărbat la vreo cincizeci și cinci, cincizeci și șapte de ani, se întorcea în grabă de la una din moșiile lui din Picardia. Să fi fost pe la orele șase ale serii acelui sfârșit de noiembrie, când deodată auzi niște strigăte de femeie care păreau să vină dinspre unul din drumeagurile aflate în apropierea drumului mare pe care îl străbătea el. Contele se oprește și-i poruncește feciorului de casă, care alerga pe lângă trăsură, să meargă să vadă ce este. I se aduce la cunoștință că acolo se găsește o tânără de șaisprezece-șaptesprezece ani, scăldată în sânge, dar că este cu neputință să te lămurești asupra rănilor ei și că această ființă cere ajutor. Contele coboară numaidecât și el, aleargă înspre această nenorocită, îi vine și lui greu din pricina întunericii să-și dea seama de unde putea să-i țâșnească sângele, dar, din răspunsurile pe care le primește, el află că acesta curgea din vâna brațului de unde se ia de obicei sânge.

— Domnișoară, îi spuse contele, după ce îi dădu îngrijiri acestei făpturi cât se pricepu mai bine, faptul că mă aflu aici nu mă îndreptățește să-ți cer a-mi spune despre pricina nenorocirii tale și nici tu nu ai fi în stare să mă lămurești acum despre aceasta. Urcă în trăsură

mea și singurele noastre griji acum să fie ca tu să te liniștești iar eu să te ajut la aceasta.

Spunând aceasta, domnul de Luxeuil, ajutat de feciorul său de casă, o duce pe această sărmană domnișoară la trăsură și pleacă cu toții. Această neobișnuită persoană abia se văzu la adăpost în trăsură că și vru să îngaime niște vorbe de recunoștință, însă contele îi ceru stăruitor să nu se ostenească:

— Mâine, domnișoară, mâine îmi vei face cunoscut, sper, tot ceea ce ți s-a întâmplat, dar astăzi, datorită ascultării de care e nevoie să mă bucur din partea ta, atât prin vârsta mea cât și prin fericirea că am putut să-ți fiu de folos, astăzi îți cer cu stăruință să nu te gândești la altceva decât la a te liniști.

Și ei ajung acasă la conte, acolo, acesta, ca să nu stârnească vâlvă, o învelește pe cea pe care o ocrotea cu o manta bărbătească și apoi feciorul său de casă o duce într-o încăpere plăcută de la capătul locuinței lui, unde el vine să o vadă, după ce și-a îmbrățișat soția și fiul care îl așteptau amândoi să cineze în acea seară.

Contele, venind să-și vadă bolnava, aduse cu el și un chirurg. Tânăra persoană este cercetată. Era într-un hal de descurajare de nedescris, avea fața atât de palidă încât dădea de înțelese că i-ar mai fi rămas doar câteva clipe de trăit, totuși ea nu avea nici un fel de rană. Cât privește starea ei de sfârșeală, ea venea, după spusele ei, din pricina pierderilor mari de sânge pe care ea le suferea în fiecare zi de mai bine de trei luni și când fata tocmai se pregătea să-i spună contelui de la ce i se trăgea în chip de necrezut această pierdere peste măsură de mare, tocmai atunci ea căzu într-un fel de leșin la care chirurgul își dădu cu părerea că ei ar trebui să o lase să stea liniștită și să se mulțumească doar cu a-i da leacuri și băuturi întăritoare.

Tănăra noastră nefericită putu astfel petrece o noapte destul de bună, dar vreme de șase zile nu fu în stare să-i vorbească binefăcătorului ei despre întâmplările prin care trecuse. În sfârșit, în seara celei de a șaptea zile, când nimeni din casa contelui nu știa că ea este ascunsă aici și chiar ea, datorită măsurilor luate, nu își dădea seama unde se afla, deci, în seara celei de-a șaptea zile ea îl rugă pe conte să o asculte și îndeosebi să fie atât de bun și să o ierte pentru toate greșelile pe care urma să le mărturisească. Domnul de Luxeuil își luă un scaun, o încredință pe protejata lui că nu îl va părăsi niciodată curiozitatea pe care ea i-a deșteptat-o și astfel începu frumoasa noastră aventurieră să-și depene nenorocirile.

Povestea domnișoarei de Tourville

Sunt, domnule, fiica președintelui din Tourville, un bărbat mult prea cunoscut și mult prea vestit datorită treptei pe care se află ca dumneavoastră să-l fi putut nesocoti. De doi ani de când am ieșit de la mănăstire, eu nu am părăsit niciodată casa tatălui meu. Pierzându-mi mama destul de devreme, de educația mea nu s-a ocupat decât tata și pot să spun că el a făcut tot ce i-a stat în putință ca să mă învețe tot ceea ce este plăcut și folositor pentru o fată. Această grijă deosebită care o avea pentru mine ca și felul în care el pregătea căsătoria mea, din care voia să tragă cel mai mare folos cu putință, poate și faptul că simțea ceva deosebit pentru mine, toate acestea, aș zice, treziră curând

pizma fraților mei, dintre care unul, președinte de trei ani, tocmai atinsese vârsta de douăzeci și șase de ani, iar celălalt, de puțin timp consilier, împlinise de curând douăzeci și patru de ani.

Nu mi-am putut închipui că acești frați ai mei erau în stare să mă urască atât de groaznic, lucru de care astăzi sunt cât se poate de convinsă. Nefăcând nimic care să mă învrednicească de aceste simțăminte pe care ei le nutreau pentru mine, eu trăiam în dulcea amăgire dată de ceea ce eu simțeam fără prefăcătorie pentru ei. Oh, Dumnezeuule, cât de mult mă înșelam! Afară de clipele când se îngrijea de educația mea, eu mă bucuram pe lângă tatăl meu de cea mai mare libertate. Având încredere că felul meu de a mă purta nu o să-i cășuneze, el nu îmi pune nici o piedică, așa că de vreo optsprezece luni aveam voie să mă plimb diminețile cu camerista mea fie pe terasa din Tuilleries, fie pe meterezul aproape de care noi zăboveam, iar uneori împreună, cu ea făceam, pe jos sau cu o trăsură de-a tatălui, vreo vizită la prietenele sau la rudele mele, numai să nu fi fost la orele în care unei persoane tinere nu i se îngăduie să fie singură în mijlocul unei adunări. Toate necazurile mi se trag de la această nenorocită libertate, iată de ce vă și vorbesc despre ea, domnule, de s-ar fi îndurat cerul și să nu mi-o fi dat niciodată!

Acum un an pe când mă plimbam, așa cum tocmai v-am spus, cu camerista mea, care se numește Iulia, pe o alee umbroasă a Tuilleriilor, unde credeam că sunt mai departe de oameni decât pe terasă și unde mi se părea că respir un aer mai curat, șase tineri neghiobi ne opriră și ne dădură de înțeles prin vorbele lor sfruntate că ne iau atât pe una cât și pe cealaltă drept ceea ce se cheamă târfe. Îngrozitor de buimăcită de o asemenea scenă, încercai să-mi aflu scăparea prin fugă, negăsind altă cale de a mă salva, când un tânăr pe care eu mă obișnuisem să îl văd adeseori plimbându-se cam la aceleași ore ca și noi și a cărui înfățișare părea dintre cele mai cinstite, tocmai trecea pe acolo acum când mă găseam în această cumplită încurcătură.

— Domnule, îl strigai cerându-i ajutor, nu am avut cinstea de a fi cunoscută de dumneavoastră, dar noi ne întâlnim aici în fiecare dimineață. Îmi place să cred că ați putut să vă dați seama în ceea ce mă privește că nu sunt o femeie de stradă, vă cer cu stăruință să îmi dați mâna și să mă ajutați să mă întorc acasă, scăpându-mă de acești tâlhari.

Domnul de ..., al cărui nume îmi veți îngădui să-l trec sub tăcere, mai multe motive mă silesc la aceasta, îmi veni în ajutor de îndată, îndepărtă huliganii care mă înconjuraseră, îi convinse pe aceștia că fac o greșală datorită felului cuviincios și respectuos prin care el îmi vorbea, mă luă de braț și mă scoase din grădină.

— Domnișoară, îmi spuse el când nu mai aveam decât câțiva pași până la locuință, mi se pare mai înțelept să ne despărțim aici. Dacă te-aș însoți până acasă, ai fi nevoită să povestești ce ți s-a întâmplat și poate că acest lucru o să-i facă pe ai tăi să te oprească să mai ieși ca să te plimbi singură, ar fi bine, deci, să nu vorbești despre ce ți s-a întâmplat și să nu contenești astfel să vii ca și până acum în același loc, atâta timp cât aceasta înseamnă un fel plăcut de a-ți petrece timpul, pe care ai tăi îl îngăduie. Eu voi avea grijă să mă aflu aici în fiecare zi și voi fi întotdeauna gata să-mi dau și viața, dacă o să fie nevoie, pentru a ține piept acelor care ar vrea să-ți tulbure liniștea.

O asemenea bunăvoință, o intenție atât de îndatoritoare, toate

acestea mă făcură să-mi arunc ochii asupra acestui tânăr, să-l privesc mai cu luare-aminte, așa cum până atunci nu îmi trecuse prin cap să o fac. Îl găsii cu doi sau trei ani mai mare decât mine și destul de chipeș, mă îmbujorai când fu să-i mulțumesc și săgețile aprinse de acest fermecător zeu, de la care mi se trage nenorocirea mea de acum, îmi străpunseră inima, fără ca să mai am vreme să mă împotrivesc. Ne despărțirăm și mi se păru că văd în felul prin care domnul de ... își lua rămas bun de la mine eu, sperând că îi făcusem o impresie asemănătoare aceleia pe care el o deșteptase în mine. Mă întorsei acasă la tatăl meu având grijă să mă feresc de a-i spune ceva, iar a doua zi am revenit în același loc, purtată de un sentiment mai puternic decât mine, în stare să mă facă să înfrunt orice primejdii care mi-ar fi ieșit în cale... ce să spun, poate chiar mi le-aș fi dorit, ca să am plăcerea de a fi salvată de același om... Aș vrea să vă pot descrie, tot ceea ce simțeam, chiar dacă o să fac acest lucru cu prea multă naivitate, dar cum mi-ați făgăduit că o să fiți îngăduitor și fiecare amănunt al povestirii mele o să vă arate dacă am nevoie de această bunăvoință. Nu este singura nesocotință pe care o să o dau la iveală, nu va fi singura dată când eu voi avea nevoie ca să mă compătimiți.

Domnul de ... apăru pe alee la zece minute după mine și începu să-mi vorbească de îndată ce mă văzu:

— M-aș încumeta să te întreb, domnișoară, îmi spuse el, dacă întâmplarea de ieri nu a ajuns să fie cunoscută și dacă ea nu ți-a adus nici o neplăcere?

Îl încredințai că nu, spunându-i că am ținut seamă de sfaturile lui, pentru care îi mulțumii și că îmi place să cred că nimic nu va tulbura plăcerea pe care o am de a veni în acest loc dimineața ca să respir.

— Dacă acest loc te încântă într-un fel, domnișoară, urmă domnul de ... pe un ton cât se poate de potrivit, cei care au bucuria de a te întâlni aici sunt fără îndoială și mai încântați și dacă mi-am luat libertatea ca să te sfătuiesc ieri să nu faci nimic care ar putea să primejduiască plimbările tale, cu siguranță că pentru aceasta nu ai de ce să îmi fii recunoscătoare. Îndrăznesc să te încredințez, domnișoară, că am făcut-o mai puțin pentru tine decât pentru mine.

Și privirile lui, după ce rostise acestea, se întorseseră spre mine și erau atât de grăitoare... oh, domnule, trebuie că acest bărbat era atât de plăcut încât și nenorocirile trebuiau să vină tot de la el. I-am răspuns cuviincios la vorbele lui, discuția se înfiripă, înconjuraram de două ori grădina și domnul de ... nu vru să se despartă de mine înainte de a mă ruga cu stăruință să îi spun care din noi trebuia să fie cel mai fericit pentru ajutorul care mi-l dăduse cu o zi mai devreme. Nu putui să-i ascund că eu sunt aceea, el îmi spuse că el este cel fericit și astfel ne luarăm rămas bun. Vreme de aproape o lună, domnule, noi nu am încetat ca să ne vedem și aproape în fiecare zi, iar această lună, nu este greu să vă închipuiți, nu a trecut fără ca noi să nu ne fi mărturisit unul altuia simțămintele pe care le încercam și pe care ne-am prins prin jurământ că o să le simțim toată viața.

În cele din urmă domnul de ... mă rugă să îi îngădui să mă vadă într-un loc mai puțin stânjenitor decât o grădină publică.

— Nu îndrăznesc să apar în fața tatălui tău, frumoasă Emilia, îmi spuse el, nu mi-a fost dat să am cinstea de a-l cunoaște, el va bănuî numaidecât ce mă aduce în casa lui și în loc ca această încercare să fie

un sprijin pentru ceea ce avem de gând, ea ne-ar pricinui poate mai mult rău. Dar dacă, într-adevăr, ești atât de bună, atât de simțitoare că nu ai putea să mă lași să mor de amărăciunea că nu ai vrut să-mi faci pe plac cu ceea ce am îndrăznit să-ți cer, lasă-mă să-ți arăt ce mijloace am avea.

Mai întâi nu am vrut să aud de ele, dar la puțină vreme m-am arătat a fi destul de slabă că l-am întrebat eu de ele. Aceste mijloace, domnule, constau în a ne vedea de trei ori pe săptămână la o anume doamnă Berceil, modistă din strada Arcis, pentru care domnul de ... băga mâna în foc ca și pentru mama lui, atât de cinstită și de prevăzătoare o socotea.

— Deoarece ți se dă voie să o vezi pe mătușa ta care locuiește, așa cum mi-ai spus, destul de aproape de modistă, ai putea să te prefaci că mergi la această mătușă, chiar făcându-i de fapt scurte vizite și să vii să ne petrecem restul timpului hărăzit pentru ea la femeia despre care ți-am vorbit. Dacă cineva o va întreba, mătușa ta va răspunde că ai fost într-adevăr la ea în ziua când tu ai zis că te duci să o vezi, nu va încerca nimeni să măsoare cât timp ai stat la ea. Poți fii convinsă că nimeni nu se va gândi să afle acest lucru, din moment ce te bucuri de atâta încredere.

Nu o să vă spun nimic, domnule, despre felul cum m-am împotrivit domnului de ... pentru a-l întoarce de la ceea ce plănuise și pentru a-l face să-și dea seama de neajunsurile acestei dorințe a lui. La ce v-ar folosi să știți despre tot ce am făcut ca să mă împotrivesc din moment ce am sfârșit prin a mă lăsa învinsă? l-am promis domnului de ... că voi face așa cum vrea el. Ca să câștige și pe Iulia de partea lui el îi dădu acesteia douăzeci de monezi de aur fără ca eu să știu, așa că tot ce făceam mergea spre pieirea mea. Și pentru ca aceasta să fie cât mai deplină, pentru a mă ameți și mai mult timp și mai pe îndelete cu dulcea otravă care îmi stăpânea sufletu-mi, ajunsei până acolo că îi făcui o mărturisire mincinoasă mătușii mele, căreia îi spusei că una dintre tinerele mele prietene (cu care mă înțelesesem să spună același lucru) binevoia să fie atât de bună cu mine încât să mă ia de trei ori pe săptămână în loja ei la teatru, dar că eu nu îndrăzneam să-l înștiințez de aceasta pe tatăl meu de teamă ca el să nu mă împiedice, dar că lui i-aș spune că merg la mătușa-mi, pe care aș ruga-o să adeverească acest fapt. Cu toate că îi veni puțin cam greu să consimtă la aceasta, mătușa mea nu putu ține piept insistențelor mele. Ne învoirăm ca Iulia să vină în locul meu și ca eu să trec doar pentru a o lua și a ne întoarce acasă. O îmbrățișai de mai multe ori pe mătușa-mi. Cât de oarbe și de neînălțurate sunt pornirile noastre, câtă vreme eu îi mulțumeam că mă hărăzea pieirii, că lăsa cale deschisă unor răătăciri care urmau să mă ducă pe marginea mormântului! În cele din urmă începurăm să ne întâlnim la cumătra Berceil. Magazinul ei era minunat, casa destul de mulțumitoare și chiar ea era o femeie cam de patruzeci de ani și în care mi s-a părut că pot să am toată încrederea. Cum vedeți, m-am încrezut prea mult și în ea și în iubitul meu ... oh, perfida, căci nu mă mai pot stăpâni să nu-i spun astfel, domnule... a șasea oară când mă văzui cu iubitul meu în această casă blestemată, el mă aduse la o asemenea ascultare, el știu să mă amăgească în asemenea măsură și să se folosească de slăbiciunea-mi încât ajunsei în brațele lui care mă slăveau cu înfocare o jertfă a pornirii mele pătimăse. Oh, cumplite plăceri, câte lacrimi mi-ați adus până acum și cu câte păreri de rău îmi veți mai sfâșia inima până în ultima clipă a vieții mele!

Am trăit un an în această aducătoare de nenoroc amăgire, domnule, intram acum în al șaptesprezecelea an al vieții mele. Tatăl meu îmi

vorbea în fiecare zi de căsătorie și vă închipuiți cât mă îngrozeau aceste gânduri ale lui, când o întâmplare de neînălăturat veni în cele din urmă să mă arunce în prăpastia veșnică în care mă afundasem. Numai cel din ceruri putea să orânduiască atât de întristător lucrurile încât să vrea să se slujească, pentru a pedepsi adevăratele mele greșeli, chiar de acel lucru prin care nu îi aduceam nici o atingere, și poate că a vrut așa ca să îmi arate că suntem pe vecie sub oblăduirea lui, că el îl urmărește pretutindeni pe cel care greșește și că întâmplarea la care te-ai fi gândit cel mai puțin este cea din care se ivește pe nesimțite mijlocul prin care el să se răzbune pe tine.

Domnul de ... mă înștiințase într-una din zile că o oarecare treabă, pe care va trebui neapărat să o facă, îl va lipsi de plăcerea de a petrece cu mine toate cele trei ore, în care noi obișnuiam să ne aflăm împreună, că el va veni totuși cu câteva clipe înainte de momentul când noi ne luam de obicei rămas bun. Mai mult chiar, el îmi spuse că ar fi bine, pentru a nu tulbura mersul obișnuit al legăturii noastre, să vin cu toate acestea să-mi petrec la cumătra Berceil timpul în care mă învățasem să mă aflu aici, că la urma urmelor, vreme de o oră sau două, această modistă și cu fiicele ei o să mă înveselească mai mult decât dacă aş sta singură acasă. Mă încredeam atât de mult în această femeie încât ceea ce îmi propunea iubitul meu mi se părea cât se poate de cuminte. I-am făgăduit, deci, că voi veni, rugându-l să nu se lase prea mult așteptat. El mă încredința că va face tot ce îi stă în putință să ajungă cât mai devreme. O, ce îngrozitoare zi mă aștepta! Așa cum rămăsese, ajunsei la cumătra Berceil, care mă primi la intrarea

În prăvălia ei, fără să îmi mai dea voie să urc în cameră, așa cum se întâmpla de obicei.

— Domnișoară, îmi spuse de îndată ce mă zări, sunt bucuroasă că domnul de ... nu va putea să se arate în seara aceasta la timp căci am să-ți spun ceva tainic, ceva care nu trebuie să fie știut și de iubitul tău, un lucru care cere ca noi să mergem undeva împreună cât mai repede nu pentru mult timp, ceea ce noi nu am fi putut face dacă el ar fi fost aci.

— Și despre ce este, deci, vorba, doamnă, întrebai eu, oarecum speriată de acest început.

— Nu e cine știe ce, domnișoară, nu e cine știe ce, continuă cumătra Berceil, hai, liniștește-te, este lucru cel mai ușor pe care-l poate face cineva. Mama mea a luat seamă la legătura voastră . Ea este o scorpie bătrână, tipică ca și un duhovnic și pe care eu sunt silită să o iau cu binișorul câtă vreme am nevoie de banii ei. Ea ține cu orice preț ca să nu vă mai primesc, nu îndrăznesc să-i vorbesc despre aceasta domnului de ..., așa că iată la ce m-am gândit. Vreau să te duc cât mai repede la una din prietenele mele, femeie la aceeași vârstă cu mine și pe care te poți bizui cât pe mine, o să ai prilejul să o cunoști. Dacă o să-ți placă de ea, o să-i povestești și domnului de ... la cine te- am dus, o să-i spui că este o femeie cinstită și că tu găsești nimerit ca să vă întâlniți la ea. Dacă femeia nu o să-ți placă, ceea ce mie nu îmi vine să cred, cum noi ne vom întoarce înainte să vină el, o să poți să-i ascunzi încercarea noastră. În acest caz, voi lua asupra-mi sarcina de a-i spune fără ocol că nu mai pot să vă las să vă folosiți de locuința mea și că sunt nevoită să vă fac cunoscut că trebuie să găsiți alte mijloace de a vă vedea.

Ceea ce îmi spunea această femeie era în firea lucrurilor, felul și tonul prin care-mi vorbea erau atât de neprefăcute, încrederea mea atât

de mare și naivitatea-mi atât de desăvârșită încât nu putui să mă împotrivesc la ceea ce îmi cerea, mă cuprinseseră doar părerile de rău văzând-o, așa cum spunea, în neputință de a ne mai putea ajuta, îi arătai tot ceea ce simțeam pentru ea, după care plecarăm împreună. Casa la care mă ducea se găsea pe aceeași stradă, la vreo șaiszeci-optzeci de pași de ea. Privită din afară, ea îmi apăru destul de plăcută: avea o poartă mare pe unde intra trăsurile, ferestre mari care dădeau înspre stradă, părea, deci de o cuviință și o curățenie desăvârșite. Cu toate acestea, un glas tainic părea să se facă auzit în străfundul inimii mele, anunțându-mă că mi se va întâmpla ceva neobișnuit în această casă hărăzită nenorocirii mele, simțeam un fel de neplăcere cu fiecare treaptă a scării pe care o urcam, totul părea să-mi spună: Unde te duci, nefericito, îndepărtează-te de aceste locuri primejdioase... Ajunserăm totuși, intrară într-o destul de frumoasă cameră de așteptare în care nu se afla nimeni și din aceasta într-un salon a cărui ușă se închise îndată după noi, ca și cum s-ar fi găsit cineva ascuns îndărătul ei... Mi se făcu frică, acest salon era atât de întunecat încât abia puteai să vezi unde calci. Nu făcurăm nici trei pași când fusei înșfăcată de două femei, în acea clipă ușa unui cabinet se deschise și văzui înăuntru un bărbat de vreo cincizeci de ani și alte două femei care strigară celor care mă târau după ele: dezbrăcați-o, dezbrăcați-o, aduceți-o aici goală-goluță! Revenindu-mi în fire din tulburarea în care mă găseam când aceste femei au pus mâna pe mine și dându-mi seama că scăparea mea atârna mai mult de țipete decât de spaime, începui să dau drumul unor strigăte înspăimântătoare. Cumătra Berceil făcu tot ce-i sta în puteri ca să mă liniștească.

— E o treabă care ține doar un minut, domnișoară, îmi spunea ea, ai puțină bunăvoință, te rog mult, câștig cu tine cincizeci de livre.

— Scorpie nemernică, strigai eu, să nu îți închipui că astfel o să poți trage foloase de pe urma onoarei mele, o să mă arunc pe fereastră dacă nu plecăm imediat de aici.

— Nu vei ajunge decât tot în curtea noastră, unde vei fi prinsă din nou numaidecât, drăguțo, îmi zise una din ticăloasele acestea, smulgându-mi hainele, cel mai bine pentru tine este să te lași...

Oh, domnule, cruțați-mă de a vă spune mai mult despre aceste îngrozitoare amănunte. Fusei îndată dezbrăcată, strigătele mele fură oprite prin mijloace barbare și apoi ele mă târâră spre acel nemernic de bărbat care, glumind pe seama lacrimilor mele și bătându-și joc de împotrivirile mele, nu avea altă grijă decât să ia în stăpânire nefericita victimă căreia îi sfâșia inima. Două femei mă țineau tot timpul, lăsându-mă pradă acestui monstru care își făcu astfel toate poftele cu mine. El își potoli focurile pornirii lui desfrânate prin atingeri și sărutări murdare, care mă lasară în nesimțire...

Am fost ajutată să mă îmbrac în grabă și dată din nou pe mâinile cumetrei Berceil. Eram sfârșită, răvășită, pradă unei dureri posomorâte și amare, care îmi îndreptase lacrimile spre străfundul inimii. Aruncaii priviri mânioase spre această femeie...

— Domnișoară, îmi spuse ea groaznic de neliniștită chiar în camera de așteptare a acestei blestemate locuințe, îmi dau seama de toată grozăvia pe care am putut să ți-o fac și te rog mult să mă ierți... și să te gândești bine înainte dacă ai de gând să dai pe față ce ți s-a întâmplat. Dacă o să-i povestești pățania domnului de ... va fi zadarnic să-i spui că

ai fost ademenită, ai face o greșeală pe care el nu ți-ar ierta-o niciodată și te vei strica pe toată viața chiar cu bărbatul pe care ar trebui să faci orice ca să-l cruți, fiindcă nu mai ai nici un mijloc de a îndrepta onoarea pe care ai pierdut-o decât dacă i-ai cere să te ia de soție. Or, fii convinsă că nu va face niciodată acest lucru dacă i-ai povesti ce ți s-a întâmplat.

— Nenorocito, de ce m-ai aruncat în această prăpastie, de ce m-ai adus în situația în care trebuie fie să-mi înșel iubitul, fie să pierd și onoarea mea și pe a lui?

— Potolește-te, domnișoară, să nu mai vorbim despre ceea ce s-a făcut. Trebuie să ne grăbim, să ne gândim acum la ce ar trebui să facem. Dacă povestești, ești pierdută, dacă-ți ții gura, casa mea vă va rămâne pe mai departe deschisă, nimeni nu vă va da de gol niciodată și tu îți vei păstra iubitul. Încearcă să vezi dacă mica mulțumire a unei răzbunări, de care nu-mi pasă dacă e să mă gândesc bine căci, avându-vă la mână cu ceea ce știu despre voi, îl voi împiedica pe domnul de ... ori de câte ori ar vrea să-mi facă vreun rău. Încearcă să vezi, îți spun, dacă mica plăcere a unei răzbunări te va despăgubi de necazurile pe care le aduce cu sine... Dându-mi bine seama cu ce ticăloasă de femeie aveam de-a face mă lăsaî înduplecată și convinsă că felul ei de a gândi nu mă mai lăsa să aleg, chiar dacă era de o grozăvie fără seamăn:

— Să mergem, doamnă, să mergem, îi zisei, să ieșim cât mai repede de aici, nu o să spun nimănui ce mi s-a întâmplat, faceți același lucru și dumneavoastră. Mă voi folosi de dumneavoastră, căci nu v-aș putea lăsa în plata Domnului fără să scot la iveală niște nemernicii, pe care pentru mine e mai bine să le trec sub tăcere. Voi avea cel puțin mulțumirea de a vă urî din tot sufletul și de a vă disprețui atât cât meritați să fiți.

Ne-am reîntors apoi la locuința acestei modiste... Dumnezeule, cât de tare începu să-mi bată inima și aici când mi se spuse că domnul de ... venise, că i se spusese că doamna ieșise având de făcut treburi grabnice și că domnișoara nu apăruse încă, iar după toate acestea una din fiicele stăpânei îmi aduse și un bilet pe care el îl scrisese în grabă pentru mine. Acest bilet cuprindea următoarele cuvinte: "Nu te-am găsit, îmi închipui că nu ai putut ajunge la timp, nu pot să te mai văd în seara aceasta, mi-e cu neputință să te mai aștept, ne vom vedea negreșit poimăine".

Acest bilet nu fu în măsură să mă liniștească, felul nepăsător în care era scris îmi părea că nu anunță lucruri bune... nu a putut să mă aștepte, dacă ar fi avut puțină răbdare... toate acestea mă nelinișteau într-un chip pe care nu aș putea să vi-l arăt. Nu cumva și-a dat și el seama de ceea ce eu și cu doamna am avut de gând, nu cumva ne-a urmărit, și, dacă a făcut-o, nu aș fi fost eu o fată pierdută? Cumătra Berceil, la fel de neliniștită ca și mine, punea întrebări stăruitoare tuturor celor din casă. I se spuse că domnul de ... venise de îndată ce noi ieșiserăm, că părea să fie destul de neliniștit, că plecase numaidecât, ca să se întoarcă apoi după o jumătate de oră când și scrisese acel bilet. Toate acestea îmi sporiră și mai mult neliniștea, așa că nu îmi mai rămase decât să trimit după o trăsură ... dar nu o să vă vină să credeți, domnule, cât de nerușinată putea să fie această netrebnică de femeie și cât de departe o ducea pornirea ei spre rău.

— Domnișoară, îmi zise ea văzându-mă că plec, îți mai spun încă o dată să nu povestești nimănui ceea ce ți s-a întâmplat, dar oricât de nefericită ai fi dacă o vei rupe cu domnul de ..., te sfătuiesc să tragi folos din libertatea pe care o să o ai și petrece-ți timpul cu alții, este mult mai

bine decât cu un iubit. Știu că ești o domnișoară cinstită, dar ești tânără. Mai mult ca sigur că nu ai prea mulți bani. Așa drăguță cum ești aș putea să te fac să câștigi cât vei vrea... Haide, nu clătina din cap, căci nu ai fi singura care face astfel de lucruri. Știu atâtea și mai bogate decât tine și care au ca bărbați, cum vei avea și tu într-o zi, conți și marchizi, și care, fie din pornirea lor, fie că au fost ajutate de guvernantele lor, au ajuns să ne treacă prin mâini ca și tine. Noi avem bărbați anume pentru păpușici de felul tău, ai văzut și tu unul. Ei se poartă cu astfel de fete ca și cu trandafirii, se îmbată de mireasma lor fără să le ofilească. Rămâi cu bine, frumoasa mea, orice s-ar întâmpla noi să nu ne certăm, căci eu pot să-ți mai fiu de folos.

Aruncai o privire plină de ură asupra acestei creaturi și plecai în grabă fără a-i răspunde. O luai pe Iulia de la mătușa-mi și mă întorsei acasă.

Nu aveam nici un mijloc de a-l înștiința pe domnul de..., cum noi ne vedeam de trei ori pe săptămână nu obișnuiam să ne scriem. Eram nevoită, deci, să aștept ziua când urma să ne vedem... Oare el ce o să-mi spună? ... ce-aș putea să-i răspund eu? dacă nu-i voi spune nimic despre ce s-a petrecut, nu m-aș găsi oare în cea mai mare primejdie? Dacă într-o zi el ar afla, nu ar fi oare mai cuminte ca să dau eu totul pe față? Toate aceste felurite socoteli mă țineau într-o stare de neliniște de nedescris. În cele din urmă luai hotărârea de a mă ține de sfatul cumetrei Berceil și, fiind încredințată cu totul că această femeie era cea care dorea cel mai mult să nu se afle nimic, mă gândii să fac și eu același lucru și să nu suflu nimănui vreo vorbă. Ei, Dumnezeule, la ce-mi slujeau toate aceste socoteli, atâta timp cât îmi va fi dat să nu-mi mai văd iubitul căci trăsnetul, care mă va lovi în plin nu peste multă vreme, împrăștiat de pe acum scânteii asupra-mi din toate părțile.

Fratele meu mai mare mă întrebă a doua zi după cele petrecute despre libertatea pe care mi-o luam de a pleca singură de-acasă de mai multe ori pe săptămână și cam la aceleași ore.

— Ies ca să-mi petrec serile la mătușa-mi, i-am răspuns.

— Nu-i adevărat, Emilia, n-ai mai pus piciorul pe la ea de vreo lună.

— Ei bine, frățioare drag, îi răspunsei cu tremur în glas, mă faci să dau la iveală totul: una din prietenele mele, pe care o cunoști bine, și anume doamna de Saint-Clair, este atât de bună cu mine că mă ia de trei ori pe săptămână în loja ei la teatru. Mi-a fost teamă să vă spun despre aceasta căci mă gândeam că tata n-o să consimtă, dar mătușa-mi m-a înțelese de minune.

— Mergi la spectacole, îmi zise acest frate, ai fi putut să-mi spui și mie căci am fi mers împreună, așa că stăruința ta pe lângă tata ar fi fost mai ușoară... dar să mergi singură cu o femeie care nu ți-e apropiată și care e tot atât de tânără ca și tine...

— Haide, haide, prietene, zise și celălalt frate care tocmai venea spre noi când discutam, domnișoara are plăcerile ei, nu trebuie să i le tulburăm... ea își caută un bărbat. Desigur, va găsi mulțime purtându-se astfel...

Și amândoi îmi întoarseră spatele cu asprime. Această discuție mă înspăimântă, totuși fratele meu mai mare părea destul de convins de povestea cu loja. Credeam că am izbutit să-l înșel și că el se va mulțumi cu atât. Dealtfel, chiar să-mi fi spus mult mai multe, afară numai dacă m-ar fi închis, nimic pe lumea asta n-ar fi fost destul de puternic ca să mă

împiedice să mă duc la întâlnirea care urma. Nevoia neapărată, pe care o aveam, de a mă lămuri asupra iubitului, ajunsese astfel că nimeni și nimic n-ar fi putut să mă oprească să mă duc la întâlnirea cu el.

Cât despre tatăl meu, el se purta ca întotdeauna cu mine: iubindu-mă cu înfocare, nu putea să bănuiască că aş putea să-i fac vreun rău și nu mă stânjenea cu nimic. Cât de cumplit este să vrei să înșeli astfel de părinți și câte păreri de rău se nasc din aceasta ca să-și semene spinii pe plăcerile la care ajungi pe socoteala unor înșelătorii de asemenea speță! Dureroasă pildă, cumplită dragoste vie, puteți voi să le puneți la adăpost de greșelile mele pe acele fete care se vor afla în aceeași situație cu a mea și ar putea oare pedepsele cu care am plătit ucigătoarele mele plăceri să le oprească, chiar dacă ele s-ar afla pe marginea prăpastiei? Ar putea oare vrednica mea de plâns povestire, dacă va fi aflată de ele, să facă toate acestea?

Sosește în cele din urmă și ziua aducătoare de nenorocire. O iau pe Iulia, o ștergem ca de obicei, o las pe ea la mătușa-mi și mă îndrept în grabă cu trăsura-mi spre casa cumetrei Berceil. Mă dau jos din trăsură... tăcerea, întunericul în care era cufundată casa, mă îngrijorează ca niciodată chiar de la intrare... nici un chip cunoscut nu îmi iese înaintea-mi. Nu apare decât o femeie bătrână, pe care n-o mai văzusem niciodată și pe care urma să o văd prea mult odată cu nenorocirea-mi. Ea îmi spune să rămân în încăperea în care mă aflu căci va veni numaidecât și domnul de ..., îi spune pe nume. Fiori reci ca de moarte îmi cuprind simțurile și cad într-un fotoliu ca istovită, fără să scot vreun cuvânt. Nu apuc să stau bine că și apar în față-mi cei doi frați ai mei cu pistoalele în mâini.

— Nenorocito, urlă cel mai mare, iată, deci în ce fel ai vrut să ne amăgești. Dacă te împotrivești câtuși de puțin, dacă încerci să strigi, moartea e a ta. Mergi cu noi ca să înveți cum îți poți înșela în același timp și familia pe care ai necinstit-o și pe iubitul căruia i te-ai dăruit.

La auzul acestor din urmă cuvinte, îmi pierdui simțirea cu totul și nu îmi venii în fire decât când mă văzui în fundul unei trăsurii care mi se părea că gonește nebunește. Mă afluam între cei doi frați ai mei și bătrâna de care am pomenit mai sus, aveam picioarele legate și mâinile strânse într-o batistă. Lacrimile, stăpânite până atunci de durerea-mi mult prea mare, țâșniră din belșug și mă aflai vreme de o oră într-o stare care, oricât de vinovată aş fi fost, ar fi înduioșat pe oricare altcineva, nu însă și pe cei doi călăi ai, mei, la cheremul cărora mă găseam. Ei nu îmi vorbiră pe timpul drumului. Același lucru îl făcui și eu și mă adâncii tăcută în durerea-mi. În cele din urmă ajunserăm a doua zi pe la orele unsprezece ale dimineții la un castel aflat între Coucy și Noyon în adâncul unei păduri, castel pe care-l stăpânea fratele meu mai mare. Trăsura intră în curte. Mi se porunci să stau locului până ce caii și slugile fură îndepărtați. Atunci fratele mai mare veni să mă ia. "Urmează-mă", îmi spuse cu asprime după ce mă deslegă... și-l ascultai tremurând toată... Dumnezeuule, ce groază mă apucă zăbind înspăimântătorul loc în care urma să fiu adăpostită! era o încăpere joasă, întunecată, umedă și posacă, închisă cu vergele din toate părțile și care nu lăsa să vină decât o pâlpâire de lumină pe una din ferestrele care da într-o groapă largă plină cu apă.

— Iată locuința ta, îmi spuseră frații, o fiică care își necinstește familia nu poate să se simtă bine decât aici... Hrana ta va fi pe măsura

celorlalte îngrijiri. Iată ce ți se va da, urmară ei arătându-mi o bucată de pâine asemănătoare celei care se dă animalelor, și cum noi nu vrem să fii prea multă vreme suferindă, dar nici să-ți lăsăm vreun mijloc ca să scapi de aici, aceste două femei, ziseră ei arătându-mi bătrâna și pe o alta la fel, pe care le-am găsit la castel, aceste două femei au sarcina de a-ți lua sânge din brațele amândouă de atâtea ori pe săptămână de câte ori tu te întâlneai cu domnul de... la cumătra Berceil, sperăm astfel că acest fel de viață te va duce pe nesimțite în mormânt, căci noi nu vom fi liniștiți cu adevărat decât atunci când vom afla că familia s-a descotorosit de un monstru ca tine.

După aceste cuvinte, porunciră femeilor să mă înșface și în fața acestora, scelerații, iertați-mă, domnule, de acest cuvânt, în fața acestora... neînduplecării îmi luară sânge din brațele amândouă în același timp și nu se opriră din această crudă lucrare decât atunci când mă văzură că îmi pierdui simțirea... Revenindu-mi în fire, îi găsii fericindu-se unul pe altul pentru sălbăticia lor și ca și cum ei ar fi vrut ca loviturile lor să mă atingă pe de-a-întregul, ca și cum mulțumirea lor ar fi fost deplină numai dacă odată cu sângele pe care mi-l vărsau, ei mi-ar fi sfâșiat și inima, fratele mai mare scoase o scrisoare din buzunar și mi-o întinse:

— Citește, domnișoară, citește, îmi zise, ca să-l cunoști pe cel de la care ți se trag toate nenorocirile...

O deschisei tremurând, ochii-mi abia putură să recunoască acel scris aducător de nenorocire. O, Dumnezeuule, era al iubitului meu, chiar el era cel ' care mă trădase. Iată ce cuprindea această cumplită scrisoare, ale cărei cuvinte cu litere însângerate sunt și acum întipărite în sufletul meu.

"Am avut nebunia de a mă îndrăgosti de surioara ta, domnule, și am avut nesăbuința de a o necinsti. Aș fi vrut să îndrept totul, sfâșiat de remușcări, aș fi vrut să cad la picioarele tatălui tău, să-mi arăt vinovăția și să-i cer fata. Eram convins că și tatăl meu va încuviința și că prin naștere puteam să-mi îngădui să intru în familia voastră. Chiar în clipa când aveam de gând să fac toate acestea, ochilor mei, chiar ochilor mei le fu dat să vadă că nu aveam de-a face decât cu o târfă care, în umbra întâlnirilor la care o aducea un simțământ cinstit și curat, îndrăznea să se ducă să-și potolească nerușinatele ei dorințe cu cel mai desfrânat dintre bărbați. Nu așteptați, deci, de la mine nici o faptă prin care să îndrept jignirea pe care v-am adus-o nu mă simt dator la aceasta. Nu mai am decât nepăsare față de dumneavoastră și ura cea mai de neînlăturat și disprețul cel mai de neșters față de ea. Alături și adresa casei în care surioara dumneavoastră se duce să se înjosească, domnule, ca să vă convingeți dacă spun lucruri adevărate.

Abia citii aceste ucigătoare cuvinte că și căzui din nou pradă unor gânduri înfricoșătoare... Nu, îmi spuneam smulgându-mi părul, nu, ființă crudă, tu nu m-ai iubit niciodată. Dacă numai o scânteie de dragoste pentru mine s-ar fi aprins în inima ta, m-ai fi pedepsit tu, oare, fără să mai aștepți să ne lămurim? M-ai fi putut crede tu, oare, vinovată de o asemenea crimă, când doar pe tine eu te iubesc cu înfocare...

Trădătorule, de la tine pornesc toate și mâna ta este cea care m-a aruncat în brațele călăilor care mă omoară zi de zi, picătură cu picătură... dar să mor fără să mă dezvinovățesc față de tine... să mor disprețuită de cel pe care eu îl iubesc cel mai mult, când nici o greșeală n-am făcut-o întrădins, când întotdeauna n-am fost decât o femeie înșelată și victimă,

oh, nu, nu, această situație este prea cumplită, îmi este cu neputință să o mai pot îndura! Și mă aruncai în lacrimi la picioarele fraților mei, îi rugai fie să mă asculte, fie să înceteze de a-mi lua sângele picătură cu picătură și să mă facă să mor numaidecât.

Ei consimțiră să mă asculte, le povestii toate cele întâmplate, dar ei doreau să mă piardă. Nu mă crezură și se purtară cu mine și mai rău. După ce mă copleșiră cu vorbe de ocară, după ce le însărcinară pe cele două femei să îndeplinească cu de-amănuntul poruncile lor sub pedeapsă demoarte, ei mă părăsiră încredințându-mă cunepăsare că speră să nu mă mai vadă niciodată.

De îndată ce ei plecaseră, cele două păzitoare ale mele îmi lăsară pâine, apă și mă închiseră. Dar acum eram cel puțin sigură că puteam să mă las pradă disperării mele covârșitoare, așa că mă simții mai puțin nefericită. Cea dintâi pornire născută din disperare fu aceea de a-mi scoate legăturile de la brațe și să mă dau morții pierzându-mi tot sângele. Dar gândul cumplit că moartea m-ar împiedica să mă apăr în fața iubitului meu mă chinuia atât de îngrozitor că nu puteam cu nici un chip să mă hotărâsc să o fac. Puțin calm aduse cu sine speranța... speranța, acest simțământ mângâietor care se naște totdeauna în mijlocul suferințelor, dar ceresc pe care ni-l face natura ca să le cumpănească sau să le aline... Nu, îmi spusei, nu voi muri înainte de a-l vedea, trebuie să fac orice pentru aceasta, nu trebuie să am altă grijă. Dacă el va stăruie în a mă crede vinovată, voi avea timp ca să îmi sfârșesc zilele atunci, și o voi face fără să-mi pară rău, căci îmi este cu neputință să-mi închipui că viața ar putea să aibă vreun farmec pentru mine când eu aș fi lipsită de dragostea lui.

Acestea fiind hotărâte, nu mă mai gândeam decât la a găsi orice mijloc care ar putea să mă scoată din acest dezgustător locaș. După patru zile, în care mă mângâiasem cu astfel de gânduri, cele două temnicere apărură din nou ca să-mi aducă pâine și apă și să mă facă în același timp să-mi mai pierd din puterile pe care le mai aveam. Ele îmi luară sânge din amândouă brațele și mă lăsară în pat într-o stare de nesimțire. Ele veniră din nou în cea de-a opta zi și cum eu le căzui la picioare rugându-le să mă ierte, nu-mi luară sânge decât de la un braț. În acest fel s-au scurs două luni, în timpul cărora mi s-a luat neîncetat sânge când de la un braț, când de la altul, din patru în patru zile. Tăria firii mele îmi fu de ajutor. Vârsta, dorința nemăsurată pe care o aveam de a scăpa din această îngrozitoare situație, faptul că mâncam multă pâine pentru a mă întrema, toate acestea îmi izbutiră și la începutul celei de-a treia luni am avut fericirea de a putea face o deschizătură într-un zid și prin această gaură am pătruns într-o încăpere apropiată care nu era închisă și astfel am scăpat din castel. Încercăi să o iau pe jos așa cum puteam pe drumul spre Paris, dar puterile mă părăsiră cu totul în locul unde m-ați găsit, domnule, de aici m-am bucurat de ajutorul dumneavoastră de neprețuit și recunoștința mea sinceră este răsplata pe care o am acum la îndemână. Îndrăznesc să vă rog să mă ajutați pe mai departe ca să mă reîntorc acasă, încredințându-mă tatălui meu care a fost cu siguranță înșelat și care nu va fi niciodată atât de sălbatic ca să mă osândească, fără a-mi îngădui să-mi dovedesc nevinovăția. Îl voi convinge că am fost o ființă slabă, dar își va da seama că nu am fost atât de vinovată pe cât anumite lucruri lasă să se înțeleagă. Datorită dumneavoastră, domnule, nu numai că a fost adusă din nou la viață o

nefericită creatură care nu va conțeni să vă mulțumească, dar ați adus și onoarea unei familii, de care aceasta s-a crezut lipsită pe nedrept.

— Domnișoară, spuse contele de Luxeuil, după ce ascultase cu cea mai mare atenție cu putință povestirea Emiliei, îmi vine greu să te văd și să te aud vorbind, fără să îmi trezești cea mai puternică curiozitate. Fără îndoială că nu ești atât de vinovată cum ai dat prilejul să se creadă, dar găsesc în felul tău de-a te purta o oarecare nesocotință, pe care cu anevoie ai putea să o ascunzi.

— Oh, domnule!

— Ascultă-mă, domnișoară, te rog mult, ascultă-l pe omul care și- ar dori să te ajute cât poate mai mult. Iubitul tău s-a purtat groaznic față de tine. Nu numai că el a fost nedrept, căci ar fi trebuit să se lămurească mai bine și să vină să te-întâlnească, dar el s-a purtat chiar cu cruzime. Chiar dacă el a fost înștiințat dinainte în așa fel ca să nu mai vrea să aibă de-a face cu o femeie, ar fi fost nimerit ca el doar să o părăsească, nu să o pârască familiei acesteia, nu să o facă de rușine, nu să o dea ca un nevrednic pe mâna celor care voiau să o piardă, nu să îi întărească pe aceștia să se răzbune... Condamn, deci, răspicat felul de a se purta al celui pe care-l îndrăgești... dar cel al fraților tăi este și mai de condamnat, purtarea lor este de-a dreptul feroasă. Numai niște călări ar fi putut să facă așa ceva. Jigniri de această speță nu aduc după ele niciodată asemenea pedepse. De când e lumea asta lanțurile nu slujesc la nimic, asemenea situații sunt trecute sub tăcere, dar să ajungi să iei sângele și libertatea vinovaților... aceste dezgustătoare mijloace îi fac de ocară și pe cei care le folosesc și pe cei care sunt victimele lor, ei sunt vrednici de ură. Prin aceasta ei nu au făcut decât vâlvă, dar n-au schimbat răul în bine. Oricât de neprețuită ar fi pentru noi cinstea unei surioare, viața ei trebuie să fie mult mai de neprețuit pentru noi, onoarea se mai poate reface, nu însă și sângele vărsat. Felul cum s-au purtat frații tăi cu tine este atât de îngrozitor încât ei și-ar primi cu siguranță pedeapsa dacă am face o plângere la stăpânire, dar aceste mijloace nu ar face decât să le urmeze pe cele ale celor care te-au oropsit, nu ar face decât să ducă vestea despre un lucru pe care ar fi bine să-l trecem sub tăcere, așa că ar fi bine să-i lăsăm pe frații tăi în plata Domnului. Prin cu totul altfel de mijloace aș vrea să te ajut, domnișoară, dar aș vrea să te previn că nu aș putea face acest lucru decât dacă mi-ai împlini două condiții: prima ar sta în aceea ca să-mi dai în scris întocmai adresele tatălui tău, mătușii tale, cumetrei Berceil și bărbatului la care te-a dus cumătra Berceil, iar cea de-a doua condiție, domnișoară, ar sta în a-mi spune numele iubitului tău. Am neapărată nevoie să aflu toate acestea, altfel, nu mă feresc să-ți ascund, mi-ar fi cu neputință să te ajut câtuși de puțin dacă vei stăruie în a-mi ascunde numele pe care ți-l cer.

Emilia, încurcată, începu prin a îndeplini întocmai cea dintâi condiție și îi înmână aceste adrese contelui:

— Îmi cereți, deci, domnule, spuse ea îmbujorându-se, ca să-l numesc pe cel care m-a amăgit.

— Întocmai, domnișoară, n-aș putea face nimic fără să știu cine este.

— Ei bine, domnule, este marchizul de Luxeuil...

— Marchizul de Luxeuil, izbucni contele, neputând să-și ascundă tulburarea în care îl aruncase numele fiului lui... a fost în stare de această ispravă, el... Apoi își reveni în fire: El o va îndrepta, domnișoară...

el o va îndrepta și vei fi răzbunată... ai cuvântul meu, așa că pe curând.

Neliniștea uimitoare în care îl aruncase pe contele de Luxeuil ultima dezvăluire a Emiliei, o aduse pe această nefericită la o asemenea uimire încât se temu să nu fi făcut vreo nesocotință.

Cu toate acestea, cuvintele rostite de conte atunci când ieșise o mai liniștiră și, fără să înțeleagă nimic din felul cum se legau lucrurile pe care ei îi era cu neputință să le deslușească, neștiind chiar nici unde se găsea, ea își puse în gând să aștepte răbdătoare urmarea ajutorului promis de binefăcătorul ei, iar grija pe care acesta nu înceta să o aibă față de ea și după aceea o făcu să se liniștească și să fie încredințată de gândurile bune pe care le avea contele.

Ea putu să se convingă într-un totu că lucrurile stăteau așa în cea de a patra zi de la lămuririle avute, căci se pomeni cu contele intrând în camera ei și ținându-l de mână pe marchizul de Luxeuil.

— Domnișoară, îi spuse contele, ți-l aduc atât pe cel de la care ți se trage nefericirea cât și pe cel care vine să-ți răscumpere greșeala și te roagă ingenunchiat să primești mâna pe care ți-o întinde.

La aceste cuvinte marchizul se aruncă la picioarele celei pe care o iubea înfocat, însă uluirea Emiliei fu atât de puternică că puterile o părăsiră și leșină în brațele femeii care o îngrijea. După multe, îngrijiri ea își veni în fire ca să se găsească din nou în brațele iubitului ei:

— Ființă nemiloasă, îi spuse ea într-un potop de lacrimi, cât de mult ai putut să o faci să sufere pe cea care te iubea! cum ai putut să mă crezi în stare de o ticăloșie ca și cea de care ai îndrăznit să mă bănuiești? Emilia care te iubește putea să fie victima slăbiciunii ei și a pungășiei celorlalți, dar ea nu putea să fie necinstită cu tine.

— O, tu, cea pe care o iubesc cel mai mult, iartă-mi pornirea de gelozie cumplită întemeiată pe semne înșelătoare. Acum știm cum stau lucrurile dar spune-mi dacă nu cumva aceste nenorocite de lucruri care păreau să se lege nu ți-au fost potrivnice?

— Dacă m-ai fi prețuit nu ai fi putut crede că umblu să te înșel, ar fi trebuit să urmezi ceea ce mă încânta să cred că te-am făcut să simți pentru mine și să nu ascuți de disperarea ta. Cum arată încă o dată această întâmplare că noi femeile suferim aproape întotdeauna din prea multă dragoste!... aproape întotdeauna când ne lăsăm stăpânite prea repede pierdem încrederea iubiților noștri... O, Luxeuil, m-ai fi iubit mai mult dacă nu m-ai fi avut atât de devreme, slăbiciunea mea a făcut ca tu să mă pedepsești și ceea ce trebuie să-ți faci dragostea mai puternică este faptul că ai pus-o la îndoială pe a mea.

— Nu vă mai gândiți la ceea ce s-a întâmplat, îi opri contele; fiul meu, felul tău de a te purta este de condamnat și dacă nu te-ai fi arătat gata să-l îndrepti numaidecât, dacă nu ai fi vrut să faci aceasta din tot sufletul, te-aș fi alungat din fața ochilor mei. Când iubești cu adevărat, spuneau trubadurii noștri de demult, fie că ai auzit, fie că ai văzut vreun lucru neplăcut la iubita ta, nu trebuie să-ți crezi ochilor și urechilor, trebuie să nu-ți ascuți decât inima!

Domnișoară, aștept cu nerăbdare să te însănătoșești, urmă contele adresându-se Emiliei, nu o să te duc acasă decât ca și soție a fiului meu și m-aș simți încântat dacă familiile noastre se vor uni ca să-ți răscumperi nenorocirile. Dacă ai tăi nu vor vrea, te opresc în casa mea, domnișoară, vom face nunta aici și cât o să trăiesc nu voi înceta să văd în tine o noră scumpă de care voi fi mândru întotdeauna, chiar dacă

lumea va încuviința sau nu această căsătorie.

Luxeuil își îmbrățișă tatăl, domnișoara de Tourville izbucni în lacrimi și ținea strânse mâinile binefăcătorului ei. Ea fu lăsată să-și vină în fire după o scenă care, dacă ar fi ținut mai mult, i-ar fi făcut rău acum când însănătoșirea ei era dorită de toți atât de mult.

În cea de a cincisprezecea zi de la întoarcerea ei la Paris, domnișoara de Tourville se simți în stare să umble și să se urce în trăsură iar contele o îmbracă într-o rochie albă care amintea de nevinovăția din inima ei și se făcu tot ce era cu putință pentru a da la iveală strălucirea farmecelor ei, pe care o urmă de paloare și de slăbiciune le făcea și mai neobișnuite. Contele, împreună cu ea și cu fiul lui plecară la președintele de Tourville pe care nu-l anunțaseră și a cărui uluire, văzându-și fata, fu din cale afară. El se găsea împreună cu cei doi fii ai săi pe ale căror fețe se putea citi furia și turbarea la această vedere neașteptată. Ei știau că sora lor izbutise să fugă, dar o credeau moartă prin vreun colț de pădure astfel că, după cum se vede, își ușurau cât mai mult cu putință mâhnirea acestei pierderi.

— Domnule, spuse contele, înfățișând-o pe Emilia tatălui ei, iată, v-am adus nevinovăția în carne și oase ca să vă cadă la picioare, și Emilia se și grăbi să o facă... Vă rog cu stăruință să o iertați, domnule, și nu v-aș cere acest lucru dacă n-aș fi încredințat că ea este vrednică de iertare. Dealtfel, domnule, mai urmă el cu iuțeală, cea mai bună dovadă pe care aș putea să v-o dau despre considerația deplină pe care o am pentru fiica dumneavoastră este aceea că îi cer mâna pentru fiul meu. Rangurile noastre sunt făcute să se unească, domnule, și chiar dacă este o oarecare nepotrivire între averile noastre, sunt în stare să vând tot ce am pentru a-i face fiului meu o situație vrednică de a fiicei dumneavoastră. Hotărâți, domnule, și îngăduiți-mi să nu plec înainte de a vă auzi cuvântul.

Bătrânul președinte de Tourville, care o îndrăgise dintotdeauna pe scumpa lui Emilia și care era, dacă e să ne gândim bine, de o bunătate fără seamăn, căci numai firea lui omenoasă îl făcuse să se lase de mai bine de douăzeci de ani de slujba lui, bătrânul președinte, deci, scăldându-și în lacrimi fiica iubită, îi răspunse contelui că el este într-un totu fericit la o asemenea alegere, că tot ceea ce-l întristează este gândul că poate scumpa lui Emilia nu este vrednică de aceasta. atunci marchizul de Luxeuil se aruncă la rândul lui la picioarele președintelui, rugându-l să îi ierte amărăciunea pe care i-o pricinuisese și să-i dea voie să se răscumpere. Toți se îndatorează, toți se învoiesc, toți se liniștesc, și de o parte și de alta, numai frații eroinei noastre mai puțin obișnuită nu vor să împărtășească bucuria tuturor și își alungă sora când aceasta se îndreaptă spre ei ca să-i îmbrățișeze. Contele infuriat pe o asemenea purtare vru să-l oprească pe unul din ei care voia să părăsească încăperea. Domnul de Tourville îl strigă însă pe conte:

— Lasă-i, domnule, lasă-i, căci ei m-au înșelat într-un chip groaznic. Dacă acest scump copil ar fi fost atât de vinovat, precum îmi spuneau ei, ați fi fost în stare să-i dați de soț pe fiul dumneavoastră? Ei mi-au întunecat bucuria vieții, lipsindu-mă de Emilia mea... lasă-i...

Și acești nenorociți ieșiră tunând și fulgerând. Atunci contele de Luxeuil îi povesti domnului de Tourville despre grozăviile fiilor lui și despre adevăratele greșeli ale fiicei. Președintele, dându-și seama că nepotrivire era între greșeli și ticăloșia pedepsei, își jură să nu-i mai vadă

în fața ochilor pe fiii lui. Contele îl liniști și îi smulse făgăduința că nu va face niciodată acest lucru. După opt zile avu loc nunta, la care frații Emiliei nu vrură să ia parte, dar se trecu peste asta, nimeni nu ținu seamă de ei. Domnul de Tourville se mulțumi să-i sfătuiască să-și țină gura, altfel vor fi pedepsiți chiar ei pentru ce-au făcut. Ei îi ascultară sfatul, dar nu atât de mult încât să nu se mândrească cu fapta lor și să nu condamne ușurința cu care tatăl lor iartă greșelile, iar cei care aflară de această nefericită întâmplare începură să strige, înspăimântați de groaznicele lucruri petrecute:

— O, Dumnezeule, iată grozăviile pe care și le îngăduie pe tăcute cei care au în grija lor să pedepsească crimele altora. Pe bună dreptate se crede că astfel de josnicii sunt hărăzite doar acestor turbați și neghiobi slujitori ai oarbei zeițe a dreptății, căci ei sunt crescuți într-o strășnicie tâmpă, sunt învățați de copii să fie nesimțitori la strigătele nefericirii, fiind mânjiți de sânge de când se nasc. Ei condamnă totul și se dedau la orice, închipuindu-și că singura cale de a acoperi mârșavele lucruri care le fac pe ascuns și încălcările îndatoririlor lor stă în a se arăta în lume cu o asprime de neclintit, care îi face să pară că ar fi niște găște când de fapt ei sunt tigri, astfel că prin aceasta ei ajung să fie pătați de crime și dacă ei sunt cinstiți de proști, omul înțelept nu poate să-i sufere, atât pe ei cât și felul lor de a vedea lumea,- omul înțelept disprețuiește atât legile lor cumplite cât și pe ticăloasele ființe care le fac.

ADDENDA

ÎNSEMNAȚI ASUPRA DOMNULUI DE SADE

de L.J. RAMON

Intern la casa din Charenton pe vremea morții marchizului

(fragment)

Intrat în casa regală de la Charenton la 11 noiembrie 1814, nu am avut nici un fel de legătură, nici o convorbire cu marchizul de Sade, care a murit la 2 decembrie în același an ca urmare a unei boli pe care nu am putut să o studiez decât vreme de câteva ore și care nu mi-a lăsat altă impresie decât cea a unei pneumonii însoțită poate de o secreție seroasă în regiunea pieptului, cu respirație grea și șuierătoare, așa cum se întâmplă în accesele de astm.

Nu l-aș fi avut în vedere pe domnul de Sade, dacă nu mi s-ar fi atras atenția asupra lui. Îl întâlneam adeseori plimbându-se singur cu pas greoi și târșăit, într-o ținută destul de neîngrijită, pe coridorul apropiat de camera în care locuia. Nu l-am zărit niciodată stând de vorbă cu cineva. Trecând pe lângă el, eu îl salutam și el răspundea salutului meu cu acea politețe rece care înlătura orice gând de a intra în vorbă cu el.

Domnul de Sade însemna pentru mine unul din acele personaje ciudate din perioada celei de-a doua jumătăți a secolului al optsprezecelea, ciudat prin ceea ce auzisem spunându-se despre el, căci eu nu îi citisem încă scrierile, cu toate că le știam, e adevărat destul de vag, datorită felului cum erau transmise prin viu grai. Dar cu siguranță, trebuie să spun, nimic nu mă făcea să bănuiesc în el pe autorul romanelor "Justine" și "Juliette". El nu îmi apărea decât ca un bătrân gentilom trufaș și morocănos.

La 1 decembrie 1814 starea domului de Sade înrăutățindu-se el a fost dus într-o altă locuință formată din două camere, unde el a fost încredințat în grija unei servitoare.

După-amiază, a venit să-l vadă unul dintre fiii lui. Era un bărbat oarecum în vârstă care slujise în timpul emigrației în Rusia fie în armata de uscat, fie (așa cum îmi vine să cred) în marină. Acest domn m-a rugat să-i supraveghez tatăl (ceea ce nu intra în nici un caz în însărcinările mele de ucenic). L-am îndeplinit deci rugămintea la sfârșitul zilei. Ajutorul meu se mărginea la a-l face pe bolnav să ia câteva înghițituri de tizănă și o poțiune care îi fusese prescrisă. Respirația, care îi era zgomotoasă și greoaie, îl stânjenea din ce în ce mai mult. Spre miezul nopții și la puțin timp după ce îl făcusem pe domnul de Sade să ia doctoria, nemaiauzind nici un zgomot, mirat de acea liniște, m-am apropiat de patul lui și mi-am dat seama că el murise.

Înainte de a mă duce să-l supraveghez, mă întâlnisem cu abatele Geoffroy, care tocmai ieșea de la Sade. Abatele Geoffroy era preot în casa de la Charenton, o față bisericească luminată, el fusese secretarul arhiepiscopului de Paris pe vremea revoluției de la 1789. Acest om minunat îmi păru, dacă nu liniștit, cel puțin însă mulțumit de vizita lui și îmi spuse că muribundul îi dăduse întâlnire pentru a doua zi dimineața.

Se știe că toți cei care mureau în casa din Charenton erau supuși autopsiei și ca ucenic intern am fost însărcinat cu această operație. Mărturisesc că cercetarea craniului și a creierului lui Sade mi s-a părut de mare însemnătate. Dar iată ce se întâmplă de astă dată: fiul lui Sade, care mă rugase să am grijă de tatăl lui, vine cu stăruință să îl roage pe director să facă în cazul acesta o excepție, adică el vrea ca trupul tatălui său să fie îngropat fără a fi cercetat și fără a i se face disecție.

Cadavrul lui Sade, care a fost poate singurul căruia nu i s-a făcut autopsie după știința mea de la sfârșitul lui 1814 până la 1817, a fost înmormântat în cimitirul casei de la Charenton, la extremitatea răsăriteană dreaptă, aproape de malul lui Saut-de-Loup care despărțea cimitirul de pădurea din Vincennes. Groapa a fost acoperită de o piatră pe care nu s-a săpat nici un nume și ca podoabă nu a avut decât o simplă cruce.

Câțiva ani după aceea — nu aș putea să precizez perioada — a fost nevoie ca în cimitir să se facă anumite schimbări și groapa lui Sade, găsindu-se printre cele care trebuiau exhumate, nu am pierdut prilejul de a asista la această lucrare și astfel am dat de craniul lui Sade, fără să fie cu puțință ca să am vreo îndoială asupra autenticității acestei relicve. Eram, dealtfel, însoțit de persoane care, ca și mine, îl cunoscuseră la fel de bine pe Sade ca și locul unde fusese înmormântat.

M-am arătat dispus să mă ocup de acest craniu ca, la puțin timp, să primesc vizita unui prieten, Spurzheim, celebru frenolog, discipol al lui Gali. A trebuit să mă supun stăruințelor lui și să-l las să ia craniul, pe care el promise că o să mi-l înapoieze împreună cu mai multe exemplare turnate în tipar, pe care el urma ca să le tragă. Prietenul meu, Spurzheim, făcuse cursuri în Anglia și în Germania. El a murit la puțin timp după aceea, așa că eu nu am mai revăzut craniul.

Craniul lui Sade s-a aflat astfel în mâinile mele doar pentru câteva zile și eu l-am cercetat din punctul de vedere al frenologiei, de care eu eram absorbit la vremea aceea tot atât cât de magnetism.

Ce a reieșit din această cercetare a mea?

O bună dezvoltare a părții de deasupra craniului (teosofie, bunăvoință); câmp de ridicături exagerate în regiunea tâmplilor (câmp de ferocitate), câmp de ridicături exagerate dedesubtul și deasupra urechilor (câmp de combativitate — organe atât de dezvoltate la craniul lui Guesclin); creierul mic de o mărime obișnuită, câmpul distanței exagerat de la o apofiză mastoidă la alta (câmp de exces în dragostea fizică).

Pe scurt, dacă nimic nu mă făcea să întrezăresc în acel Sade plimbându-se cu gravitate și, așa zice, aproape patriarhal, pe autorul romanelor "Justine" și "Juliette", cercetarea craniului său m-a făcut să-l găsesc nevinovat de învinovățirea pentru aceste opere.

Craniul său mi s-a părut a fi în întregime asemănător cu cel al unui părinte al bisericii.

Decembrie 1867

Epitaful lui D.A.F. de Sade, cel arestat sub toate regimurile

Trecătorule, îngenunchează și roagă-te
Aproape de cel mai nefericit dintre oameni.
El s-a născut în secolul trecut
Și a murit în secolul acesta.
Despotismul cu frunte hidoasă
Cât a trăit s-a războit cu el.
Pe vremea regilor acest monstru odios
L-a luat în stăpânire întreaga-i viață;
Pe vremea Terorii despotismul a reapărut
Și l-a împins pe Sade pe marginea prăpastiei,
Pe vremea Consulatului despotismul a renăscut
Și Sade îi este și astăzi victimă.
(epitaf scris de el însuși)